

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครปฐม

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

378.17
ป622ค
ว&

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครปฐม

บทคัดย่อ
ของ
ปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2547

ว.ล

ปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์. (2547). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์. ดร.อัฉรา วัฒนานรงค์, ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 และผ่านการลงทะเบียนเรียนรายวิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏนครปฐม จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้านว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก
2. นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่เรียนในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่ศึกษาในวิชาเอกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นต่างจากนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง
5. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

PERCEPTIONS OF STUDENTS ON TEACHING AND LEARNING IN TEACHERS'
PROFESSIONAL SUBJECTS AT FACULTY OF EDUCATION, RAJABHAT
INSTITUTE NAKHON PATHOM

AN ABSTRACT
BY
PIYAPORN LAKSAMEEPICHET

Persented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2004

Piyaporn Laksameepichat. (2004). *Perceptions of Students on Teaching and Learning in Teachers' Professional Subjects of Faculty of Education, Rajabhat Institute Nakhon Pathom*. Master Thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University . Advisor Committee : Assist. Prof. Dr.Achara Wattananarong, Dr.suwaporn Tungsomworapongs

The purposes of this study were to investigate and compare the perceptions of students on teaching and learning in teachers' professional subjects of the Faculty of Education at Rajabhat Institute Nakhon Pathom, regarding curriculum, teaching methods and activities, instructional materials and measurement and evaluation in overall and each aspect classified by gender , class level , major field of study and learning achievement. The samples were 180 second - fourth year, full-time students who registered in teachers' professional subjects at Rajabhat Institute Nakhon Pathom in the second semester of the academic year 2003. The instrument for data collecting was a five-rating scale questionnaire according to likert scale type. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation,t-test, one - way analysis of variance and Scheffe's paired test.

The findings were as follow :

1. The students rated teaching and learning in teachers' professional subjects in overall and each aspect at a high level.
2. There was no significant difference between the perceptions of male and female students on teaching and learning in teachers' professional subjects in overall and each aspect.
3. There was no significant difference among the perceptions of the students who studied in different class levels on teaching and learning in teachers' professional subjects in overall and each aspect
4. There was a significant difference among the perceptions of students who studied in different major fields on teaching and learning in teachers' professional subjects in overall at the level of .05. There was a significant difference among the perceptions of the early childhood major, the mathmetic major and the English major students in the aspect of curriculum at the level of .05, and there was a significant difference between the perceptions of the early childhood major and the English major students in the aspect of teaching methods and achivities at the level of .05.

5. There was no significant difference among the perceptions of the students who had different learning achievement on teaching and learning in teachers' professional subjects in overall and each aspect.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

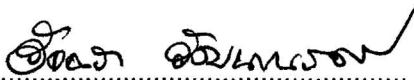
ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครปฐม

ของ
นางสาวปิยาภรณ์ ลักขมีพิเชษฐ์

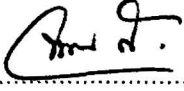
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

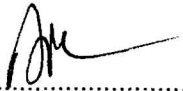
..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หนะวานนท์)
วันที่ 17 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์)

..... กรรมการ
(อาจารย์/ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกกุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.ณัฐกาญจน์ อ่างทอง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขสิ่งบกพร่องต่างๆ และเป็นกำลังใจอันมีค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มศึกษาค้นคว้าจนกระทั่งสำเร็จเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.จารุวรรณ สกุลคุ และ ดร.ณัฐกาญจน์ อ่างทอง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งกรุณาให้ข้อเสนอแนะที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.จารุวรรณ สกุลคุ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ ดร.ณัฐกาญจน์ อ่างทอง ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ทรงคุณค่ายิ่ง ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จริยา ล้อเลิศวิไล ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านในการสนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณดวงใจ คงคาหลวง ที่กรุณาเอื้อเฟื้อข้อมูล เพื่อให้การทำวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ในสาขาการอุดมศึกษาทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และพี่ๆเพื่อนๆที่ไม่สามารถกล่าวนามได้หมด ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านต่างๆตลอดจนกำลังใจที่มีให้เสมอ

ขอขอบคุณนักศึกษาสถาบันราชภัฏนครปฐม ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ที่เป็นส่วนช่วยเหลือให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นการบูชาพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน และปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ก็ด้วยกำลังใจที่ได้รับจาก คุณไพโรจน์ ลักษณะมีพิเชษฐ์ คุณบุศรา ลักษณะมีพิเชษฐ์ คุณวรรณพร ลักษณะมีพิเชษฐ์ และคุณสมพร ลักษณะมีพิเชษฐ์ ที่เป็นกำลังใจสำคัญ คอยชื่นชมความสำเร็จของผู้วิจัยด้วยความห่วงใย ทำให้ผู้วิจัยทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนประสบความสำเร็จ

ปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
สมมติฐานของการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายและความสำคัญของวิชาชีพครู	11
หลักการและวิธีการในการเรียนการสอนวิชาชีพครู	14
แนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ	51
การเรียนการสอนวิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏนครปฐม	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
ความมุ่งหมายของการวิจัย	84
วิธีดำเนินการวิจัย	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
สรุปผลการวิจัย	85
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม	102
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ..	104
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
ภาคผนวก ง หลักสูตรกลุ่มวิชาชีพรูของสถาบันราชภัฏนครปฐม	115
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	118
ประวัติย่อของผู้วิจัย	121

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี และวิชาเอก	57
2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระ	62
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน	63
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ	64
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ	65
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ	67
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นรายข้อ	68
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ	69
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี	70
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิชาเอก	71
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	72

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ	73
13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี	74
14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิชาเอก	75
15 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวม จำแนกตามวิชาเอก เป็นรายคู่	76
16 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร จำแนก ตามวิชาเอก เป็นรายคู่	77
17 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามวิชาเอก เป็นรายคู่	78
18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียน การสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวม และในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	79
19 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร จากแบบสอบถาม ปลายเปิด	80
20 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด	81

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพอครู ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด	82
22 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพอครู ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านการวัดผลและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในด้านการพัฒนาความรู้เชิงวิชาการให้กับผู้เรียน และนอกจากในเชิงวิชาการแล้ว การพัฒนาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมก็ต้องกระทำควบคู่กันไปด้วย ได้มีการให้ความหมายของครูโดยคุรุสภาไว้ว่า ครูคือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการใช้วิชาความรู้และเทคนิคการเรียนรู้อย่างเหมาะสมเฉพาะวิชาชีพครูในการสร้างให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ และพัฒนาด้านทุกด้านเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพครู ต้องใฝ่หาความรู้ให้ทันสมัยตลอดเวลา และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป (คุรุสภา. ม.ป.ป.) ครูหรืออาจารย์จึงเป็นผู้ที่ถ่ายทอดประสิทธิภาพประสาทวิชาความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนเป็นหน้าที่หลักสำคัญ และในสภาวะที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขณะนี้ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะพัฒนาคน ซึ่งการพัฒนาคนนั้นนับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ สร้างประชากรที่ดีมีคุณภาพที่จะร่วมแรงรวมใจในการพัฒนาประเทศต่อไป ปัจจัยเหล่านี้จึงส่งผลต่อการศึกษาในด้านวิชาชีพครูที่ถูกใช้เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาบุคลากรทางด้านครู เพื่อสร้างบุคลากรทางด้านครูที่เปี่ยมไปด้วยประสิทธิภาพสูงสุด อาจกล่าวได้ว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะเป็นอาชีพที่ให้บริการแก่สังคมโดยไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่นเป็นการให้บริการที่แตกต่างจากการบริการอื่นๆ เป็นการบริการโดยใช้วิธีการแห่งปัญญา สร้างให้คนได้เกิด การเรียนรู้ มีปัญญาเกิดขึ้น ทำให้วิชาชีพครูโดดเด่นแตกต่างจากวิชาชีพอื่น ซึ่งแต่เดิมวิชาชีพครูคือ วิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนต่างๆ ไป แต่ในปัจจุบันได้มีแนวคิดที่ทำให้ครูเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพชั้นสูงเช่นเดียวกันกับวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ เช่น วิชาชีพแพทย์ วิชาชีพเภสัชกร วิชาชีพ สถาปนิก หรือวิชาชีพวิศวกร เป็นต้น ซึ่งวิชาชีพเหล่านี้มีสภาวิชาชีพที่คอยดูแลและกำกับคุณภาพ ของวิชาชีพ รวมทั้งกำกับใบประกอบวิชาชีพที่สามารถเป็นหลักประกันคุณภาพของผู้ถือใบประกอบ วิชาชีพนั้นๆ ที่ประชาชนผู้รับบริการจากบุคลากรวิชาชีพนั้น จะสามารถ “มั่นใจ” “เชื่อมั่น” และ “วางใจ” ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งวิชาชีพชั้นสูงเหล่านี้ ผู้ที่ไม่ได้รับการอบรมหรือผ่านการเรียนรู้มา เป็น การเฉพาะจะไม่สามารถทำหรือประกอบวิชาชีพนั้นๆ เป็นอาชีพได้ (คุรุสภา. ม.ป.ป.)

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและความเสมอภาค ทางการศึกษาและใช้การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน ซึ่งพระราชบัญญัติการ ศึกษาฉบับที่ได้รับการปฏิรูปนี้ มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดย ความคาดหวังของการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ก็คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

1. ทำอย่างไรให้คนไทยได้รับความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่างๆ มากกว่าเดิมและมีการเรียนรู้ตลอดเวลา

2. ทำอย่างไรให้ประเทศไทยเป็นสังคมการเรียนรู้ มีเหตุมีผล ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

3. ทำอย่างไรให้คุณภาพการศึกษาของประเทศไทยโดยภาพรวมดีขึ้น

ตามแนวทางที่ใช้ในการปฏิรูปการศึกษานั้นเพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังทำให้ต้องมีการยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีได้เป็นเพียงชื่อเรียกเท่านั้นแต่จะต้องมีการเรียนภาคทฤษฎีอย่างเข้มข้นและฝึกฝนภาคปฏิบัติอย่างหนักหน่วงเพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญ เช่นเดียวกันกับวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ รวมทั้งความรับผิดชอบที่จะต้องเกิดขึ้นกับวิชาชีพของตนเอง ด้วยซึ่งได้แก่ “ใบประกอบวิชาชีพ” ใบเปิดทางเข้าสู่การประกอบอาชีพในวิชาชีพครู ผู้ที่ผ่านการเรียนรู้อย่างเข้มข้นเท่านั้นที่จะสามารถประกอบอาชีพนี้ได้อย่างถูกต้องกฎหมาย และมีสถาบันที่จะคอยควบคุมดูแลการประกอบอาชีพนี้ ซึ่งในหลัก 6 ประการในการจัดการศึกษาตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ประกอบด้วย 1) การมีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 4) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง 5) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และ 6) การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันสังคม สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชน จะเห็นได้ว่าได้มีการกล่าวถึงวิชาชีพครู ซึ่งจะสอดคล้องกับรายละเอียดของวิชาชีพครูตามมาตรา 51 และ 52 ที่กล่าวว่า กระทรวงการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ต้องส่งเสริมให้มีคุณภาพและมาตรฐานองค์กรวิชาชีพครูและผู้บริหารการศึกษาเป็นองค์กรอิสระในกำกับของกระทรวง ซึ่งมีหน้าที่ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลให้ปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ และพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 6) จากประเด็นดังกล่าวทำให้เกิดความต่อเนื่องที่จะทำให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู เช่น เกิดโครงการพัฒนานโยบายและจัดทำสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการผลิตและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดตั้งสมาคมวิชาชีพครูในระดับชาติการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูในหลายๆ ด้าน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในกระบวนการผลิตบุคลากรทางด้านครูอย่างมาก คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านนี้ เป็นสิ่งที่ให้ความสำคัญ แนวทางที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาชีพครูและบทบาทหน้าที่ครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถติดตามวิทยาการต่างๆ ที่จะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน สร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการถ่ายทอดประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เรียนเพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการเพื่อพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การพัฒนาที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่จะต้องปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู

หากการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาาก็จะมีศักยภาพสูงตามไปด้วย และในทางกลับกันหากการเรียนการสอนมีคุณภาพต่ำและขาดประสิทธิภาพย่อมจะทำให้ศักยภาพของผู้สำเร็จการศึกษาดำเนินไปด้วย จึงนับได้ว่าการเรียนการสอนวิชาชีพครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน หากกระบวนการเรียนการสอนมีการวางแผนอย่างรัดกุม ผู้สอนมีการเตรียมการสอนวางแผนการสอน มีวิธีการสอนที่เหมาะสม มีการเตรียมสื่อการสอนและแหล่งความรู้ที่เพียงพอ มีการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีการประเมินการเรียนตามเกณฑ์แล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นย่อมมีประสิทธิภาพสูง (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2532 : 1) นอกจากนี้ยุคนี้เป็นยุคไร้พรมแดนครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดมาเป็นผู้แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์มากกว่าการบอกจตให้ทำ และเป็นผู้ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้หรือเป็นผู้จุดไฟในการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างดี และยังคงมีความสามารถในการค้นหาความรู้เนื่องจากความรู้จะเกิดขึ้นเร็วมาก เช่นความรู้ด้านความก้าวหน้าทางเทคนิคการสอนและอื่นๆ ซึ่งอาจหาอ่านได้จากอินเทอร์เน็ต ดังนั้นครูไทยต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการใช้ภาษาอังกฤษและอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดี สามารถประมวลความรู้เหล่านี้มาสอนผู้เรียนได้ กล่าวคือสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนได้เป็นอย่างดี

จากการเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของชาติในช่วงปี พ.ศ.2542 ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาวิชาชีพครู และจากรายงานการศึกษาของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (เอดีบี) ได้สรุปถึงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิชาชีพครูไว้ดังนี้ (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. 2541:20-23.)

1. การลดจำนวนลงของอัตราการจัดครูเข้ารับราชการตามข้อกำหนดเงื่อนไขและ มาตรการเงินกู้ของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย ที่กำหนดให้ปรับลดอัตราส่วนระหว่างครูต่อ นักเรียนจาก 1 ต่อ 19 เป็น 1 ต่อ 25 ภายในปี พ.ศ. 2545 ในระดับประถมศึกษา รวมทั้ง การขาดแคลนงบประมาณในการจ้างบรรจุครูเพิ่มขึ้นในระดับอื่นๆ

2. การผลิตครูใหม่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนงบประมาณในการจ้าง ทำให้ผู้ที่ จบใหม่ต้องตกงานและหันไปประกอบอาชีพอื่นๆ ในที่สุด

3. การผลิตครูโดยการรับทุนจากโครงการพิเศษต่างๆ เช่น โครงการคุรุทายาทเพชรในตม คุรุวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) คุรุคณิตศาสตร์ ของทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 3,189 คน ในช่วง ปี 2541-2545 ไม่สามารถ หาตำแหน่งมาบรรจุให้แก่ผู้ได้รับทุนต่างๆ เหล่านี้ได้ โครงการผลิตครูที่ดีดังกล่าวบางโครงการ จำต้องชะลอตัวหรือยุบเลิกไปในที่สุด จึงทำให้ขาดครูรุ่นใหม่เข้าสู่ระบบ

4. การพัฒนาครูที่มีอยู่แล้วขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งครูที่มีอยู่บางส่วนเริ่มลังเลใน การประกอบอาชีพครูเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ ทำให้คุณภาพของครูเริ่มเป็นที่สงสัยในสังคม

นอกจากผลกระทบดังกล่าวแล้วปัญหาต่างๆ ไปที่หลายๆสถาบันการศึกษาประสบก็ยังมีอยู่เช่น ผู้เข้าเรียนลดลง งบประมาณจากรัฐลดลง ความไม่เป็นธรรมในการเข้าเรียน การขาด

คุณภาพหรือไม่ตรงตามความต้องการของสังคม และการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ รวมทั้งคุณภาพของครู-อาจารย์ที่ต่ำลงทำให้สถาบันในระดับอุดมศึกษาที่ทำการผลิตครูต้องมีการปรับและปฏิรูปการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น มีการพัฒนาครู อาจารย์ ส่งเสริมการศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน และการทำวิจัย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้คุณภาพคุณภาพของครูต่ำลงนั้น มาจากปัญหาต่อไปนี้ 1)การคัดเลือกบุคคลเข้าสู่อาชีพครู 2) การมีรายได้น้อยและจำกัด 3) ขวัญและกำลังใจของครูมีน้อย เนื่องจากรายได้ต่ำ จึงไม่สามารถทุ่มเทแรงงานให้กับการสอนอย่างเดียว 4) สวัสดิการไม่ดีพอ 5)การเข้าสู่อาชีพครูของบุคคลจากสถาบันต่าง ๆ ไม่ผ่านการอบรมทางวิชาชีพหรือมิได้เตรียมตัวประกอบอาชีพครู การบรรจุผู้ไม่มีวุฒิทางครูเข้าทำการสอน การคัดเลือกบุคคลเข้าสู่อาชีพครูไม่มีมาตรการการปฏิบัติที่เห็นได้ชัด คือ ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงไม่สนใจศึกษาทางอาชีพครู 6) การควบคุมกวดขันผู้ฝ่าฝืนวินัย และความประพฤติ เสื่อมเสียยังไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง และ7) ไม่มีผู้ปกป้องสิทธิของครูอย่างจริงจัง จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น (คุรุสภา. ม.ป.ป. : 8)

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันที่มีการผลิตและพัฒนาครูด้วยวิชาชีพครูเป็นเป้าหมายหลักของการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะครุศาสตร์ โดยการผลิตและพัฒนาจะได้ผลดีหรือไม่ในส่วนหนึ่งจะต้องมีผลมาจากการเรียนการสอนด้วย เพราะประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันด้วย การเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพครูจึงต้องทำอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อย่างไรก็ตามการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้นสถาบันราชภัฏมักถูกเลือกในอันดับท้ายๆ อาจเนื่องมาจากหลายๆสาเหตุ เช่น ความไม่แน่ใจในคุณภาพ ประสิทธิภาพ ด้านการเรียนการสอน ภาพพจน์ที่ถูกมองว่าเป็นสถาบันอันดับสองรองจากมหาวิทยาลัย เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการยอมรับในการทำงานของผู้ที่จบใหม่จากสถาบันราชภัฏ และการที่จะแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นคงต้องการการปรับและปฏิรูปจากภายในสถาบันราชภัฏเองด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่มีขึ้นในส่วนการศึกษาอื่นๆ ซึ่งได้มีการเสนอแนวทางในการปฏิรูปไว้เป็นหลักใหญ่ๆ (สวัสดิ์ อุดมโภชน์. 2541:117) คือ

1. สถาบันราชภัฏที่มีอยู่ทั้ง 36 แห่งทั่วประเทศต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นในชุมชน มีสมรรถนะทางวิชาการสามารถพัฒนามนุษย์ให้เกิดคุณค่า คุณประโยชน์ และคุณภาพต่อสังคมไทย ถึงแม้ว่าจะมีวิชาการที่หลากหลาย แต่วิชาชีพครูจะต้องเป็นสาขาหลักที่สามารถจัดการศึกษาแก่ปวงชนได้ถึงระดับปริญญาเอก คณะครุศาสตร์ของสถาบันราชภัฏจะต้องเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งที่สุด

2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนควรจัดอย่างเข้มข้นในปีสุดท้ายของการเรียน ควรเป็นปีของการฝึกงาน ต้องออกไปฝึกการสอนจริงตลอดปีการศึกษา ต้องผ่านการอบรม

สร้างคุณลักษณะนิสัยครู บุคลิกภาพ หล่อหลอมความรู้สึกรักนึกคิดหรือเจตคติที่ครูพึงมีให้เกิดขึ้น
หลักสูตรต้องปลูกฝังให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ศรัทธาในวิชาชีพครู และสามารถพัฒนาตนเอง
ให้มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ มีความรู้ความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ มีทักษะในด้านต่างๆ
เช่น ความเป็นผู้นำ การจัดการ การแก้ปัญหา เป็นต้น

3. การคัดเลือกครูเพื่อสอนนักศึกษาครู จะต้องคัดเลือกกัลนกรองจากบุคคลที่สามารถ
เป็นต้นแบบในการสอนได้ (Master Teacher) เป็นครูที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือ
เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอน (Experienced Teacher)

4. ต้องมีการพัฒนาการทางด้านอาคารสถานที่ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ให้เพียงพอ
ต่อการพัฒนาทางด้านการศึกษาวิชาชีพครู

5. ควรมีการพัฒนากระบวนการฝึกหัดครูในรูปแบบใหม่ให้มีความหลากหลายและ
ผสมผสาน เช่น แนวคิดในการบริหารแบบหุ้นส่วน (Partnership) แนวคิดในการดึงภาคเอกชน
ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (Privatization)

สถาบันราชภัฏนครปฐมเริ่มจากการตั้งเป็น “โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูนครปฐม” เมื่อปี พ.ศ.
2479 โดยใช้ตึกหอทะเบียนมณฑลนครชัยศรี ซึ่งตั้งอยู่ ณ เลขที่ 86 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งรับเฉพาะนักเรียนหญิง เปิดสอนชั้นฝึกหัดครูประชาบาล ต่อมา
ได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ โดยเปิดสอนชั้นฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด (ว.) และฝึกหัด
ครูมูล (ป.) จนกระทั่ง พ.ศ.2511 ได้เปลี่ยนชื่อ เป็น “โรงเรียนฝึกหัดครูนครปฐม” และได้ย้ายที่ตั้ง
จากเลขที่ 8 ถนนเทศบาล ไปอยู่ที่เลขที่ 85 ถนนมาลัยแมนในปี พ.ศ.2512 พร้อมทั้งเปิดรับนักเรียนครู
ตามโครงการผลิตครูประโยคครูประถม (ป.ป.) พ.ศ. 2513 ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “วิทยาลัยครู
นครปฐม” เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2513 จนกระทั่ง พ.ศ. 2518 ได้เริ่มดำเนินการ และบริหารงาน
ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ทำให้วิทยาลัยครู เปลี่ยนแปลงทั้งทางบทบาทและ
โครงสร้างเข้าไปสู่ความเป็นอุดมศึกษามากขึ้น ใน พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวิทยาลัยครูว่า “สถาบันราชภัฏ” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2535 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบันราชภัฏนครปฐม” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และอยู่ในกลุ่ม
สถาบันราชภัฏภาคตะวันตก จัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับอนุปริญญา (หลักสูตร 2 ปี)
และระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 2 ปีหลังอนุปริญญา) โดยเปิดทำการเรียน
การสอนทั้งหมด 4 คณะคือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
คณะวิทยาการจัดการ และคณะครุศาสตร์ (สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2544 : 3-4) และเมื่อ พ.ร.บ.
สถาบันราชภัฏประกาศใช้เมื่อ ปี พ.ศ. 2538 ได้มีการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาครุศาสตร์
ในปี พ.ศ. 2540 และสาขาศิลปศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา โดยมีบัณฑิตวิทยาลัยเป็น
ผู้รับผิดชอบ

ในการจัดการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ของสถาบันราชภัฏนครปฐมนั้น โครงสร้าง
หลักสูตรของสถาบันราชภัฏ ประกอบด้วยหมวดวิชาและกลุ่มวิชา ได้แก่ หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งกลุ่มวิชาชีพครูจะจัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน โดยหมวดวิชาเฉพาะด้าน (Specialized Education) นี้ จะหมายถึง วิชาเฉพาะทางใดทางหนึ่งที่ นักศึกษาแต่ละคนจะเลือกเรียน เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะรู้เทคนิควิธี และเข้าใจ กระบวนการงานอาชีพ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ หมวดวิชาเฉพาะด้านแบ่งเป็น 3 กลุ่ม วิชาคือ กลุ่มวิชาเนื้อหาหรือกลุ่มวิชาเอก-โท กลุ่มวิชาชีพครู และกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ (สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2544 : 94)

สำหรับการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาชีพครู จากการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินตนเองของคณะครุศาสตร์ และการสัมภาษณ์ นักศึกษาของสถาบันราชภัฏนครปฐม (สราญรัตน์ บุญเรืองประภา, อุษา พันเปรม, เอมอร ไชยทองดา. สัมภาษณ์. 2546) พบว่า

1. ด้านหลักสูตร เนื้อหารายวิชาไม่มีความทันสมัยกับโลกปัจจุบันไม่มีความหลากหลาย รวมถึงมีการฝึกทำงานเป็นทีมน้อย อีกทั้งในรายงานประเมินตนเอง คณะครุศาสตร์ (สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2545 : 59) กล่าวว่า ทางคณะครุศาสตร์จะส่งเสริมให้มีการสร้างหลักสูตรที่หลากหลายมากขึ้น โดยให้สอดคล้องกับปรัชญา พันธกิจ ของคณะและสถาบันรวมทั้งให้สนองตอบ ความต้องการของท้องถิ่น สนับสนุนให้แต่ละโปรแกรมวิชาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และเปิดโอกาสให้บุคลากรในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมโดยจะจัด ทำในช่วงปิดภาคเรียนของทุกปี อีกทั้งสนับสนุนให้มีการนำแผนการประเมินและปรับแผนการเรียน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยสนับสนุนให้ทำได้ทุกภาคเรียน

2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ในแต่ละรายวิชาอาจารย์ผู้สอนจะมอบหมาย งานให้ผู้เรียนเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง บางราย วิชาพบว่าผู้สอนไม่มีความแม่นยำในเนื้อหาและไม่มีการเตรียมความพร้อมในการสอนเห็นได้จาก ต้องเดินกลับไปนำสื่อมาสอน และอาจารย์ผู้สอนบางท่านไม่มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประกอบ การสอน รวมถึงการใช้ภาษาทางการมากเกินไปทำให้ผู้เรียนฟังไม่เข้าใจ นอกจากนี้ในบางครั้งอาจารย์ บางคนตอบคำถามไม่ตรงกับที่ผู้เรียนถาม และเข้าสอนไม่ตรงเวลาโดยเข้าสอนช้า จึงเลิกสอนช้า ทำให้อาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงถัดไปตำหนิ อีกทั้งในรายงานประเมินตนเอง คณะครุศาสตร์ (สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2545 : 60-61) กล่าวว่า คณะจะสนับสนุนให้ทุกโปรแกรมวิชามีการนำผล การประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น การสนับสนุนการสอน คณะมีระบบเครือข่ายข้อมูลและบริการสารสนเทศที่เอื้อประโยชน์ต่อการใช้ แต่ยังมีไม่เพียงพอกับ จำนวนนักศึกษาเท่าที่ควรส่วนใหญ่ต้องอาศัยการบริการที่สำนักวิทยบริการของสถาบัน

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้สร้างบทเรียนโปรแกรมให้ผู้เรียนได้ยืมใช้ เพื่อศึกษาด้วยตนเอง รวมทั้งได้นำบทเรียนโปรแกรมลงในเว็บไซต์ของสถาบัน ซึ่งถือว่าเป็นการ เรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยี (e-learning) แต่พบปัญหา คือ จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ มีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ที่ต้องการใช้ ผู้เรียนบางส่วนจึงต้องพึ่งคอมพิวเตอร์จากร้าน internet หรือคอมพิวเตอร์ที่บ้านของตนเอง สอดคล้องกับรายงานประเมินตนเอง คณะครุศาสตร์

(สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2545 : 61) ที่กล่าวว่าทางสถาบันมีหน่วยงาน และระบบการบริการที่สนับสนุนให้ผู้สอนผลิตสื่อที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี แต่ปัญหาคือผู้สอนมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาที่จะผลิตเองได้ นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน บางรายวิชาไม่มีสื่อการสอนหรือมีสื่อแต่กลับไม่มีความน่าสนใจ สื่อบางชิ้นไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้ เช่น แผ่นใสหมีก้างไม่ได้รับการเปลี่ยนหมึกและตัวอักษรมีขนาดเล็ก ประมาณ 5X6 นิ้ว ทำให้ผู้เรียนมองไม่ชัดเจน อีกทั้งบางรายวิชาอาจารย์ผู้สอนได้เปิดวิดิทัศน์ให้ผู้เรียนชม เมื่อสิ้นสุดการชมก็ได้มีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้นหรือซักถามแต่อย่างไร นอกจากนี้สื่อที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นสื่อสำเร็จรูปที่หาซื้อได้ทั่วไป

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลใช้วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนโดยการตัดสินผลคะแนนจากรายงานการสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค อย่างไรก็ตามนักศึกษาไม่ได้รับทราบคะแนนสะสม ทำให้ไม่ทราบว่าต้องทำคะแนนมากน้อยเพียงใด ซึ่งในรายงานประเมินตนเอง คณะครุศาสตร์ (สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2545 : 60) สรุปไว้ว่า คณะและโปรแกรมวิชา มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแล คณะมีรองคณบดีฝ่ายวิชาการและกรรมการฝ่ายวิชาการกำกับดูแลการวัดผลและประเมินผลของนักศึกษา

จากสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู เพราะผู้เรียนย่อมเห็นสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น อีกทั้งทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับแนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบข้อมูลเพื่อสามารถนำไปใช้ประกอบเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏนครปฐมและสถาบันการผลิตครูอื่นๆ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 และผ่านการเรียนกลุ่มวิชาชีพครู ของ สถาบันราชภัฏนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 517 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชายและหญิง

1.2 ชั้นปี แบ่งเป็น

1.2.1 ชั้นปีที่ 2

1.2.2 ชั้นปีที่ 3

1.2.3 ชั้นปีที่ 4

1.3 วิชาเอก ได้แก่

1.3.1 วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

1.3.2 วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป

1.3.3 วิชาเอกสังคมศึกษา

1.3.4 วิชาเอกคณิตศาสตร์

1.3.5 วิชาเอกภาษาอังกฤษ

1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ

1.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปานกลาง

1.4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาวิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความนึกคิด และการรับรู้ที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม โดยสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด ความคิดเห็นหรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในการวิจัยนี้หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษา

ต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

2. หลักสูตรกลุ่มวิชาชีพครู หมายถึง หลักสูตรวิชาที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในทักษะและเจตคติ รวมทั้งในด้านเทคนิควิธีและการจัดการการเรียนการสอน วิชาชีพครู ในการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพครูในการวิจัยนี้หมายถึงกลุ่มวิชาชีพครูตามหลักสูตร คณะครุศาสตร์ของสถาบันราชภัฏนครปฐม บัณฑิตเรียนใน 7 รายวิชา ได้แก่ วิชาการศึกษาและความเป็นครูไทย วิชาหลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาหลักการสอน วิชาเทคโนโลยีการศึกษา วิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาการวิจัยทางการศึกษา และวิชาการประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้

3. การเรียนการสอนวิชาชีพครู ในการวิจัยนี้หมายถึงหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผล ในการเรียนการสอน กลุ่มรายวิชาวิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง การจัดโครงสร้างหลักสูตร จำนวนรายวิชา จำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระของรายวิชาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

3.2 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่จัดประสบการณ์ทางวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้ได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา ผู้เรียน จำนวนผู้เรียน

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อกลาง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ เกิดการเรียนรู้และเข้าใจตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยถูกใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล การกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความก้าวหน้าและความสามารถของผู้เรียน

4. นักศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 และผ่านการลงทะเบียนเรียนกลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ใน 5 สาขาวิชาเอก ได้แก่ วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมที่แสดงถึงความสามารถของผู้เรียน ซึ่งวัดผลการเรียนเฉลี่ยทุกรายวิชา นับตั้งแต่เข้าศึกษาจนถึงสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.24
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่เรียนในวิชาเอกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน วิชาชีพครูและจัดลำดับสาระดังนี้ ความหมายและความสำคัญของวิชาชีพครู หลักการและวิธีการ ในการเรียนการสอนวิชาชีพครู แนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการเรียนการสอนวิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏนครปฐม

ความหมายและความสำคัญของวิชาชีพครู

ความหมายของวิชาชีพครู

ได้มีผู้ให้ความหมายของวิชาชีพครูไว้หลากหลาย เช่น ชีรศักดิ์ อัครบวร (2543 : 151) กล่าวว่าความหมายของวิชาชีพครูในนัยที่เป็นอาชีพอย่างหนึ่ง อาชีพครูมีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทั้งบทบาทและฐานะไปตามกาลเวลาเช่นกัน ในอดีตอาชีพครูเคยจัดเป็นอาชีพของ ปุชนียบุคคลคือ เป็นผู้มึบุญคุณแก่สังคม ผู้ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนมากมายมหาศาล แล้วก็รับ ประโยชน์ตอบแทนเพียงเลี้ยงชีพอยู่ได้ อาชีพอย่างนี้เรียกว่าอาชีพปุชนียบุคคล ไม่เหมือนอาชีพ ธรรมดาทั่วไป ท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวถึง วิชาชีพครูโดย คำว่า “ครู” มาจากคำภาษาบาลีว่า “ครุ” แปลว่าหนัก คือหนักแน่นในด้านความรู้ ความประพฤติ และอารมณ์ เป็นหลักให้ศิษย์ยึดถือ เป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นที่พักพิงของศิษย์ได้ (พุทธทาสภิกขุ. 2449 : 3) และพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้คำจำกัดความคำว่าครู หมายถึงบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลัก ทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา ของรัฐและเอกชน (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 6) ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้วครูคือผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ของคนทุกอาชีพ เป็นผู้ได้รับความไว้วางใจจากพ่อแม่อย่างไม่มีอาชีพใดเหมือนและมีความพิเศษ ต่างจากงานอาชีพทั้งหลาย เพราะเนื้อหาของครุนั้นเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีชีวิต คือบุคคลหรือมนุษย์ ซึ่งครูจะต้องมีหน้าที่ฝึกฝนอบรมกล่อมเกล่าให้เป็นคนดีมีคุณค่า มีทุนรอนทั้งความรู้คู่กับคุณธรรม มีคุณลักษณะทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญาเพียงพอที่จะอยู่ในโลกได้ดีมีสุข ถ้าคนมีคุณภาพดีก็จะ ส่งผลให้ระบบอื่นๆ ดีตามไปด้วย ครูผู้มีหน้าที่พัฒนาคนและสร้างคนจึงต้องเป็นผู้นำทางความคิด ในการพัฒนาสังคม เมื่อมีบางเรื่องที่เกิดขึ้นครูต้องสามารถชี้ทิศทางให้กับสังคมในเรื่องนั้นๆ ได้ อย่างถูกต้อง ไม่ทำให้สังคมหลงไปตามกระแสโดยปราศจากความเข้าใจที่แท้จริง และผลงานของ ครูวัดได้จากคุณภาพของเนื้อหา คือศิษย์ (วรรณวิทย์ รัตนสุทติกุล. 2544: 19) ขณะที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ กล่าวว่า อาชีพครู คือ คนที่มายึดอาชีพเพื่อให้ได้คำตอบแทนมาใช้ในการดำรงชีพ ขาดจิตวิญญาณของความเป็นครู จึงปฏิบัติหน้าที่ครู เพราะมีหน้าที่ที่จะต้องทำไม่ใช่เพราะมีใจรักที่ จะทำ ส่วนครูอาชีพ คือ ครูที่มีความพร้อมในทุกๆด้านที่จะเป็นครู คือมีความรู้ความสามารถ

มีทักษะในการให้การศึกษาอบรมศิษย์ในทุกๆด้าน มีความประพฤติดี วางตัวดี เอาใจใส่ดูแลศิษย์ดี มีวิญญูณของความเป็นครู และปฏิบัติหน้าที่ครูด้วยจิตวิญญูณของความเป็นครู (กรมวิชาการ. 2544 : 7) อีกทั้งกลิคแมน (Glickman. 1998 : 362) กล่าวว่าครูอาชีพที่แท้จริงคือ การที่ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีส่วนร่วม มียุทธศาสตร์ในความร่วมมือในการเรียนและรู้จักผสมผสานวิธีการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลกับนักเรียนสูงที่สุด นอกจากนั้นยังสามารถสังเคราะห์วิธีการเรียนการสอนเพื่อสร้างสรรค์วิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ ได้อีกด้วย

นอกจากนี้ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี กล่าวถึงแนวคิดใหม่ของอาชีพครูว่าวิชาครูหรืออาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ที่ต้องมีการฝึกหัดเพื่อให้ครูมีคุณลักษณะที่ดี โดยคุณลักษณะต่างๆ จะเกิดจากคำถามว่าครูควรรู้อะไรบ้าง และครูควรทำอะไรได้บ้าง แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 72-80)

1. ครูควรรู้อะไรบ้าง ได้แก่

- 1.1 วิชาเพื่อความเสรี (Liberal Education) เป็นวิชาสามัญ
- 1.2 วิชาเพื่อไว้ใช้สอน (Teaching Fields) ที่เรียกว่าวิชาเอก และวิชาโท
- 1.3 วิชาชีพสำหรับครู (Professional Education) คือวิชาการศึกษา ได้แก่
  - 1.3.1 ศึกษาศาสตร์ทางสารัตถะ (Educational Foundations and Content)
  - 1.3.2 ศึกษาศาสตร์ทางวิทยวิธี ได้แก่ วิธีการวิจัยทางการศึกษา การวัดผล

การศึกษา การวางแผนการศึกษา เป็นต้น

2. ครูควรทำอะไรได้บ้าง มีมาตรฐานกว้างๆ 5 ประการ คือ

- 2.1 เกี่ยวกับการสอน
- 2.2 เกี่ยวกับการอบรม การแนะแนว และการปกครองนักเรียน
- 2.3 เกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน
- 2.4 เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีและความร่วมมือกับชุมชน
- 2.5 เกี่ยวกับการเป็นครูชั้นวิชาชีพ

นอกจากนี้สำนักพัฒนาฝึกหัดครู (2544 : 17) ได้กล่าวถึงลักษณะของอาชีพที่ถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงว่า จะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ลักษณะของงานต้องเป็นงานที่ใช้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เป็นการใช้สติปัญญามากกว่าใช้ฝีมือ รวมถึงจำเป็นต้องมีระยะเวลาที่ใช้อบรมทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติก่อนที่จะปฏิบัติการในงานนั้นได้อย่างเพียงพอ 2) มีการกำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพเพื่อเป็นแบบแผนในการปฏิบัติ ซึ่งแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมและความซื่อสัตย์ รวมทั้งกำหนดมาตรฐานชั้นสูงของการบริหารในวิชาชีพนั้น 3) มีองค์กรรับผิดชอบกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และ 4) มีสถานภาพสูงในสังคม

อาจกล่าวได้ว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคม เป็นวิชาชีพที่หนัก เพราะเป็นวิชาชีพที่สร้างคน พัฒนาคอนให้กับทุกอาชีพ ถ้าคนในประเทศชาติมีคุณภาพดีก็จะส่งผลให้ระบบอื่นๆ ดีตามไปด้วย

ความสำคัญของวิชาชีพครู

เป็นที่ยอมรับกันตั้งแต่อดีตว่าครูมีความสำคัญมากต่อสังคมไทย ดังคำกล่าวที่ว่าครูเป็นปูชนียบุคคล หรือครูคือผู้กำหนดอนาคตของสังคม เพราะในการจัดการศึกษานั้นอาจจะขาดปัจจัยอื่นๆ ไปบ้าง เช่น ขาดอาคารเรียน ขาดอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่ทันสมัย ครูก็สามารถสอนได้ และไม่ว่าโลกจะก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปจนถึงขั้นสามารถเรียนรู้วิชาการทั้งหลายจากคอมพิวเตอร์และนวัตกรรมอื่นๆ ก็ยังมีอาจเข้าไปแทนครูได้ ครูมีส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศ (วรรณวิทย์ รัตนสุทธิกุล, 2544: 19) อีกทั้งในฐานะที่ครูมีความสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านการสอนที่ต้องแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการสอนอยู่เสมอ ซึ่งครูในสมัยก่อนถ้าไม่แหล่งที่มาของความรู้เสียเองก็ต้องเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอด ซึ่งต้องมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งความรู้มากกว่าคนทั่วไป ทำให้บุคคลที่แสวงหาความรู้พึงพาได้ เป็นแหล่งที่ถ่ายทอดความรู้ได้โดยที่การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีโครงสร้างมีหลักสูตร ฉะนั้นระบบโรงเรียนและวิชาชีพครูก็เป็นผลพวงของเป้าหมายหลักนี้ ในอดีตนั้นในระบบสถาบันครูเป็นแกนหลักซึ่งเป็นตัวนำทั้งระบบและกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมในการสร้างและรักษารัฐ อย่างไรก็ตามเรื่องการศึกษาผู้ให้บริการต้องแสวงหาความรู้กว้างขวางขึ้น ที่สำคัญก็คือ ครูมิได้เป็นผู้รู้และแหล่งความรู้แต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไปแล้ว (สุพัทธา ละอองแก้ว, 2542 :9)

นอกจากนี้ครูยังมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บทบาทของครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้กระตุ้นและสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ฉะนั้นครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นครูมืออาชีพที่รอบรู้ทั้งเนื้อหาวิชาการและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสังคมไทยมีคุณภาพสามารถแข่งขันกับสังคมโลกได้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2543: 1) ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันกับที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2544 : 19-20) ที่กล่าวว่าครูนับว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การทำให้ผู้เรียนในทุกระดับชั้น ทุกเพศ และทุกวัยเกิดพัฒนาการด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาอย่างสมดุลและกลมกลืน เพื่อที่จะทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว พัฒนาตนเอง ครอบครั

ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ สร้างคนให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาสูงขึ้น ทำให้เกิดพลังสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของประเทศที่มีการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข บทบาท และภารกิจของครูกับการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาศักยภาพของคนในสังคมนับว่ามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตอยู่ของสังคมไทย ที่มีสภาพค่อนข้างเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำพา สรรพสิ่งต่างๆ ไหลบ่าเข้าสู่ประเทศในรูปของข้อมูลข่าวสาร (Information) ที่ไม่สามารถสกัดกั้นได้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อวิถีของสังคม โดยเฉพาะผลที่เกิดกับเยาวชนที่กำลัง ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถานศึกษาซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต บทบาทและภารกิจของครู ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนเป็นอย่างมากในขณะที่มีการเรียนการสอน นับว่า มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เยาวชนเหล่านั้นสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกที่ควรเพื่อการดำเนิน ชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้องของสังคมต่อไป

และพิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2533 : 16-17) กล่าวว่าครูมีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเยาวชน โดยการให้การศึกษามีคุณภาพแก่ผู้เรียน ให้ความรู้ทั้งวิชาสามัญและ วิชาชีพตามหลักสูตร ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญไม่ว่าจะจัดการสอนโดยใช้วิธีใด ครูต้องมีการวางแผน และเตรียมการสอนอย่างดี ไม่ละทิ้งเด็ก และมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้เด็กเข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น นอกจากการสอนวิชาความรู้แล้วครูยังมีบทบาทในการสอนให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จัก คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม และมีความสุข ตามควรแก่สภาพ ครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาก เป็นผู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและทำหน้าที่อบรมและบริการแก่ผู้เรียน ดังนั้นคุณภาพ ในทางการสอนของครูจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ครูทำหน้าที่ และบทบาทดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะต้องเป็นผู้มีความสามารถ และได้รับการฝึกฝน มาโดยเฉพาะ ครูต้องมีความรู้ทักษะในการสอน การถ่ายทอดความรู้ที่ครูมี สามารถนำความรู้ และทักษะที่มีไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติเพราะครูมีหน้าที่สร้างทรัพยากรที่มีคุณภาพ ครูจึงต้องแสวงหาความรู้ การจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา เพื่อนำมาถ่ายทอดแก่ผู้เรียนให้ได้มีความรู้และสามารถนำความรู้มาพัฒนาประเทศชาติต่อไป

หลักการและวิธีการในการเรียนการสอนวิชาชีพครู

ในการเรียนการสอนวิชาชีพครุนั้น มีหลักการและวิธีการจัดการเรียนการสอนในด้าน ต่างๆ ดังนี้

หลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า "หลักสูตร" ไว้มากมาย เช่น สมิท, แสตันลีย์ และซอร์ส (Smith & Stanley . 1957 : 3) กล่าวว่า หลักสูตรคือ ลำดับประสบการณ์ซึ่งจัดขึ้นในโรงเรียนเพื่อใช้อบรมเด็กและเยาวชนให้คิดและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งมีแนวคิดในทำนองเดียวกับ เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander. 1974 : 17) ที่ได้ให้ความหมายของ หลักสูตร เป็น การเตรียมมวลประสบการณ์ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะของโรงเรียน ในขณะที่กรมวิชาการ (2545 :1) กล่าวว่าหลักสูตร เป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

นอกจากนี้สุธาสินี บุญญาพิทักษ์ (2545 : 112) ได้กล่าวสรุปว่า หลักสูตรเป็นแผน สำหรับจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วยมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่รวมทั้งความรู้ กิจกรรมและประสบการณ์ มีการออกแบบโดยนำองค์ประกอบหลักด้านเป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ รูปแบบการเรียนการสอน และการประเมินผล มาสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ที่สอดคล้องกัน อันเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนด้านต่างๆ ตามความมุ่งหวังของหลักสูตร ซึ่งสรุปความสัมพันธ์เชิงระบบระหว่างหลักสูตร และการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับนิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามครัน (2543 : 87) ที่กล่าวว่าหลักสูตรเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่ผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งประสบการณ์การเรียนรู้เหล่านี้ครอบคลุมตั้งแต่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง อันได้แก่ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประสบการณ์การเรียนรู้ ในชั้นดำเนินการ อันได้แก่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากเนื้อหาวิชา และการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน อันได้แก่ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับไปแล้วและจะนำไปใช้ต่อไปโดย สรุปผลได้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประเมินหลักสูตร

อรนุช ลิมตศิริ (2542 : 26) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นลักษณะการจัดประสบการณ์ต่างๆ แก่ผู้เรียนมากขึ้น เด็กควรได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ ปัญญา การเรียนการสอนควรจัดให้สนองความต้องการและความสนใจที่แตกต่างกันของเด็ก แต่ละคน ดังนั้นครูจึงควรสอน หรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้กระทำจนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ และมีการพัฒนาการตามที่ได้กำหนดไว้ มิใช่เน้นสอนตามเนื้อหาสาระในรายวิชาต่างๆ แต่ ประเสริฐ ธรรมโวหาร (2540: 1-2) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นได้ทั้งความหมายแคบและกว้าง ใน ลักษณะแคบ (เช่น วิชาที่สอน) หรือลักษณะที่กว้าง (เช่น ประสบการณ์ทุกชนิดของผู้เรียน ทั้งใน

และนอกโรงเรียนที่ควบคุมโดยโรงเรียน) เมื่อคำว่า หลักสูตร มีความหมายหลากหลายและยืดหยุ่น ได้มาก ย่อมจะลำบากต่อการสื่อความหมายให้ตรงกันได้หลักสูตรเป็นแผนการจัดประสบการณ์เรียน ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติที่พึงประสงค์ ดังนั้น หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดให้ตีความสอดคล้องกับความต้องการของ สังคม เพื่อมุ่งสอนคนในสังคมให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพมีการพัฒนาทุก ๆ ด้าน เพื่อนำความรู้ที่ได้เรียน ไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้เขียนไว้และโรงเรียนได้ จัดเนื้อหาสาระที่จะให้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้บุคคลเหล่านั้น เป็นบุคคลที่สังคมต้องการ ทำประโยชน์ให้ตนเองและส่วนรวมและประเทศชาติในที่สุด การให้ การศึกษาจึงมิใช่เป็นการเรียนรู้หนังสือเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งเน้นการที่จะเป็นคนโดยสมบูรณ์ ตามวุฒิภาวะที่ควรจะเป็น การที่มุ่งเน้นการที่จะเป็นคนโดยสมบูรณ์นั้นเป็นเรื่องที่นักการศึกษา คิดว่าผู้เรียนควรจะมีความรู้ ความสามารถ โดยบรรจุเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไว้ใน หลักสูตรในสิ่งที่คิดว่าดี เป็นการพัฒนาคณะของประเทศ ส่วนจะได้ดีมีคุณภาพตามต้องการนั้น ก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาว่ามีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ถ้าหลักสูตรไม่ดีก็ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ กู๊ด (Good. 1973 : 143) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร 3 ประการคือ

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้น หรือประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ เช่น หลักสูตรพลศึกษา หลักสูตรสังคมศึกษา

2. หลักสูตร คือ เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาวิชาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอนที่โรงเรียน จัดให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้ระดับชั้นหรือประกาศนียบัตรหรือเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อ ในทางอาชีพต่อไป

3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้นักเรียนได้เรียนภายใต้การ แนะนำของโรงเรียน

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ต่างๆที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆทั้ง ร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์และดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2542 : 164-169) ได้กล่าวถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่ามี หลักการ ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคม ได้แก่ อีสรภาพ ความเสมอภาค และการใช้เหตุผล เป็นต้น

2. ต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม ได้แก่ การให้ความเคารพ การแต่งกาย ความซื่อสัตย์สุจริต การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น

3. ต้องสนองความต้องการ และการแก้ปัญหาสังคม
4. ต้องสนองความต้องการของผู้เรียน
5. ต้องสอดคล้องและส่งเสริมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับอื่นด้วย
6. ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้
7. ต้องให้มีความสมดุลระหว่างความต้องการของผู้เรียนและสังคม
8. ต้องให้มีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะ และระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ

ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร นิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามครัน (2543 : 9) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่ให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นฐานเลย ซึ่งขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การเลือก และการจัดลำดับเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ 4) การกำหนดวิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) การนำหลักสูตรไปใช้ 6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร 7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญสำหรับการจัดการศึกษาของชาติ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรถือว่ามีผลสำคัญต่อการจัดการศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายจึงมีความสำคัญดังนี้ (ประเสริฐ ธรรมโวหาร. 2540: 2-3)

1. เป็นเอกสารของทางราชการ หรือเป็นบัญญัติของรัฐบาลเพื่อให้บุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชน ดังนั้นหลักสูตรจึงเปรียบเสมือน คำสั่ง หรือ ข้อบังคับ ของทางราชการชนิดหนึ่งนั่นเอง
2. เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการที่จะสรรงบประมาณบุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาของรัฐบาลให้แก่สถานศึกษา
3. เป็นแผนการดำเนินงานของนักบริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวกดูแลและติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล
4. เป็นแผนการปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งครูควรจะต้องปฏิบัติตามอย่างจริงจัง
5. เป็นเครื่องมือของรัฐในอันที่จะพัฒนากำลังคน ซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามแผนของรัฐบาล

6. เป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพราะถ้าประเทศชาติเรามีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ เราก็จะได้คนที่มีคุณภาพดีเท่าประเทศอื่น ๆ ในโลก

นอกจากนี้โครงสร้างของหลักสูตรก็มีความสำคัญมาก ในการจัดระบบโครงสร้างมีอยู่ 2 ระบบคือ (ธารง บัวศรี. 2542 : 207 – 211)

1. ระบบรายปี มีหลักว่าต้องให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาที่กำหนดทุกภาคเรียน โดยจัดเนื้อหาวิชาออกเป็นภาคๆ เรียงตามลำดับก่อนหลังและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เพิ่มพูนสัมพันธ์กัน จำนวนชั่วโมงที่กำหนดมักถือเอาความสำคัญของวิชาและปริมาณของเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องเรียน เป็นเครื่องกำหนด

2. ระบบหน่วยกิต เป็นระบบที่พยายามจะสร้างความมั่นใจคุณภาพของการศึกษา โดยกำหนดชั่วโมงที่เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนขึ้นเป็นหน่วยเรียกว่า หน่วยกิต คำว่า 1 หน่วยกิต มีค่าดังต่อไปนี้

2.1 ถ้าเป็นการบรรยาย 1 หน่วยกิตเท่ากับ 1 สัปดาห์จะต้องมีการสอน 1 ชั่วโมง และมีการศึกษด้วยตนเองนอกชั้นเรียนอีก 2 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 18 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคการศึกษา

2.2 ถ้าเป็นการปฏิบัติในห้องทดลอง 1 หน่วยกิต เท่ากับใน 1 สัปดาห์จะต้องมีการปฏิบัติในห้องทดลอง 2-3 ชั่วโมง และมีการศึกษด้วยตนเองนอกชั้นเรียนอีก 1 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 18 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคการศึกษา

2.3 ถ้าเป็นการปฏิบัติงานภาคสนามหรือฝึกงาน 1 หน่วยกิตเท่ากับใน 1 สัปดาห์จะต้องมีการปฏิบัติงานภาคสนามหรือฝึกงาน 3-6 ชั่วโมง และมีการศึกษด้วยตนเองนอกชั้นเรียนอีก 1 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 18 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคการศึกษา

หลักสูตรวิชาชีพครู

หลักสูตรวิชาชีพครูมีความสำคัญอย่างมากต่อนิสิตนักศึกษาครูที่จะจบการศึกษาเป็นครูอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น หลักสูตรวิชาชีพครูที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 42-45)

โครงสร้างหลักสูตร ควรมีแนวทางดำเนินงาน คือ

1. การสร้างและบริหารหลักสูตรการฝึกหัดครูจะต้องเกิดจากความร่วมมือของ 3 ฝ่าย คือ สถาบันฝึกหัดครู โรงเรียน และชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิตครูได้เรียนรู้จากสภาพจริงและมีโอกาสเรียนรู้ภาคปฏิบัติที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด การสร้างและการบริหารหลักสูตรการฝึกหัดครูจะต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือของทั้ง 3 ฝ่ายอย่างใกล้ชิด และมีบทบาทการสร้าง

บัณฑิตใหม่อย่างสอดคล้องจริงจัง เพื่อให้ได้บัณฑิตครูของโรงเรียน ชุมชน และวิชาชีพอย่างแท้จริง

2. ให้ตอบสนองการสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตครูที่กำหนดไว้โดยการบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระ ความรู้ และการฝึกปฏิบัติ และจัดกลุ่มประสบการณ์เนื้อหาที่มีการบูรณาการศาสตร์สาขาต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงสมดุลตามธรรมชาติของศาสตร์สาขาต่างๆ ทั้งนี้ให้มีการเพิ่มเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งอาจใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและเทคนิคเข้ามาช่วย

3. มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้สามารถผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานใช้ครูและตามความพร้อมของแต่ละสถาบัน ลักษณะของหลักสูตรอาจเป็นดังนี้

3.1 มีการแยกหลักสูตรสำหรับผลิตครูไปสอนระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

3.2 หลักสูตรแบบบูรณาการ ผลิตครูให้สามารถสอนได้ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเตรียมผลิตครูให้สอดคล้องกับนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 9 หรือ 12 ปี ลักษณะที่เน้นการสร้างพื้นฐานร่วมกันของเนื้อหาสาระที่สร้างความเป็นครู และมีจุดแยกของหลักสูตรที่ทำให้บัณฑิตครูมีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องของแต่ละศาสตร์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน

3.3 หลักสูตรการฝึกหัดครู 1 ปี (24-30 หน่วยกิต) สำหรับบัณฑิตสาขาวิชาอื่นที่ประสงค์จะเป็นครู ซึ่งจะทำให้ได้บัณฑิตครูที่มีความลุ่มลึกในเนื้อหาเพื่อสอนในสถานศึกษาที่มีความต้องการครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้แก่ คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

เนื้อหาสาระของหลักสูตร

เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ดี ควรมีการส่งเสริมให้บัณฑิตครูมีความรู้และทักษะทางด้าน การจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บัณฑิตครูมีความสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมจากการถ่ายโยงของบัณฑิตครูผ่านกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายโยงพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนและแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนการสร้างความเป็นคนดีมีคุณธรรมให้กับผู้เรียน

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ดี ควรมีแนวทางการดำเนินงาน คือ

1. ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันฝึกหัดครู หน่วยงานใช้ โรงเรียน และชุมชนในการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่นิสิตนักศึกษาครู โดยการประชาสัมพันธ์

และสร้างจิตสำนึกให้องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญว่าการฝึกหัดครูเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างครูดี โดยถือว่าเป็นภาระหน้าที่ร่วมกัน

2. เพิ่มระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มากขึ้นและใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลายที่มุ่งเน้นความเป็นครูให้เกิดขึ้นในตัวนิสิตนักศึกษาครู นอกเหนือจากการสร้างทักษะและความเชี่ยวชาญในการสอน

3. ให้มีการคัดเลือกครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการสอน เป็นครูต้นแบบหรือครูดีเด่นเพื่อเป็นครูพี่เลี้ยงให้แก่ นิสิตนักศึกษาครู โดยได้รับเกียรติแต่งตั้งเข้าร่วมโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และสามารถนำภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อใช้ขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ อีกทั้งได้รับเกียรติเป็นอาจารย์พิเศษไปสอนในสถาบันฝึกหัดครู โดยมีค่าตอบแทนพิเศษ

4. ให้มีอาจารย์พี่เลี้ยงทางวิชาการในสถาบันฝึกหัดครูเพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และออกไปทำงานร่วมกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและชุมชนอย่างใกล้ชิด โดยอาจารย์พี่เลี้ยงทางวิชาการต้องคัดเลือกเป็นพิเศษจากอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถและเป็นครูต้นแบบที่ดี ทั้งนี้จะต้องมีระบบการบำรุงขวัญเป็นพิเศษ

5. โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรเลือกจากโรงเรียนในท้องถิ่นที่มีชื่อโรงเรียนสาธิตเท่านั้น โดยสถาบันฝึกหัดครูควรไปดูแลอย่างใกล้ชิด

6. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตนักศึกษาควรมุ่งเน้นการออกไปอยู่โรงเรียนเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพจริงและให้นิสิตนักศึกษาครูจัดทำโครงการศึกษาสภาพชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตของคนในชุมชนและท้องถิ่นที่โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตั้งอยู่นอกเหนือจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งนี้ให้มีผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ในชุมชนและท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษา

7. ให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กาญจนา คุณารักษ์ (กาญจนา คุณารักษ์. 2540 : 287-289 ; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2521 : 53-56) กล่าวถึงหลักสูตรวิชาชีพว่าเป็นวิชาชีพอย่างเดียวไม่มีหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปปนอยู่หรือมีปนอยู่ก็มีน้อยจนไม่มีความสำคัญ ลักษณะของวิชาชีพนั้นอาจแยกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ยังอิงเนื้อหาวิชา(Disciplines) อยู่มาก ในระบบสถาบันอุดมศึกษาของอเมริกา เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มเนื้อหา จัดสอนในคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ แต่ในสังคมไทยจัดเป็นวิชาชีพ และคณะวิชาที่จัดสอนก็เป็นคณะวิชาชีพ (Professional Schools) แต่เป็นวิชาชีพทั้งวิชาการ เช่น คณะวิทยาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น การเรียนการสอนและจัดหลักสูตรในกลุ่มนี้จะเป็นระบบของวิชาการที่ชัดเจน เน้นความรู้ เนื้อหาเป็นหลักสูตรสำคัญ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นวิชาชีพโดยตรง คณะวิชาที่สอนก็เป็นคณะวิชาอย่างแท้จริง เช่น คณะแพทย์ คณะนิติศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ เป็นต้น คณะวิชาเหล่านี้เน้นวิชาที่แก้ปัญหาโดยตรงบางคณะวิชา

เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี เหล่านี้เน้นวิชาชีพที่ให้บริการผลิตสินค้าและอุปกรณ์ให้แก่มนุษย์ องค์ประกอบของวิชาชีพจะประกอบไปด้วย 1) กลุ่มวิชาพื้นฐาน 2) กลุ่มวิชาเฉพาะสาขา 3) คุณธรรมและทักษะในอาชีพ

อีกทั้งได้กล่าวว่าในหลักสูตรศึกษาศาสตร/ครุศาสตร์จะมีอยู่ 3 รูปแบบด้วยกันคือ แบบดั้งเดิมที่เคยใช้กันมาก่อน แบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหรือแบบร่วมสมัย และแบบการสอน (กาญจนาคุณารักษ์. 2540 : 287-289; อ้างอิงจาก ประกอบ คุณารักษ์ และคนอื่นๆ . 2521 : 24)

แบบเดิมมักจะเน้นให้นักศึกษามีประสบการณ์ต่างๆตามลำดับต่อไปนี้คือ 1) ให้นักศึกษารับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการทางการศึกษา ตลอดจนระเบียบวิธีสอนทั้งหลายที่ใช้อยู่ทั่วไปและใช้อยู่บ่อยๆ 2) ให้อ่านและเข้าใจในทฤษฎีและระเบียบวิธีสอนต่างๆ ดังกล่าวในข้อ 1) จัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการสอน เช่นการฝึกสอน โดยหวังว่านักศึกษาจะได้มีโอกาสนำทฤษฎีต่างๆที่เรียนรู้ออกไปทดลองใช้ โดยปกติการจัดแบบนี้จะมีผลดีในเรื่องเกี่ยวกับวัฏจักรของการเรียนรู้เป็นพื้นๆ แต่มีจุดอ่อนในด้านจิตวิทยาการเรียนรู้อย่างน้อย 2 ประการคือ แรงจูงใจ และการถ่ายโยงการเรียนรู้

แบบที่ใช้ในปัจจุบันเป็นแบบที่เน้นหนักในเรื่องของการวิเคราะห์การสอนในโปรแกรมนี้ นักศึกษาจะได้เรียนวิชาการศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น โดยใช้เครื่องมือในการสังเกตหลายอย่างต่าง ๆ กัน เพื่อที่จะให้ได้รับทราบเรื่องเกี่ยวกับการสอนในสภาพที่เป็นอยู่ อาจารย์จะเป็นผู้ช่วยให้นักศึกษารู้จักวิเคราะห์การสอนของตนเอง นับได้ว่าหลักสูตรลักษณะนี้ทำให้นักศึกษามีโอกาสประยุกต์ใช้ความรู้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการสอนที่ตนเองเตรียมขึ้นมาได้เป็นอย่างดี

แบบการสอนเป็นแบบที่ผสมผสานระหว่าง 2 แบบแรก โดยพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่พบมาปรับเป็นรูปแบบ ทั้งนี้โดยยึดเกณฑ์ต่อไปนี้เป็นหลัก คือให้ความสำคัญของสถานการณ์ที่เป็นจริงในอันที่จะช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีทักษะเฉพาะหลายอย่าง รวมทั้งมีความรู้และเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู นั่นคือการกำหนดให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานการสอนเฉพาะอย่างตามที่ได้วางโปรแกรมไว้

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

ความหมายของวิธีสอน

กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม (2542 : 25) กล่าวว่าวิธีการสอนเป็นวิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบ และอรนุช ลิมตศิริ (2542 : 125) ได้กล่าวโดยสรุปว่าวิธีการสอนหมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่ผู้สอนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ดังนั้นวิธีการสอนจึงหมายถึงวิธีการสอน กระบวนการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอด ความรู้ ทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

แบบของวิธีสอน

สันต์ วรศิริ (ม.ป.ป. : 17-33) กล่าวถึงวิธีสอนควรใช้วิธีสอนที่หลากหลายสอดคล้อง กับจุดประสงค์รายวิชา จำนวนผู้เรียน ความสามารถของผู้เรียน และความพร้อมของตัวผู้สอน โดยได้กล่าวถึงวิธีการสอนในแบบต่างๆ ดังนี้

1. วิธีการสอนแบบอนุমান เป็นวิธีการสอนที่ยึดหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กฎหมายหรือ หลักความจริงโดยทั่วไปเสียก่อนแล้วจึงค้นคว้าส่วนปลีกย่อยเกี่ยวกับหลักหรือกฎ นั้นอย่าง ละเอียดภายหลัง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นวิธีสอนจากกฎไปหาตัวอย่าง หรือกฎไปหาข้อปลีกย่อย วิธีสอนนี้มุ่งหมายที่ให้ผู้เรียนเอาหลักความจริงที่มีอยู่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ไม่ตัดสินใจสิ่งใด ง่ายๆ ต้องยึดหลักเกณฑ์เป็นสำคัญ

2. วิธีสอนแบบอุปมาน เป็นวิธีที่ตรงข้ามกับวิธีการสอนแบบอนุมานคือ สอนให้ผู้เรียน เรียนรู้ส่วนย่อยไปหาส่วนรวม หรือสอนจากตัวอย่างแล้วสรุปเป็น กฎเกณฑ์ ซึ่งวิธีสอนนี้มุ่งที่ จะให้ผู้เรียนค้นพบกฎเกณฑ์เองโดยการสังเกตตัวอย่างต่างๆ เน้นให้ผู้เรียนคิดอธิบาย และ มองเห็นความสัมพันธ์จนสามารถค้นหาเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

3. วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบนี้ลักษณะเด่นคือการพูดโดยครูอาจบรรยายโดย ใช้รูปภาพหรือแผนภูมิประกอบเพื่อความเข้าใจ วิธีนี้ใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจเกี่ยวกับ เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเรื่องเหล่านั้นมีเนื้อหามากและเข้าใจไม่ยาก

4. วิธีสอนแบบอภิปรายและซักถาม วิธีสอนแบบนี้มักใช้ปนไปกับวิธีสอนการสอนแบบ บรรยาย เพราะหลักจากการบรรยายแล้วมักมีการอภิปรายตามตอบปัญหาตามมาโดยที่ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด แต่ต้องระวัง บางครั้งผู้สอนมีความโน้มเอียงที่จะพูดมากเกินไปทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสพูด สิ่งสำคัญจึงอยู่ที่ ผู้นำอภิปรายหรือผู้สอนที่จะเร้าผู้เรียนได้ดีเพียงใด

5. วิธีสอนแบบโครงการ เป็นวิธีสอนที่ให้โอกาสผู้เรียนได้วางโครงการและดำเนินงาน ให้สำเร็จตามโครงการนั้น อาจเป็นโครงการที่จัดทำเป็นหมู่หรือคนเดียวก็ได้ เป็นการทำงานที่ เริ่มด้วยปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาโดยลงมือปฏิบัติจริง แม้จะเป็นวิธีสอนที่เสียเวลามากแต่ก็ ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม อยากรู้อยากเห็นฝึกฝนให้รู้จักคิดหาเหตุผล วิธีสอนแบบโครงการ อาจจัดลำดับขั้นได้ดังนี้

- 5.1 ขั้นเสนอ เป็นการกำหนดความมุ่งหมายหรือตั้งปัญหา
- 5.2 ขั้นวางแผน หรือวางโครงการ เป็นการวางโครงเพื่อแก้ปัญหา
- 5.3 ขั้นดำเนินงาน เป็นการลงมือแก้ปัญหาให้ลุล่วงสมความมุ่งหมาย

5.4 ขั้นวัดผล เป็นการวัดผลงานตลอดเวลาที่ทำการแก้ปัญหาและร่วมกันพิจารณาผลเมื่อเสร็จโครงการ

6. วิธีสอนแบบการแสดงบทบาท ลักษณะเด่นของวิธีสอนนี้คือ ผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและบทบาทต่างๆ ตามที่ต้องการจะแสดงออกด้วยตนเองและช่วยพัฒนาความรู้สึกทัศนคติและความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อผู้อื่น

7. วิธีสอนแบบทดลองและวิธีสืบสอบ จุดมุ่งหมายของวิธีสอนแบบทดลองคือ เพื่อให้ได้ซึ่งประสบการณ์ใหม่ ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการค้นคว้าใหม่ๆ และเกิดทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ห้องทดลอง ข้อดีของวิธีสอนนี้คือ เป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ เกิดความประทับใจจากการได้สัมผัสหลายๆ ทาง ได้มีประสบการณ์จริงย่อมเป็นสิ่งขัดแย้งว่าได้เรียนรู้อย่างแท้จริงและจดจำไปนาน แต่ต้องระวังเรื่องค่าใช้จ่ายและเวลาที่สูญเสียไป ถ้าไม่รู้จักเลือกการทดลองที่เหมาะสม

8. วิธีสอนแบบแฮร์บาร์ต เป็นวิธีสอนที่มีลำดับขั้นอย่างเป็นระเบียบ 5 ขั้นด้วยกัน ตั้งต้นจากการสร้างความสนใจของผู้เรียน เมื่อมีความสนใจแล้วจึงเริ่มถ่ายทอดความรู้ใหม่โดยมีความสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว โดยทั้ง 5 ขั้นประกอบด้วย

8.1 ขั้นเตรียมหรือนำเข้าสู่บทเรียน

8.2 ขั้นสอน

8.3 ขั้นทบทวน

8.4 ขั้นสรุป

8.5 ขั้นใช้

9. วิธีสอนแบบทำงานกลุ่ม วิธีสอนนี้มีความมุ่งหมายฝึกหัดให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยมีการเรียนรู้ด้านสังคม และได้รับประสบการณ์ที่มีความหมาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิดต่างๆ อันจะนำไปสู่ความคิดในระดับสูงขึ้นไปมีทักษะในการทำงานกลุ่ม คิดวิจารณ์และแก้ปัญหา

10. วิธีศึกษาภายใต้การควบคุม เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ที่ละขั้นทีละตอนเป็นรายคนโดยไม่ขัดกับการทำงานของคนอื่น การศึกษาเล่าเรียนด้วยประการใดดี ถ้าเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนศึกษาเองตามลำพังที่มีผู้สอนคอยช่วยเหลือแนะนำอยู่ก็เรียกว่าเป็นการศึกษาโดยมีผู้สอนควบคุมการสอนแบบนี้ทำได้สองแบบคือ ให้ศึกษาเป็นรายตัวหรือเป็นกลุ่ม ในขั้นแรก ผู้สอนจะมอบงานเป็นกลุ่มและผู้สอนคอยควบคุมเมื่อผู้เรียนใช้เทคนิคการเรียนรู้ได้คล่องแคล่วผู้สอนจึงค่อยๆ มอบงานให้ทำเป็นรายตัวและควบคุมเป็นรายตัวการศึกษาโดยผู้สอนคุมนี้อาจให้ศึกษาจากหนังสือ ศึกษากับบุคคลโดยศึกษาสิ่งของเช่น ศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติ

11. วิธีสอนโดยใช้สื่อทัศนูปกรณ์ วิธีสอนนี้ผู้เรียนจะรับรู้ข้อมูลหรือความรู้ต่างๆ จากผู้สอนและอุปกรณ์การสอนประกอบกัน ไม่ว่าจะผ่านทางหูหรือทางตา หรือพร้อมๆ กัน อีกทั้ง

ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาในการสอนซึ่งเป็นผลทำให้การสอนมีประสิทธิภาพกว่าเดิม ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงดลใจในการเรียนสูงลักษณะเด่นของวิธีสอนนี้ คือ อาศัยวัสดุสิ่งพิมพ์ เครื่องมือทางโสตทัศนศึกษา ต่างๆ เป็นสื่อให้ความรู้และช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดต่างๆ ตามความมุ่งหมายของการสอน อีกทั้งส่งเสริมการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาในการสอน ซึ่งเป็นผลทำให้การสอนมีประสิทธิภาพกว่าเดิม โดยผู้สอนต้องจัดหาอุปกรณ์แนะนำการใช้เตรียมคำถาม และคำตอบที่ถูกต้องไว้ล่วงหน้า

12. วิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ เป็นวิธีสอนที่ดัดแปลงมาจากขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ แบ่งได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นสมมุติ

ขั้นที่ 3 ขั้นนิโรธ

ขั้นที่ 4 มรรค

13. วิธีสอนนี้คล้ายกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบการคิดของคนทั่วไป ถ้าบทเรียนใดที่เริ่มด้วยปัญหาและจะต้องคิดแก้ปัญหาแล้ว ใช้วิธีสอนนี้มักจะได้ผลดี

14. วิธีสอนแบบหน่วย วิธีนี้มักใช้สอนภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครอง และ เศรษฐศาสตร์ วิธีสอนแบบหน่วย วิธีนี้มักใช้สอนภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครอง และ เศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีลำดับการสอน 5 ขั้น ดังนี้

14.1 ขั้นสำรวจ หาประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ผู้สอนอาจใช้กิจกรรมประเภท ตั้งคำถาม ทดสอบ หรือการอภิปราย ช่วยสอน

14.2 ขั้นสอน ผู้สอนเริ่มต้นสอนเนื้อหาต่าง ๆ และย้ำถึงความสำคัญเป็นตอน ๆ ไปความสนใจของผู้เรียนถูกเร้าด้วยแรงจูงใจต่าง ๆ จากวิธีสอน

14.3 ขั้นรวบรวม ผู้สอนแจกใบงาน ให้ผู้เรียนเริ่มทำงานตามที่กำหนดไว้

14.4 ขั้นจัดลำดับความรู้ คือการจัดลำดับเหตุการณ์ของเนื้อหานั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร และควรเป็นกิจกรรมที่ทำขึ้นร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนผู้สอนเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำผู้เรียน ในการวางโครงการ หรือแผนงานต่างๆซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถรวบรวม และจัดลำดับความคิด ต่างๆ ได้

14.5 ขั้นแสดง ผู้เรียนมีหน้าที่แสดงกิจกรรมที่ตนเองวางโครงการไว้ผู้เรียนจะทราบ รายละเอียดเพิ่มเติม และคำติชม และการซักถามของผู้สอนและจบลงด้วยการประเมิน

15. วิธีสอนแบบบูรณาการ เป็นการสอนที่ถือเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นแกนกลางเรื่องนั้น เป็นปัญหาที่เหมือนชีวิตจริง เป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนเจริญทั้งทางส่วนตัวและสังคมและทำให้วิชา ต่าง ๆ สัมพันธ์กัน ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ สามารถใช้ทักษะในทางที่เป็นประโยชน์

16. วิธีสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งทำได้หลายวิธี ผู้สอนต้องจัดหาวัสดุสิ่งของ ที่เร้าให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ให้กำลังใจและส่งเสริมให้คำปรึกษาแนะนำ สาธิตและประเมินผลงานของผู้เรียนส่วนผู้เรียน จะทำงานตามลำพังตนเอง คิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ

17. วิธีสอนแบบจำลองของปัญหา วิธีนี้ผู้เรียนได้คิดค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่แท้จริง โดยผู้สอนต้องจำลองแบบปัญหาที่ปรากฏมาเสนอให้ผู้เรียนช่วยคิดหาทางแก้แตกต่างจากวิธีสอนแบบแสดงบทบาท ตรงที่อาจไม่ต้องแสดงบทบาทแต่เน้นที่ผู้เรียนคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

18. วิธีสอนแบบโปรแกรมการสอน คือการสอนที่จัดลำดับขั้นของพฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดว่าจะมี และโน้มน้าวให้เกิดพฤติกรรมสุดท้ายที่พึงประสงค์เมื่อจบโปรแกรมแล้ว รวมทั้งมีประโยชน์ตรงที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดเวลาและทำให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง และทราบผลการเรียนรู้ทันทีที่ทันใจว่าการเรียนของตนนั้นถูกหรือผิด

19. วิธีสอนโดยการฝึกปฏิบัติ เป็นวิธีสอนที่มีความมุ่งหมายเน้นการพัฒนาทักษะไม่ว่าจะเป็นภาษา ทางดนตรี หรือข้อร้อง ผู้สอนจะเป็นผู้อธิบายและสาธิตทักษะที่ต้องการฝึกฝนให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง คอยควบคุมการฝึก ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไข จนกระทั่งทักษะที่ต้องการพัฒนาไปถึงระดับที่กำหนดไว้

20. วิธีสอนแบบจุลภาค เป็นการสอนแบบย่อยส่วนย่อยทั้งขนาดของห้องเรียน ความยาวของบทเรียนและความยุ่งยากซับซ้อนในการสอน โดยมากการสอนแบบนี้จะประกอบด้วยบทเรียนหนึ่งบทและการให้ดูผลย้อนกลับของการสอนของผู้สอน ผลย้อนกลับนี้อาจจะมาจากการบันทึกเทปโทรทัศน์ หรือการบันทึกเสียง จากอาจารย์นิเทศ ผู้เรียน จากกลุ่มเพื่อน หรือจากการวิเคราะห์ตนเองของผู้สอน

21. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนเพื่อเสาะหาความรู้จากสิ่งที่เผชิญหน้า ผู้สอนตั้งปัญหาต่างๆ ถามผู้เรียน คำถามส่วนใหญ่ควรเป็นประเภทที่ผู้เรียนตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาเอง ผู้เรียนต้องรวบรวมข้อมูลตั้งสมมุติฐานเพื่ออธิบายและไขสถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้นแล้วผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์กลวิธีไขปัญหาของผู้เรียน โดยเน้นผลที่อาจตามมาภายหลัง

นอกจากนี้เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander. 1974 : 251 - 263) ได้แบ่งวิธีการสอนออกเป็น 8 วิธีด้วยกันคือ

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายและซักถาม
3. การฝึกภาคปฏิบัติ
4. การสอนโดยใช้วัสดุทัศนูปกรณ์
5. การแก้ปัญหาและการค้นพบด้วยตนเอง
6. การทดลองและการใช้วิธีการสืบสวน

7. การสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
8. การสอนโดยใช้บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง

การเลือกวิธีการสอน

นิรมล ศตฤทธิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์ (2543 : 116) ได้กล่าวถึงการเลือกวิธีการสอนว่าเกณฑ์ที่จะพิจารณาเลือกวิธีสอน มี 2 ประการหลัก คือ

1. ข้อกำหนดของกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้
  2. ความต้องการของผู้เรียนซึ่งจะเป็นผู้ที่ต้องทำกิจกรรมเหล่านั้นให้ได้
- นอกจากนี้ผู้เลือกอาจจะใช้เกณฑ์อื่นประกอบในการเลือกอีกก็ได้

ตามเกณฑ์ข้อ 1. นั้นหมายความว่ากิจกรรมบางกิจกรรมต้องอาศัยข้อกำหนดที่แตกต่างกันออกไป เช่น บางกิจกรรมต้องมีการปฏิบัตินอกสถานที่ บางกิจกรรมต้องการผู้ช่วยสอนหลายคน บางกิจกรรมผู้เรียนต้องทำตามลำพัง ในขณะที่บางกิจกรรมต้องจัดสภาพแวดล้อมช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ เป็นต้น ดังนั้น ต้องเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับข้อกำหนดของแต่ละกิจกรรม

ตามเกณฑ์ข้อ 2. นั้นต้องพิจารณาว่าผู้เรียนต้องการสถานการณ์การเรียนรู้อย่างไร เช่น บางกลุ่มชอบเรียนในกลุ่มเล็ก บางกลุ่มไม่ชอบเรียนโดยที่ครูเป็นผู้บอก บางกลุ่มชอบเรียนจากประสบการณ์ บางกลุ่มชอบเรียนจากสภาพการณ์จริง บางกลุ่มชอบทำงานเดี่ยว เป็นต้น

วิธีสอนวิชาชีวเคมี

การสอนวิชาชีวเคมีนั้นเป็นวิชาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป ดังนั้นการใช้วิธีสอนในการสอนวิชาชีวเคมี จึงควรใช้วิธีสอนตามที่วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 19-21) กล่าวถึงวิธีสอนต่างๆ ไป ในการสอนระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้

1. ปาฐกถา คือการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็นทัศนคติหรือการวิเคราะห์สาระข้อมูลจากหัวข้อที่กำหนดให้อย่างพิถีพิถัน มีระบบในการเรียบเรียงสาระนั้นตั้งแต่การขึ้นต้น การพูดจนกระทั่งสรุปสุดท้ายก่อนจะปิดการปาฐกถา ลักษณะการพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ

2. บรรยาย คือการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ในหัวข้อที่กำหนดให้ โดยมีวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าวิธีการปาฐกถา ผู้พูดอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด หรืออาจใช้วิธีการสอนอื่นๆ ประกอบการสอนแบบการบรรยายก็ได้ ผู้สอนในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ จะใช้การบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากสามารถคลุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

3. การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้าน ให้หัวข้อที่เรียงตามลำดับกัน และให้ผู้พูดหรือองค์ปาฐก ซึ่งประกอบด้วย 4-5 คน พูดเรียงลำดับ

หัวข้อ โดยมีประธานการอภิปรายอนุกรม เป็นผู้เปิดการอภิปราย เชิญผู้อภิปรายพูดเรียงลำดับแต่ละคน กล่าวสรุปและปิดการอภิปราย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญการพูดแต่ละหัวข้อ

4. การอภิปรายเป็นคณะ คือการจัดให้วิทยากรพูดในหัวข้อเดียวกันทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีความคิดหลากหลาย ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือแตกต่างกันสุดแล้วแต่ทัศนะของผู้อภิปรายเหล่านั้น การอภิปรายเป็นคณะจะมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ประธานงานคำพูดโยงความคิด และโยงเรื่องให้สอดคล้องเชื่อมโยงไปสู่สาระของการอภิปราย

5. การสอนโดยใช้โทรทัศน์ เพื่อประหยัดเวลาสำหรับการสอนที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ผู้สอนอาจจะสอนโดยวิธีการบรรยาย หรือสาธิตประกอบการบรรยายให้ถ่ายทอดลงในเทปโทรทัศน์เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษารับรู้ไปพร้อมๆกันได้ หรืออาจจะเปิดโทรทัศน์ให้ดู สำหรับกลุ่มใหญ่ที่เรียนในชั่วโมงต่อไปได้

6. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจจะนำเสนอสาระของรายวิชา โดยนำเสนอผ่านทางคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลใช้โปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ หรือจะทำในรูปแบบของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทำให้เกิดสีสันสวยงาม เคลื่อนไหวได้ มีภาพต่างๆ ประกอบการสอนทำให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจสาระของการสอนมากยิ่งขึ้น

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย วิธีการสอนแบบกลุ่มย่อย มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึก การค้นคว้า การคิด การเขียน การเสนอความคิด การรับฟังและการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะเลือกประธาน เลขานุการและทำหน้าที่เป็นสมาชิกในกลุ่มที่ดี วางแผนงานร่วมกับกลุ่มศึกษาค้นคว้าอภิปราย และเสนอรายงาน

8. การสัมมนา คือ การที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน โดยกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมจากการที่ผู้สอนจะให้ข้อมูลความคิด ทฤษฎีพื้นฐาน ซึ่งจะจัดอยู่ในรูปของการเชิญวิทยากรมาแสดงปาฐกถาหรือการบรรยาย จากนั้นเป็นการค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ตลอดจนเสนอผลของการศึกษาค้นคว้าและตกลงในกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อประมวลความรู้ตามขอบเขตที่กำหนดในสาระวิชานั้น การสัมมนานี้ผู้เรียน จะได้มีโอกาสฝึกทักษะการทำเอกสารประกอบการสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม และมีโอกาสฝึกการเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่อีกด้วย

9. การศึกษาเฉพาะกรณีหรือโครงการ การสอนแบบการศึกษาเฉพาะกรณีมุ่งให้ผู้เรียนในกลุ่มย่อยประมาณ 5-7 คน ได้มีโอกาสศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจ ตัดสินวินิจฉัย ดำเนินการหรือแก้ปัญหา หรือหาทางเสนอแนะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มจะต้องศึกษาตั้งแต่จุดเริ่มต้น ปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางการศึกษา ประกอบเพื่อการแก้ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอนี้ต่างๆ

10. การฝึกปฏิบัติ การศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติ เช่น เมื่อเรียนภาคบรรยายหรือทฤษฎีแล้วก็มีภาคปฏิบัติได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น การสอนภาคปฏิบัติจำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เพื่อประสิทธิภาพในการ

ควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้องได้ผลมากยิ่งขึ้น เช่น การทดลองใช้โปรแกรมง่าย ๆ ในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การฝึกปฏิบัติทำได้ทุกสาขาวิชา เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจศาสตร์ต่างๆ ได้กระจ่างและสามารถนำทฤษฎีมาปฏิบัติได้

11. การสาธิต การศึกษาหลายกรณีที่ผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง เช่น การสาธิตการขาย ผู้สอนอาจสาธิตให้ผู้เรียนดูว่าวิธีการเสนอสินค้าใหม่แก่ลูกค้า ควรจะพูดอย่างไร ซึ่งข้อดีข้อเด่นของสินค้านั้นอย่างไร มีเทคนิคที่จะจูงใจลูกค้าอย่างไรบ้าง ผู้สอนย่อมสาธิตให้ผู้เป็นตัวอย่างได้ นอกจากนี้ในการฝึกปฏิบัติผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตหรือทำตัวอย่างให้ดูก่อน เพื่อให้ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

12. การสอนเป็นรายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคลนั้นมุ่งเน้นการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก ดังนั้นอาจจะใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนไปค้นคว้า ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และนำสาระที่ศึกษาได้มาอภิปรายร่วมกับผู้สอน การสอนประเภทนี้อาจจะใช้อุปกรณ์การสอนประกอบก็ได้ เช่น การเรียนจากตลับเสียง เอกสาร หรือจากบทเรียนคอมพิวเตอร์

13. การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจัดบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งอาจจะอยู่ในรูปตำราเรียนหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก็ได้ การสอนแบบนี้ผู้สอนจะต้องเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเรียนไปตามความสามารถ ความสนใจและเวลาที่ผู้เรียนสะดวก บทเรียนดังกล่าวจะให้ทั้งสาระวิธีการเรียนและการวัดผลด้วย

14. การฝึกประสบการณ์ตรง การสอนโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการศึกษาสาขาวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้จึงต้องเป็นการนิเทศชี้แนะ อธิบายเป็นรายบุคคล ผู้สอนจำเป็นต้องสานร่วมกับบุคลากรซึ่งควบคุมงานในหน้าที่ที่สถาบันส่งผู้เรียนไปฝึกงานด้วย

นอกจากนี้ เบิร์กควิสต์ และฟิลลิปส์ (Bergquist and Phillips. 1975 : 114-121) กล่าวว่า การสอนระดับอุดมศึกษาควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียนให้มาก วิธีการที่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา คือการอภิปรายกลุ่ม การอภิปรายเป็นคณะ การอภิปรายแบบการโต้ว่าที่ การอภิปรายประสบการณ์ การอภิปรายหรือการปรึกษาหารือแบบซิมโพเซียม การระดมสมอง การเล่นเกมบทบาทสมมติ การใช้แผ่นปลิวเพื่อสลับปฏิริยาตอบสนอง อีกทั้ง สุทธานุ ศรีไสย์ (2539 : 6) กล่าวว่ารูปแบบการสอนที่ได้มีการนำมาใช้ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่เหมาะสมมีหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่ทราบกันอย่างกว้างขวางจะเป็นรูปแบบของดิคค์และคารเรย์ (Dick and Carrae) ซึ่งมีระบบของการสอนอยู่ 9 ขั้นตอน คือ 1) เป้าหมายของการสอน 2) การวิเคราะห์การสอน 3) การจัดพฤติกรรมและลักษณะของผู้เรียน 4) วัดจุดประสงค์ของการปฏิบัติ 5) ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ 6) กลยุทธ์การสอน 7) สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน 8) การประเมินผลเพื่อพัฒนา และ 9) การประเมินผลรวม และมีจุดเน้นอยู่ 3 ประการคือ 1) พิจารณาผลผลิตจากการสอน 2) พัฒนาการสอน 3) ประเมินประสิทธิภาพของการสอน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ได้มีผู้ให้ความหมายกิจกรรมการเรียนรู้การสอนหลายท่าน ดังนี้

ทรงศักดิ์ ดีจริงตระกูล (2546 : 27) กล่าวว่าวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้การสอน หมายถึง วิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบ เช่น พฤติกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน จัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมถึงปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริมให้การดำเนินการเรียนรู้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนั้นหมายถึงพฤติกรรมที่เกิดร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนที่กำหนดไว้ด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ในขณะที่ ทศนีย์ ศิละวรรณโณ (2542 : 10) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการสอนไว้ว่า การสอนนั้นเป็นการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และสิ่งเร้าต่างๆ ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียนในอันที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตามที่ได้กำหนดเอาไว้ในจุดมุ่งหมาย และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนนั้น มิได้ หมายความว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสติปัญญาเท่านั้น หากจะต้องรวมความถึงการเปลี่ยนแปลงในความคิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เรียกว่า ลักษณะนิสัย ตลอดไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางจิตวิทยาภายใน เช่น ความมั่นคงทางอารมณ์ ทศนคดีที่มีต่อตนเองและผู้อื่นด้วย และนอกจากนั้นการสอนควรจะเป็นกระบวนการในการร่วมมือกันแสวงหาความรู้ ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเป็นการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ การเรียนการสอน ประสบการณ์ต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ชูชาติ หงษ์ขาว (2542 : 52-53) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนว่าเป็นการทำงานร่วมกันของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้และการเรียนรู้อาจมีประสิทธิภาพ มีหลักการดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการทำกิจกรรม หรือให้มีการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆกัน
2. หลักการสำคัญของการทำงานคือ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มมีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีความใกล้ชิดกัน ฝึกความเข้าใจและสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในสังคม
3. เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการค้นพบ
4. เปิดโอกาสและให้เป็นแนวทางที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้
5. ในการสอนแต่ละครั้งควรทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง ที่นอกเหนือไปจากการถามตอบเท่านั้น
6. มีระบบแนะนำวิธีการประกอบกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้เอง
7. ควรมีสื่อการเรียนรู้การสอนหลายอย่างเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

2. การเลือกจัดเนื้อหา ประสบการณ์ และเตรียมสื่อการเรียนการสอน หมายถึงการเลือกจัดเนื้อหาและประสบการณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดประสงค์ ซึ่งในบางครั้งอาจจะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนช่วยด้วยเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ จึงต้องมีการเตรียมสื่อการสอนไว้ด้วยในขั้นตอนการเลือกจัดเนื้อหาและประสบการณ์

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาความรู้และประสบการณ์จนกระทั่งบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การดำเนินการนี้จะกระทำในรูปของกิจกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนปฏิบัติร่วมกัน และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ผู้สอนอาจจะมีการใช้สื่อการเรียนการสอนควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว ชัดเจน และนำไปใช้ได้ ทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงการดำเนินการตรวจสอบว่าหลังจากที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตรงตามที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นหรือไม่ เมื่อบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วก็จัดการเรียนการสอนเรื่องต่อไปได้ หากผู้เรียนคนใดยังไม่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องใดก็ต้องจัดให้มีการซ่อมเสริมจนบรรลุจุดประสงค์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพครู

การสอนที่ดีมีประสิทธิภาพต้องจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงหลักในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุหรือเป็นตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 14) จึงได้กำหนดแนวดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ไว้ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม
2. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน และให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ
3. จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงหรือบูรณาการทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์หรือระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด
4. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์และกระบวนการกลุ่ม
5. จัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุดและเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ
6. จัดให้มีการศึกษา ติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. ให้สอดคล้องแทรกอบรมด้านจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

8. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ควบคู่กันไป

9. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติจริงของผู้เรียน

ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวว่าการเรียนการสอนวิชาชีพครูที่มีลักษณะที่ดีควรจัดกิจกรรมและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 45-53)

1. ให้สถาบันฝึกหัดครูพัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยสนับสนุนให้อาจารย์แต่ละคนจัดระบบการสอนของตน และกระตุ้นให้มีการพัฒนาระบบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างแบบจำลองระบบและทดสอบระบบ รวมถึงการออกแบบการสอนให้พร้อมก่อนนำระบบไปใช้ในสถานการณ์จริง

2. ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครูเพื่อให้บัณฑิตครู มีความสามารถในการคิดไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์แยกแยะและกลั่นกรองข้อมูล รู้จักเลือกใช้ข้อมูลและสังเคราะห์ เชื่อมโยงข้อสนเทศต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม ประเทศชาติ โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้และกระบวนการคิดให้มากเท่ากับการเรียนรู้เนื้อหาสาระ โดยคำนึงถึงว่ากระบวนการคิดเป็นสาระสำคัญที่ต้องให้แก่บัณฑิตนักศึกษาครู

2.2 อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้บอกหรือผู้ถ่ายทอดเนื้อหาเป็นผู้นำกระตุ้น หรือช่วยให้บัณฑิตนักศึกษาครูกิจการอย่างอิสระโดยไม่ครอบงำความคิดของบัณฑิตนักศึกษาครู ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดไตร่ตรองหาเหตุผล คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา มีวิสัยทัศน์ และกล้าแสดงความคิดเห็นของตน อีกทั้งส่งเสริมให้มีการรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นต่อกันตามเหตุผล รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และเรียนรู้การประสานความคิดเห็นให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.3 พัฒนาความคิดและสติปัญญาของบัณฑิตนักศึกษาครู โดยอาศัยปัจจัยภายนอกคือความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์ โดยอาจารย์ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับศิษย์ สนใจศึกษาธรรมชาติและความแตกต่างของศิษย์ ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงให้ความรู้ และปลูกฝังให้บัณฑิตนักศึกษาครูใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ

2.4 ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดอย่างมีระบบและถูกวิธี เช่นการคิดแยกแยะคิดเชื่อมโยง คิดตามหลักเหตุผล คิดเร้ากุศลและคิดอย่างคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

2.5 ส่งเสริมให้นักศึกษารู้ได้อ่านและฟังมาก โดยฝึกการจับประเด็นสำคัญจดจำประเด็น และได้พูดได้ใช้จนคล่องแคล่ว รวมทั้งฝึกคิดพิจารณาประเด็นเหล่านั้นจนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2.6 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูได้เผชิญสถานการณ์ปัญหาต่างๆ โดยใช้กรณีตัวอย่างที่ไม่ไกลไปจากประสบการณ์ของผู้เรียนหรือใช้ข้อมูลข่าวสารหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งข้อเขียนหรือหนังสือที่ดีๆ มาใช้เป็นเครื่องมือให้นิสิตนักศึกษาครูได้ฝึกกระบวนการ คิด วิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา

2.7 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูรู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ของชุมชนและท้องถิ่น รู้จักคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงในสังคมเน้นการฝึกคิดวิเคราะห์และการมองประเด็นอย่างรอบด้านสัมพันธ์กับสังคมและสภาพแวดล้อม รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งจะพัฒนากระบวนการคิดของนิสิตนักศึกษาครูแล้วยังจะช่วยขยายโลกทัศน์ของผู้เรียนให้กว้างขึ้น ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกทางสังคม อันจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาครูรู้จักออกไปเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นในทางที่ดีขึ้น

2.8 ควรปรับปรุงวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด โดยเน้นการแสดงความคิดและเหตุผล ความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์และเชื่อมโยงข้อสนเทศต่างๆ มิใช่วัดและประเมินเฉพาะการเรียนรู้เนื้อหาสาระเท่านั้น

3. ให้มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นิสิตนักศึกษาครูมีโอกาสฝึกฝนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทุกรายวิชา โดยต้องทำเป็นรายบุคคลใช้สถานการณ์ที่ยั่วให้เกิดความสนใจใคร่รู้ ซึ่งจะส่งผลให้บัณฑิตครูเป็นผู้มีลักษณะกระตือรือร้น สนใจสิ่งรอบตัวและวิทยาการใหม่ๆ สามารถเลือกแหล่งความรู้ได้ถูกต้อง ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม รวมถึงสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนจะนำมาสรุปเป็นข้อความรู้ โดยดำเนินการดังนี้

3.1 ส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยให้แนวทางการอ่านที่ถูกต้อง ได้แก่ การจับใจความ การสรุป การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ เป็นต้น

3.2 สร้างนิสัยใฝ่รู้ ให้เป็นผู้อากรู้อยากเห็น ตื่นตัวกับสิ่งที่อยู่รอบตนอยู่เสมอ จนกลายเป็นผู้รักการเรียนรู้

3.3 มีการฝึกให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น

3.3.1 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาจารย์มอบหมายให้ค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามหัวข้อที่กำหนดให้เพื่อให้ได้ความรู้ที่มีสาระครบถ้วน

3.3.2 ทำการทดลองฝึกการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ นิสิตนักศึกษาจะได้รับความรู้และทักษะปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน

3.3.3 ให้มีส่วนร่วมในกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชนเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

3.3.4 ทำความคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ โดยกำหนดให้ไปศึกษาหาความรู้ในแหล่งต่างๆ และใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ

3.3.5 ใช้วิธีการตกลงกันระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาโดยกำหนดหัวข้อเรื่อง ปริมาณ และคุณภาพของการศึกษาค้นคว้าเรื่องนั้นๆ แล้ววัดผลและประเมินผลตามข้อตกลง

3.3.6 จัดสถานการณ์ให้เผชิญปัญหาเพื่อแสวงหาความรู้ แล้วนำความรู้มาสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้เป็นประโยชน์

3.3.7 ให้มีการบันทึกความก้าวหน้าของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอตลอดภาคเรียน โดยกำหนดว่าในแต่ละรายวิชา นิสิตนักศึกษาจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในปริมาณเท่าใด

3.3.8 จัดการแข่งขันแสดงความสามารถในการแสวงหาความรู้จากศาสตร์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดค้นวิธีการแสวงหาความรู้ที่รวดเร็วและแม่นยำ

3.4 การจัดกิจกรรมประเทืองปัญญา เป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนให้นิสิตนักศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ และฝึกฝนทักษะต่างๆที่จะเป็นตัวแบบให้นิสิตนักศึกษาคูได้นำไปใช้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

3.4.1 การจัดเวทีเสวนาปัญหาทางการศึกษา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง

3.4.2 การจัดสถานการณ์จำลองเวทีสาธารณะ เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกแสดงความคิดเห็น

3.4.3 จัดปาฐกถาที่ท้าทายความสามารถและจุดประกายความคิด

3.4.4 การสนทนาธรรมและการฝึกวิปัสสนากรรมฐาน

3.4.5 การจัดกิจกรรมวิชาการสัญจรระหว่างสถาบันฝึกหัดครูเพื่อประสานสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และขยายโลกทรรศน์ทางการศึกษาและการสอนให้กว้างไกล

3.4.6 การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เน้นด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิถีชีวิตที่สมดุล

3.4.7 การจัดกิจกรรมความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อฝึกความเป็นผู้รู้เท่าทันวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาคูได้เรียนรู้และศึกษาในกระบวนการต่างๆ ที่จะช่วยให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาคูได้ใช้สื่อสารระหว่างกัน มีการวิเคราะห์ กระบวนการสื่อสาร ทั้งทางด้านวาจาและท่าทาง ฝึกฝนให้นิสิตนักศึกษาคูเป็นผู้สื่อสารและผู้รับสารที่ดี

4.2 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูมีปฏิสัมพันธ์กัน และใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน มีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่กัน มีการช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาทางสัมพันธภาพ โดยเน้นคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน

4.3 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้เรียนรู้บทบาทในการเป็นผู้นำและสมาชิกกลุ่มที่ดี ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม ให้ข้อมูลป้อนกลับและฝึกทักษะต่างๆ ที่จำเป็น เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ เป็นต้น ในกระบวนการทำงานร่วมกันของกลุ่มควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมกัน ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมคุณธรรม ลดความเห็นแก่ตัว และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

4.4 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครู เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชนท้องถิ่น และสังคม และใช้กระบวนการเรียนรู้หลายๆ กระบวนการหรือหลายแบบในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้รู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ของชุมชน ส่งเสริมให้มีการผสมผสานศาสตร์ต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและสังคมและให้มีส่วนร่วมในการกระบวนการพัฒนาชุมชนทั้งทางด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะช่วยให้ นิสิตนักศึกษาครูเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณธรรมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

4.5 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย ได้แก่ การมีใจกว้างที่จะพิจารณาปัญหาต่างๆ ด้วยวิจรรณญาณเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยหลักของเหตุผลและคุณธรรมในการตัดสินใจ ทั้งนี้ครูจำเป็นต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่าง รวมทั้งส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูเป็นผู้มีระเบียบวินัยรักความยุติธรรม และกล้าที่จะรักษาความเป็นธรรมด้วยสติปัญญาและกระบวนการที่ถูกต้อง

4.6 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูฝึกฝนในคุณธรรมและจริยธรรมเสริมสร้างศรัทธาในการประพฤติตามวัฒนธรรม และหลักธรรมของศาสนาเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติอื่น

4.7 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและการพัฒนาตนเอง โดยวิเคราะห์ตนเอง และการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้อื่น รวมทั้งส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูมีการปรับ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนให้เหมาะสม และเห็นความสำคัญและคุณค่าของการพัฒนาตนเอง

4.8 การปรับปรุงวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สามารถวัดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม

5. ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมและวัฒนธรรมเพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาครูเกิดความรู้ความเข้าใจความเป็นจริงของชีวิตอย่างลึกซึ้ง

และเกิดการรอกงามในด้านค่านิยมและคุณธรรม ซึ่งส่งผลให้บัณฑิตครูดำเนินชีวิตอย่างกลมกลืน และเอื้ออาทรต่อมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ โดยดำเนินการดังนี้

5.1 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูมีสัมพันธภาพกับปัจจัยแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญๆ เช่น บรรยากาศ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ของสังคม และสิ่งแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในมิติต่างๆ แห่งระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และเทคโนโลยี นับเป็นการเปิดพรมแดนแห่งการเรียนรู้ออกไปสู่โลกและชีวิตที่แท้จริง ทำให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลง ความขัดแย้งของปัญหา และรู้เท่าทันปัญหาต่างๆ การจัดหลักสูตรเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน จึงไม่ควรจำกัดอยู่แต่ภายในห้องเรียนควรเปิดกว้างออกสู่ภายนอก หรือใช้สื่อ สไลด์ทัศน์นำภาพสถานการณ์ภายนอกเข้าสู่ห้องเรียนเป็นกรณีศึกษาและสถานการณ์จำลองเป็นต้น

5.2 ระดมทรัพยากรทางการศึกษาทั้งหมดที่มีอยู่ในชุมชนเข้ามาพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของนิสิตนักศึกษาครู โดยเปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชน เช่น พระสงฆ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการสอนและกล่อมเกลาคำคิด ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมแก่นิสิตนักศึกษาครูให้มีโอกาสเห็นแบบอย่างที่ดีงามสังเกตและรับรู้ลักษณะวัฒนธรรมที่แท้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพิธีกรรมของชุมชน ได้มีโอกาสเยี่ยมเยียน ศึกษาสถานศึกษาตามแหล่งอาชีพ และศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งทำให้นิสิตนักศึกษาครูมีความเข้าใจ ในวิถีชีวิตอันเป็นธรรมชาติธรรมดาของชุมชนไทยได้มากขึ้น

5.3 ฝึกให้นิสิตนักศึกษาครูได้ใช้ศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของตนอย่างเต็มที่ในการแสวงหาความรู้ ฝึกฝนให้รู้จักไตร่ตรองพิจารณา ทดลองนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง และประเมินค่าด้วยตนเองได้ ทั้งนี้อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูควรรู้จักปลุกเร้าเสนอสาระความรู้และประเด็นปัญหาจัดแหล่งข้อมูลและข่าวสารไว้อย่างเป็นระบบ แนะนำแนวทางหลากหลายทางเลือก แนะนำวิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และใช้กลวิธีต่างๆ ให้นิสิตนักศึกษาครูได้เสนอผลการค้นคว้า ทดลองได้อย่างเต็มที่ตามความสนใจ

5.4 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูรู้จักใช้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ตลอดจนเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ เป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ เช่น ความคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างวิถีความคิด ความเชื่อ และเกณฑ์คุณธรรมของคนกลุ่มต่างๆ เข้าใจ ลักษณะค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วจนบางครั้งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย นิสิตนักศึกษาครู มีโอกาสพิจารณาประเมินคุณค่า กำหนดทางเลือก และตัดสินใจลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาทางคุณธรรมและวัฒนธรรม

5.5 สร้างเสริมบรรยากาศความรักและศรัทธาระหว่างครูกับศิษย์ การยอมรับในแนวความคิดและวิธีการแสดงออกของกัน มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจกันอย่างแท้จริง นิสิตนักศึกษาครูจะประจักษ์ด้วยตนเองว่าจุดมุ่งหมายสูงสุดของการเรียนรู้วิทยาการ และความจริงของชีวิตคือการเป็นคนดีและครูดี

5.6 ใช้สถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตให้มีผลกระทบต่อ การเสริมสร้างจิตสำนึกของนิสิตนักศึกษาครูเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (อกุศลกรรม) และส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (กุศลกรรม)

5.7 ให้มีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาติ และภูมิปัญญาสากลซึ่งส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูเป็นผู้มีทักษะอันกว้างไกล และขณะเดียวกันก็สามารถพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชน

6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมการสอนที่ผ่านกระบวนการจัดระบบและทดสอบประสิทธิภาพด้วยการวิจัย แสวงหาและพัฒนา รูปแบบการสอน รวมทั้งใช้วิธีการและเทคนิคการสอนที่จะทำให้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. พัฒนาคณาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงอาจสรุปได้ว่าการสอนวิชาชีพครูที่ดีมีประสิทธิภาพนั้น ต้องคำนึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิค วิธีการต่างๆจัดให้กับผู้เรียนได้เกิดเรียนรู้ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอีกทั้งเป็นวิธีการที่อาจารย์ผู้สอน นำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียนโดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทาง ซึ่งประกอบด้วยการจัดกิจกรรม การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ การจัดกิจกรรมสนับสนุน การเรียนการสอน รวมทั้งปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีการสอนมีหลายวิธี ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม และยืดความเป็นไปได้มากที่สุด โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็น ความเหมาะสม ตลอดจนข้อจำกัดต่างๆด้วย เช่น ความสามารถของผู้สอน ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

นักวิชาการและนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละท่าน ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 1) ได้กล่าวว่าสื่อเป็นคำที่มาจากภาษาละตินว่า medium แปลว่าระหว่าง หมายถึงสิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนก็เรียกสื่อเหล่านั้นว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึงสื่อชนิดใดก็ตามที่บรรจุเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาหรือสาระนั้นๆและการเรียนการสอนในลักษณะเดิมมักจะเป็นการถ่ายทอดสาระความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะและประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนหรือในสถานบันการศึกษา

ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสื่อต่างๆ อย่างหลากหลาย สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ สื่อที่นำมาใช้เพื่อการเรียนรู้ จึงเรียกว่า สื่อการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่รอบตัวไม่ว่าจะเป็นวัสดุ ของจริง บุคคล สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดเห็นก็ตาม ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่าเราเรียนรู้จากสิ่งนั้นๆ หรือนำสิ่งนั้นๆ เข้ามาสู่การเรียนรู้ของเราหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับกิตานันท์ มลิทอง (2540 : 79) ที่กล่าวว่า สื่อ เป็นคำที่มาจากภาษาลาตินว่า “medium” แปลว่า “ระหว่าง” (Between) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำมาใช้ในการเรียนการสอน จึงเรียกว่า “สื่อการสอน” (Instruction Media) หมายถึงสื่อชนิดใดก็ตาม เช่น เทปบันทึกเสียง ภาพนิ่ง แผนภูมิ หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ สไลด์ เป็นต้น ที่บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุ อุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้เทคโนโลยีการศึกษา เป็นเครื่องมือที่ผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และธำรง บัวศรี กล่าวถึงสื่อการสอนว่าหมายถึง วัสดุ (สิ่งสิ้นเปลือง) อุปกรณ์ (เครื่องมือที่ไม่ผุพังได้ง่าย) และวิธีการ (กิจกรรมละคร เกม การทดลอง ฯลฯ) ที่ใช้เป็สื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งถ่ายทอด พัฒนาความรู้ เจตคติ (อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ทศนคติ และค่านิยม) และทักษะไปยังผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนการสอนของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 112); (ธำรง บัวศรี. 2542 : 207) ; (นิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามรินทร์. 2543 : 130) กล่าวว่ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ กิจกรรม หรือสิ่งอื่นใดก็ตาม ที่ผู้สอนนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนชัดเจน เกิดการเรียนรู้และจดจำได้ นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอนยังเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ เพราะสื่อการเรียนการสอนสามารถทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถเพิ่มความเป็นรูปธรรมและความเป็นจริงต่อการเรียนรู้สามารถนำเรื่องราวหรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่ห่างไกลเข้ามาในห้องเรียนได้ สื่อการเรียนการสอนจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด มองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องราวหรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ถูกต้องและสามารถจดจำเรื่องราวต่างๆ ได้นาน ครูสามารถนำสื่อมาประกอบการสอนได้ทุกระดับของการสอน ตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและขั้นสรุปบทเรียน (เลิศ เรื่องสิทธิญา. 2545 : 20)

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าสื่อการสอนหมายถึงอุปกรณ์ที่ใช้ การเรียน การสอน วิธีการ ประสบการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยนำข้อมูลหรือส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

การจำแนกประเภทของสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้สามารถจำแนกออกตามลักษณะได้เป็น 3 ประเภท คือ (กรมวิชาการ, 2545 : 2-3)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่แสดงหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่าง ๆ โดยใช้ตัวหนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อในการแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายชนิด ได้แก่ เอกสาร หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บันทึกรายงาน ฯลฯ

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือไฮเทคทันสมัยหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยี ยังหมายรวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

3. สื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อ 2 ประเภทที่กล่าวไปแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อดังกล่าวนี้ได้แก่

3.1 บุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ไปสู่บุคคลอื่น เช่น บุคลากรในห้องเรียน แพทย์ ตำรวจ นักธุรกิจ เป็นต้น

3.2 ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ ปรากฏการณ์ ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

3.3 กิจกรรม / กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น บทบาท สมมติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทำโครงงาน เกม เพลง เป็นต้น

3.4 วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ รวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือช่าง เป็นต้น

ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน

อาจกล่าวได้ว่าสื่อการเรียนการสอน นับว่ามีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างยิ่งเพราะสื่อการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สามารถเรียนรู้จากสื่อที่เป็นรูปธรรม ของจริง และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญดังนี้ (นิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์, 2543 : 130)

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจที่แจ่มแจ้ง
3. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน มีเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียน และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์กว้างขวางและจดจำได้นาน

คุณค่าของสื่อการสอน

คุณค่าบางประการของสื่อการสอน อาจสรุปได้ดังนี้ (อรนุช ลิมตศิริ. 2544 : 80)

1. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากประสบการณ์ที่มีความหมายในรูปแบบต่างๆ
  2. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยใช้เวลาน้อยลง
  3. ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง และช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบอัตโนมัติ
  4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ มั่นใจ และจดจำได้นาน
  5. ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในการเรียนรู้
  6. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเอาชนะข้อจำกัดต่างๆของการเรียนรู้ได้
    - 6.1 ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น
    - 6.2 ทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
    - 6.3 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง
    - 6.4 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงช้าให้ดูเร็วขึ้น
    - 6.5 ทำสิ่งที่ใหญ่มากให้เล็ก เหมาะแก่การศึกษา
    - 6.6 ทำสิ่งที่เล็กมากให้มองเห็นชัดเจนยิ่งขึ้น
    - 6.7 นำสิ่งที่เกิดในอดีตมาศึกษาในปัจจุบัน
    - 6.8 นำสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาในห้องเรียนได้
  7. ช่วยลดการบรรยายของผู้สอนลง แต่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น
  8. ช่วยลดการสูญเปล่าทางการศึกษาลง เพราะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ผู้เรียนสอบตกน้อยลง
9. ช่วยขยายระยะทางให้แก่การศึกษาได้ เช่น การศึกษาทางไกล โดยใช้ดาวเทียมหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
  10. ช่วยให้การสอนมีคุณภาพ ในกรณีที่ผู้สอนต้องสอนเนื้อหาวิชาเดียวกันซ้ำกับหลายๆ กลุ่ม ผู้สอนอาจบันทึกเทป หรือโทรทัศน์ หรือวีดิทัศน์ไว้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนทุกกลุ่มได้เรียนรู้ข้อมูลจากสิ่งเดียวกัน

หลักการเลือกสื่อและประสบการณ์การเรียนรู้การสอน

การเลือกสื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญ การเลือกสื่อควรมีหลักการต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้ (อรนุช ลิมตศิริ. 2544 : 81)

1. เลือกสื่อและประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)
  2. เป็นสื่อที่ช่วยเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีการตอบสนองและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวัง
  3. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความแตกต่างระหว่างบุคคล
  4. สื่อที่สะดวกต่อการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ไม่จำเป็นต้องใช้สื่อราคาแพง และพิจารณาลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภทด้วย เนื่องจากสื่อแต่ละชนิด มีคุณค่าในตัวเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสม
- อีกทั้งธำรง บัวศรี (2542 : 287-289) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. ต้องตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งในกรณีที่ได้มีการกำหนดจุดประสงค์ไว้ อย่างชัดเจน การเลือกสื่อการเรียนการสอนจะทำได้ไม่ยาก แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นกับประสบการณ์ของผู้สอนด้วยเช่นกัน ในการที่จะเลือกประเภทของสื่อที่มีความเหมาะสม และในการเลือกนั้น จะต้องจำแนกให้ถูกว่า สิ่งใดควรใช้เพื่อพัฒนาความรู้ สิ่งใดควรใช้เพื่อพัฒนาทักษะ เจตคติ หรือทั้งสามประการได้ในเวลาเดียวกัน
2. ต้องเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งตามปกติการจัดชั้นเรียนจะต้องสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาวิชา และประสบการณ์การเลือกใช้สื่อจึงต้องเหมาะสมด้วย
3. ต้องเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน เช่น หญิง ชาย เด็ก ผู้ใหญ่ ฉลาดมาก ฉลาดน้อย ชอบสมาคม ชอบเก็บตัว ฯลฯ สภาพต่างๆ เหล่านี้ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในสื่อการเรียนการสอนต่างกัน การจัดสื่อที่จะใช้จึงต้องศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนแต่ละคน และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกในสิ่งที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสามารถ และความสนใจ รวมทั้งความพึงพอใจด้วย
4. ต้องเหมาะสมทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการปฏิบัติ เนื่องจากการใช้สื่อบางประเภท ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายและต้องมีการแก้ปัญหาด้านการจัดการให้เหมาะสม แต่สามารถให้ผลสัมฤทธิ์ได้เช่นกันด้วย

ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับนิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามครัน ที่กล่าวถึงหลักการเลือกและใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้ (นิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามครัน. 2543 : 131)

1. สื่อการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และระดับความรู้ตลอดจนวัยของผู้เรียน
2. ปริมาณสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ไม่มากจนเกินความจำเป็น
3. สื่อการเรียนการสอนต้องมีความประหยัดทั้งราคา เวลาที่ใช้ในการจัดเตรียมและเวลาที่ใช้ พร้อมทั้งเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ด้วย
4. สื่อการเรียนการสอนที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ต้องมีขนาดใหญ่ เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
5. สื่อการเรียนการสอนที่เป็นกิจกรรม ต้องมีการเตรียมการก่อนใช้อย่างรอบคอบ
6. การใช้สื่อการเรียนการสอนต้องเป็นไปอย่างคล่องแคล่ว เรียงลำดับก่อนหลังตามเนื้อหาบทเรียน
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงกันในขณะที่ใช้สื่อการเรียนการสอน ประเภทของสื่อการเรียนการสอนมีดังนี้ (นิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามครัน .2543 : 130)

1. สื่อการเรียนการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ วารสาร หรือเอกสารสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ
2. วัสดุของจริง
3. วัสดุจำลองหรือวัสดุประดิษฐ์ เช่น ของจำลองจากของจริงทุกชนิด บัตรคำ แถบประโยค กระเป๋าค้นหา กระดานดำ กระดานกราฟ แผนที่ รูปภาพ ภาพโปร่งใส ฯลฯ
4. วัสดุสิ้นเปลือง เช่น สารเคมี
5. วัสดุและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ เครื่องเล่นเทป เครื่องโทรทัศน์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
6. กิจกรรม เช่น การอภิปราย ทดลอง สาธิต เล่าเรื่อง เกม ฯลฯ

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในวิชาชีพครู

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในวิชาชีพครู ควรให้มีการจัดพัฒนาและผลิตสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและให้มีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538: 54)

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันฝึกหัดครูจัดหา พัฒนาและผลิตสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง และให้มีการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ผลิตสื่อให้มากขึ้น
2. ให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีอันทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่าและประหยัด

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันฝึกหัดครู หน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดและผลิตสื่อต้นแบบ

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูผลิตเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมทั้งให้มีศูนย์การแปลเอกสารที่สามารถแปลข่าวสารและข้อมูลได้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาครูได้ศึกษา ค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ

5. ให้มีศูนย์พัฒนาสื่อการศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู เพื่อทำหน้าที่จัดหา ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

นอกจากนี้สุทธนู ศรีไสย์ (2539 : 6-12) ได้กล่าวถึงรูปแบบกิจกรรมการสอนของดิคค์และคาวเรย์ ที่ได้นำมาใช้ในสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 9 ชั้นเรียงลำดับจากชั้นที่ 1 ไปถึงชั้นที่ 9 ดังนี้

1. เป้าหมายของการสอน จะถูกจัดขึ้นออกมาทางข้อเขียนหรือข้อความ อาจเป็นไปได้ทั้งระดับชาติ ระดับเขต ระดับพื้นที่ ระดับโรงเรียน ระดับหมวด ระดับรายวิชา โดยต้องมีจัดขึ้นก่อนเริ่มทำการสอน

2. การวิเคราะห์การสอน ชั้นนี้ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์งาน วิเคราะห์ภารกิจการเรียน จำแนกงานหรือวิเคราะห์กระบวนการ ในแต่ละทักษะของแต่ละขั้นตอนได้อย่างชัดเจน รวมถึงการวิเคราะห์กระบวนการของข้อมูล ที่มีความซับซ้อนอยู่ภายในตัวของผู้เรียนรวมทั้งทัศนคติของผู้เรียนอีกด้วย

3. การจัดพฤติกรรมและลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติภารกิจการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้สอนต้องทราบว่าสอนที่ใด มีจุดอ่อนใดบ้างในการสอนที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งต้องทราบลักษณะของผู้เรียนเพื่อจะได้ออกแบบการสอนได้อย่างเหมาะสม

4. วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ เป็นขั้นต้องแปลความหมายของความต้องการและเป้าหมายที่ตั้งไว้สู่วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะและรายละเอียดที่แสดงความก้าวหน้าต่อเป้าหมายทั้งหมด มีเหตุผล 2 ประการ ประการแรกเป็นการสื่อสารจากระดับที่แตกต่างกันไปสู่บุคคลที่แตกต่างกัน ประการที่สอง ต้องทราบรายละเอียดสำหรับการวางแผนและพัฒนาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับระบบการสอนในแต่ละวันหรือแต่ละคาบของการสอน ชั้นนี้ผู้สอนต้องมีความสามารถในการพิจารณาเงื่อนไขของการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการได้มาซึ่งทักษะและข้อมูลใหม่ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวอาจจะพิจารณาจากความสมบูรณ์ และความต้องการทักษะที่จำเป็นเบื้องต้นก่อนถึงระดับที่ยากขึ้น เงื่อนไขดังกล่าวจะช่วยอำนวยความสะดวกในการวางแผนการทำงานในแต่ละวันให้มีประสิทธิภาพ

5. ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ จุดมุ่งหมายเพื่อวินิจฉัยสิ่งที่มีอยู่ในหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนว่าผู้เรียนแต่ละคนได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนทักษะใหม่ไปมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างการเรียนที่ยังดำเนินอยู่และหาทางแก้ไขจุดบกพร่องของการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งแจ้งผลการตรวจสอบให้กับผู้ปกครองหรือผู้บริหารได้รับทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นระยะๆ

6. กลยุทธ์การสอน ผู้สอนต้องทราบว่า การสอนแต่ละครั้งจะเป็นไปในรูปแบบใด กลยุทธ์การสอนที่นี้คือ แผนการที่จะให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติในแต่ละข้อ การวางกลยุทธ์การสอนเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการออกแบบการสอน ผู้สอนต้องมีความสามารถรวมเอาความรู้ซึ่งเป็นทฤษฎีกับประสบการณ์และวัตถุประสงค์ของการเรียนเข้าไว้ด้วยกัน

7. สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ ของจริง ของจำลอง โดยสิ่งนำมาใช้ประกอบการสอน จะต้องมีความเหมาะสมกับบทเรียน ถ้าสื่อที่หาได้ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่สอนผู้เรียนอาจจะได้รับข้อมูลหรือทักษะที่ไม่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของการสอนทำให้การสอนครั้งนั้นต้องสูญเปล่าไป

8. การประเมินผลเพื่อพัฒนา กระทำเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. การประเมินผลรวม เป็นการศึกษาระสิทธิภาพของระบบในขั้นสุดท้ายในภาพรวมของการประเมินผลการพัฒนาที่ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วในทุกขั้นตอน ซึ่งผลของการประเมินในขั้นนี้จะถูกจะถูกนำมาใช้สำหรับพิจารณาว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินการมาแล้วทั้งหมดหรือบางส่วนสมควรที่จะยกเลิก เผยแพร่ หรือดำเนินการต่อไป

การวัดผลและประเมินผล

มีผู้ให้ความหมายการวัดผลและประเมินผลการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

กูด (Good. 1973 : 338) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาไว้เป็นคำที่มีความหมายกว้างหมายถึงการศึกษาค้นคว้าโดยทั่วไปและการทดสอบ การนำมาตราส่วนประเมินค่าและการตีค่ากระบวนการที่วัดได้และการที่บุคคล ได้รับผลของกระบวนการของการศึกษานั้น ๆ รวมทั้งทฤษฎีของข้อทดสอบและการสร้างมาตราส่วนประเมินค่า การทำให้มีเหตุผลใช้ได้ และการทำให้เป็นมาตรฐาน การแปลความหมายผลของการทดสอบ การประเมินผลทั้งที่เป็นปรนัยและอัตนัย และการใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อแปลความหมายผลจากการวัด ส่วนคำว่า การประเมินผล กูด (Good. 1973 : 209) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำให้เกิดความมั่นใจ หรือการตัดสินใจคุณค่า หรือปริมาณของบางสิ่งบางอย่างโดยมีค่าด้วยความระมัดระวัง และ Boudreae (1977 : 216) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การสร้างความมั่นใจในการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนนั้น ควรใช้วิธีการกระตุ้นด้วยการจัดให้มีการทดสอบย่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จในการเรียน โดยแบบทดสอบนั้นต้องไม่ยากเกินไปด้วย เช่นเดียวกับ Dobbs (1976 : 42) ได้เสนอว่า ในการสอนนั้นการมีประเมินผลตลอดเวลาในการเรียนการสอน แล้วนำผลมาเป็นเครื่องประกอบการพิจารณาว่าควรที่จะก้าวสู่เนื้อหาหรือบทเรียน หรือโครงการอื่นๆ ต่อไปหรือไม่

Gibb (1960 : 26) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนไว้ว่าในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทราบความก้าวหน้าของตนเองด้วย ส่วน กนกวรรณ มณฑาวงศ์ (2540 : 29) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ว่าหมายถึง พฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนใช้พิจารณาความก้าวหน้า ความสามารถของผู้เรียนและตัวผู้สอนเอง เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียน และปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545 :13) ที่ได้กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลมีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการคุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ เพียงใด ดังนั้น การวัดผลและประเมินผล จึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และสามารถดำเนินการอย่างเนื่อง ควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมิน คือ ตัวผู้เรียน ผู้สอนและพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่างๆ ที่จะทำให้อะท้อนให้เห็นภาพผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าความสำเร็จของตน ครูผู้สอน จะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม สามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน จิตตชา นิลดำ กล่าวในเรื่อง การประเมินผลว่า เป็นการกะ การประมาณค่า การประเมินผลการศึกษา โดยการประเมินเป็นการตัดสินหาความสำเร็จของผลผลิตต่างๆ ที่จะบรรลุถึงความสำเร็จเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลทางสถิติเป็นเครื่องมือวัดผล (จิตตชา นิลดำ, 2542 : 18) รวมถึง อรุณช ลิมตศิริ (2542 : 159) ได้กล่าวในลักษณะเดียวกันว่าการวัดผลหมายถึงการใช้เครื่องมือต่างๆ วัดพัฒนาการและความสามารถต่างๆของผู้เรียน เครื่องมือที่จะใช้ต้องเหมาะสมกับสิ่งที่วัด และผลที่ได้จากการวัดจะออกมาเป็นตัวเลขและคะแนน ส่วนการประเมินผลเป็นการตีค่า ตีราคาจากสิ่งที่ได้จากการวัด โดยอาศัยเกณฑ์ที่วางไว้ พอได้คะแนนหรือตัวเลขมาแล้วเอามาพิจารณาว่าดี เลว เก่ง อ่อน แคไหน และจัดอยู่ในกลุ่มใด โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้แล้วนำมาจัดระดับในภายหลัง การประเมินผลจึงเป็นเรื่องที่เกิดจากการวัดผล และการประเมินผล มิใช่ขั้นสุดท้ายของการเรียนการสอน แต่การประเมินสามารถทำได้ตั้งแต่เบื้องต้น ประเมินก่อนสอน ระหว่างสอน หลังการเรียนการสอน การที่ครูจะประเมินผลเมื่อไรนั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย อีกทั้ง การวัดและการประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะทำให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ทั้งยังแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนว่า บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนรายวิชานั้นๆ หรือไม่ โดยทั่วไปแล้วครูสามารถวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนได้หลายแบบ อาทิ การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การปฏิบัติงานของนักเรียนซึ่งแสดงถึงความสามารถของผู้เรียน การวัดผลและการประเมินผล ต้องทำกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้มีโอกาสปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (เลิศ เรื่องสิทธิปัญญา. 2545 : 16)

ภัทรา นิคมมานนท์ (2543 : 11) กล่าวสรุปว่า การวัดผล หมายถึง การใช้เทคนิควิธีการซึ่งเรียกว่า เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อศึกษาค้นหาหรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคล ผลงาน หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคลที่ต้องการศึกษา พร้อมพรรณ อุดมสิน (2544 : 1) กล่าวว่า การที่บุคคลใดจะกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งบรรลุผลสำเร็จนั้น ชั้นแรกทีเดียวจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไว้ก่อนว่า ทำไปเพื่อประสงค์ใด เมื่อตั้งจุดประสงค์ไว้แล้วจะมีการเลือกกิจกรรมและวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นั้น และเมื่อปฏิบัติไปแล้วจะต้องมีกิจกรรมการตรวจสอบนั้นเรียกว่า การวัดผลและประเมินผล

ดังนั้นการวัดและการประเมินผลจึงหมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล การตรวจวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อตัดสินผลการเรียน การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งวิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

ประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลมีหลายประเภท จำแนกตามเกณฑ์การแบ่งที่แตกต่างกัน ดังนี้ (ภัทรา นิคมมานนท์, 2543 : 14)

1. แบ่งตามระบบของการประเมิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ การประเมินผลแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์

1.1 การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ หรือผลงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่นที่ทำงานหรือทำแบบทดสอบอย่างเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการประเมินผลนี้เพื่อต้องการจำแนกหรือจัดลำดับบุคคลในกลุ่มนั้นๆ โดยยึดระดับผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือในการจำแนก นั่นคือจำแนกตามระดับคะแนนสูงสุดจรดต่ำสุด ตัวอย่างการตัดสินโดยใช้การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม เช่น การคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา การสอบชิงทุนการศึกษา เป็นต้น

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการประเมินผลแบบนี้ ต้องการกระจายบุคคลให้แตกต่างกันมากเพื่อสามารถเปรียบเทียบกันได้ ฉะนั้นคุณภาพของแบบทดสอบแบบนี้จึงมีความสำคัญมาก แบบทดสอบที่ใช้ควรมีเนื้อหาที่เป็นตัวอย่างของเนื้อหาทั้งหมดได้ มีความยากง่ายพอเหมาะ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป และมีค่าอำนาจแยกสูง การประเมินผลแบบอิงกลุ่มนี้ต้องการแบบทดสอบที่มีคะแนนกระจายมากๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวัดระหว่างผู้เข้าสอบได้ดี และความเที่ยงตรงทุกแบบของแบบทดสอบมีส่วนสำคัญยิ่ง

การประเมินผลแบบอิงกลุ่มนี้เป็นการประเมินตัวผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ การได้คะแนนสูงต่ำของนักเรียน ถือว่าเป็นเพราะความแตกต่างของผู้เรียนเอง และเป็นความสามารถของแบบทดสอบที่สามารถทำให้ผู้เรียนแตกต่างกันมาก

1.2 การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการประเมินเพื่อต้องการทราบว่าบุคคลนั้นๆ มีความสามารถถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่ การประเมินผลต้องนำคะแนนที่ได้ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ จะใช้ได้ผลดีในสถานการณ์ที่ต้องการวัดสมรรถภาพเป็นรายบุคคล และเนื่องจากการประเมินผล การประเมินผลรวม ผู้สอนจำเป็นต้องประเมินให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์ แต่เนื่องจาก มีจุดประสงค์ที่ต้องการประเมินมาก ผู้สอนจึงต้องเลือกประเมินบางจุดประสงค์ ซึ่งมีวิธีการเลือก ได้หลายวิธี ดังนี้

1. สุ่มจุดมุ่งหมาย เป็นวิธีการที่รวดเร็วที่สุดโดยการสุ่มจุดประสงค์จากจุดประสงค์ทั้งหมด แต่วิธีการนี้อาจทำให้จุดประสงค์ที่สำคัญๆ บางจุดประสงค์ไม่ได้รับการคัดเลือก
2. สุ่มจุดประสงค์ที่สำคัญ วิธีการนี้ผู้สอนควรจะเรียงจุดประสงค์ตามความสำคัญเสียก่อน แล้วจึงสุ่มจากจุดประสงค์ที่สำคัญนั้นๆ

ความมุ่งหมายของการประเมินผล

การประเมินผลจะมีคุณค่า หรือมีความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเมื่อนำผลจากการวัดมาใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ การประเมินผลโดยทั่วไปมีความมุ่งหมายแตกต่างกัน ดังนี้ (ภัทรา นิคมมานนท์. 2543 : 20)

1. เพื่อจัดประเภทหรือจัดตำแหน่ง (Placement) เป็นการวัดเพื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้จัดประเภทและจัดตำแหน่งของเขาได้ถูกต้อง เช่น จัดว่าใครอยู่ในประเภทสอบได้ หรือสอบตก จัดอันดับที่ 1 2 3 เป็นต้น การวัดตามจุดประสงค์ข้อนี้มักนำไปใช้ในการสอบที่มีการแข่งขันหรือการเปรียบเทียบ เช่น การสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อ การสอบชิงทุนการศึกษา การสอบคัดเลือกเข้าทำงาน การสอบเลื่อนชั้น สอบเพื่อจัดอันดับความสามารถของผู้เรียน เป็นต้น

2. เพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการสอบวัดเพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุข้อบกพร่องเพื่อหาทางแก้ไข มักเป็นการสอบเฉพาะเรื่อง เป็นตอนๆ ไป เช่น ออกข้อสอบเลขคณิตเรื่องการลบ ก็ตั้งคำถามตั้งแต่การลบเลขหลักเดียว สองหลักชนิดไม่ต้องยืม ชนิดต้องยืม เลขลบชนิดโจทย์ปัญหาอย่างง่าย โจทย์อย่างยาก เป็นต้น แล้วตรวจคะแนนแต่ละตอนดูว่าผู้เรียนคนใดทำผิด ตอนไหนมาก จะช่วยให้ผู้สอนได้รู้ข้อบกพร่องของผู้เรียน จะได้สอนซ่อมเสริมหรือทบทวนในตอนนั้นๆ ได้ การประเมินผลการสอนเป็นรายวิชาจะทำให้ครูทราบได้ว่าใครเก่งอ่อนวิชาใด จะได้สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เป็นกรณีไป

ผลการสอบนอกจากใช้วินิจฉัยตัวนักเรียนว่าเก่งอ่อนในเรื่องใดแล้ว ยังใช้วินิจฉัยผู้สอนได้ว่าสอนเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงอย่างไร ทั้งยังวินิจฉัยข้อสอบได้อีกว่า ยากหรือง่ายเพียงไร ข้อใดยากข้อใดง่ายโดยพิจารณาจากคำตอบของผู้เรียนที่ทำข้อสอบนั้น

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ (Assesment) เป็นการสอบหรือวัดเพื่อดูว่าผู้เรียนมีความเปลี่ยนแปลงในทางดีขึ้นหรือเลวลงเพียงไร การวัดแบบนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนคนเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกันในระยะเวลาต่างกัน เช่น การสอบก่อนเรียน (Pre-test) และสอบหลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว (Post test) ก็จะทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการเรียนการสอนนั้นเพียงไร การเปรียบเทียบคะแนนสอบของเทอมที่ 1 กับเทอมที่ 2 ก็จะทราบพัฒนาการของผู้เรียนได้ว่าเรียนดีขึ้นหรือเลวลง ดังนั้นถ้ามีการสอบวัดบ่อยๆ ก็จะทำให้ทราบระดับพัฒนาการของนักเรียนได้ และถ้าปรากฏว่าผลการเรียนเลวลงก็จะเป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่า เขาควรได้รับการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ถ้าปรากฏว่าผลการวัดก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ ก็จะเป็นการสร้างกำลังใจแก่ผู้เรียนผู้เรียน การวัดผลตามจุดมุ่งหมายนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนแข่งขันกับตัวเองมากกว่าที่จะแข่งขันกับผู้อื่น ครูควรใช้จุดมุ่งหมายการสอบวัดนี้ให้มากเพื่อมิให้เกิดการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันเองในชั้นเรียน เป็นการลดปัญหาสังคมได้วิธีหนึ่ง

4. เพื่อพยากรณ์ (Prediction) การวัดชนิดนี้ก็เพื่อนำผลการสอบไปพยากรณ์ผลในอนาคตว่า ผู้เรียนคนนี้สามารถเรียนไปได้ไกลเท่าใด จะเรียนวิชานั้นๆ ได้สำเร็จหรือไม่ หรือเขาควรจะเรียนอะไรจึงจะดี เป็นต้น นับว่าเป็นการวัดที่ยาก ผู้ออกข้อสอบชนิดนี้จะต้องมีความชำนาญเป็นอย่างมาก การสอบวัดตามจุดมุ่งหมายนี้มักนำผลการวัดไปใช้ในการแนะนำ หรือการสอบคัดเลือกเรียนต่อ ตัวอย่างแบบทดสอบเพื่อพยากรณ์ เช่น แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนเพื่อพยากรณ์ว่าผู้เรียนมีความสามารถทางวิชาการเพียงพอที่จะเรียนสำเร็จหรือไม่ การใช้ผลการเรียนที่ผ่านมาเพื่อคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นเป็นการใช้การทดสอบวัดผล ประเมินผลเพื่อจุดมุ่งหมายในการพยากรณ์ ครูบางคนก็ใช้ผลการสอบที่ผ่านมาพยากรณ์ว่านักเรียนจะได้เกรดอะไร จะเรียนสำเร็จหรือไม่ เป็นต้น

5. เพื่อประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดเพื่อประเมินโดยส่วนรวมใช้ในการประกอบการตัดสินใจว่า ดี-เลวปานใด เหมาะสมมากน้อยเพียงใด หรือการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้ผลมากน้อยเพียงไร เช่น ประเมินผลการเรียนหลังจากจบการเรียนการสอนในภาคเรียนหนึ่งๆ เพื่อตัดเกรด ประเมินหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันว่าเหมาะสมเพียงใด ประเมินการบริหารงานของครูใหญ่ว่าดีหรือไม่ ประเมินการสอนของโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งว่าสัมฤทธิ์ผลเพียงใด หรือประเมินผลการจัดการศึกษาทั้งจังหวัด หรือภาคการศึกษาเป็นส่วนรวม เป็นต้น

จุดประสงค์ในการวัดผลและการประเมินผล

ผู้สอนจำเป็นต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ทราบผลความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ ต่อการเรียนในเรื่องต่างๆ จุดประสงค์ในการวัดและการประเมินผล มีดังนี้ (อรนุช ลิมตศิริ. 2542 : 159)

1. ช่วยให้ทราบว่าผลการเรียนการสอนตรงกับจุดมุ่งหมายเพียงใด
2. ช่วยให้ทราบถึงความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็ก

3. ช่วยให้ทราบถึงข้อบกพร่องของการเรียนการสอนตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน
4. เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน
5. ทำให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียนของผู้เรียน
6. เพื่อค้นหาลักษณะพิเศษของผู้เรียน
7. เพื่อวินิจฉัยตีค่าความสามารถของผู้เรียน
8. เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน

ความสำคัญของการประเมินผล

การประเมินผลเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการที่สามารถทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด และสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมทั้งจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น โดยพร้อมพรรณ อุดมสิน (2544 : 2) ที่กล่าวว่าเป็นที่ทราบดีอยู่แล้วว่าหน้าที่ของครูมีมากมายหลายอย่าง นอกจากจะต้องเตรียมการสอนและสอนแล้ว หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนในระดับใดหรือวิชาใดก็ตาม การวัดผลและการประเมินผลจะเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในระดับนั้นหรือในวิชานั้น เพราะผลจากการวัดและประเมินผลจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูผู้สอนและนักการศึกษา เพื่อใช้ในการปรับปรุงวิธีการสอน การแนะแนว การประเมินผลหลักสูตรแบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการจัดระบบบริหารทั่วไปของโรงเรียน และนอกจากนี้ยังช่วยปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนให้เรียนได้ผลดียิ่งขึ้น อาทิเช่น ผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนมีผลการเรียนอ่อนจะแสดงถึงความสามารถในการเรียนของผู้เรียนและแสดงถึงผลการสอนของครูผู้สอนด้วย ครูผู้สอนจะต้องนำผลการเรียนที่ไม่ดีของผู้เรียนนั้นกลับมาช่วยปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสม และถ้าผู้เรียนได้เรียนในโปรแกรมที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา และทางฝ่ายบริหารโรงเรียนจะต้องกลับมาพิจารณาดูระบบการบริหารการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนในการประเมินผล

ในการประเมินผลการเรียนการสอน มีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 5 ขั้นตอนดังนี้ (พร้อมพรรณ อุดมสิน. 2544 : 7-8)

1. จะต้องวางโครงการประเมินตามจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของโครงการประเมินผลจะต้องสอดคล้องและครอบคลุมหลักสูตร

2. เปลี่ยนจุดประสงค์ที่จะประเมินให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จุดประสงค์ในขั้นแรกเป็นเรื่องนามธรรมอยู่ เราจะต้องบ่งบอกถึงจุดประสงค์ของแต่ละข้อให้ชัดเจนไปว่าเป็นอย่างไร มีการแสดงออกอย่างไรเพื่อที่จะวัดได้ถูกต้อง
3. กำหนดสถานการณ์ ประสบการณ์ กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ แล้วคัดเลือกเครื่องมือวัดและวิธีวัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลที่จะวัดนั้น
4. ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ และจัดบันทึกไว้เพื่อเปรียบเทียบ
5. ผสมผสานข้อมูลต่างๆ ของทุกรายการที่วัดได้ แล้ววินิจฉัยชี้บ่งลงไปถึงผลการประเมินนั้น

ประโยชน์ของการวัดผลและการประเมินผล มีดังต่อไปนี้ (อรนุช ลิมตศิริ. 2542 : 160)

1. เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกในการจัดการเรียนการสอน
2. เพื่อวินิจฉัยว่าผู้เรียนแต่ละคนเป็นอย่างไรจะได้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม
3. เพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนว่าได้พัฒนาการไปถึงไหนแล้วและเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็กในตอนต้นเทอมกับปลายเทอม
4. ใช้ทำนายว่าผู้เรียนจะมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในทางใด
5. เพื่อประเมินค่า ประเมินหลักสูตร วิธีสอนและความสามารถของครูว่าครูมีประสิทธิภาพเพียงใด

การวัดผลและประเมินผลวิชาชีพครู

การวัดผลและประเมินผล ควรมีแนวทางการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 55)

1. ปรับปรุงและพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้สามารถวัดได้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ กระบวนการศรัทธาต่อวิชาชีพครู รวมทั้งด้านวัฒนธรรมและคุณธรรม โดยมีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มีวิธีการที่ให้นักศึกษาคูประเมินตนเองร่วมกับการประเมินโดยครู และในบางครั้งให้ชุมชนมีโอกาสร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนด้วย
2. ให้มีการใช้เครื่องมือวัดผลที่เป็นมาตรฐานแล้ว เช่น แบบทดสอบวัดสติปัญญา แบบทดสอบวัดความถนัดด้านภาษา ด้านเหตุผล ด้านตัวเลข แบบทดสอบวัดศรัทธาในความเป็นครู เครื่องมือวัดจริยธรรมหรือครูอาจารย์ของสถาบันฝึกหัดครู โดยให้อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูช่วยกันสร้างข้อสอบเพื่อวัดคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น และสร้างข้อสอบวัดผลการเรียนเป็นรายวิชาที่จะสะท้อนคุณลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาบัณฑิตศึกษาคูให้มีคุณลักษณะที่กำหนดไว้ก่อนสำเร็จเป็นบัณฑิตครูบางลักษณะต้องให้การสังเกตบันทึกพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่นคุณธรรมจริยธรรม ศรัทธาในการเป็นครู จรรยาบรรณของ

ความเป็นครูความสามารถในการสอนหรือความสามารถในการสร้างอุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ ผลงานของนิสิตนักศึกษาครูในการเรียนแต่ละรายวิชานั้นก็นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการ วิจัยนัยลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ต้องยึดถือคติของการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาบัณฑิตครูให้ เป็นผู้มีลักษณะของคนเก่งคนดี

3. ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาฝึกหัดครู เพื่อให้เกิด ความรู้สึว่าการจัดการศึกษาฝึกหัดครูเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างสถาบันฝึกหัดครูและ ชุมชน

นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2538 : 18-19) กล่าวว่า การวัดและ ประเมินผลขึ้นอยู่กับรูปแบบการสอน ปรัชญาของหลักสูตรของบัณฑิต โดยปรัชญาของการวัดและ ประเมินผล เพื่อพัฒนาและรักษามาตรฐาน นอกจากนี้ยังต้องประเมินการเรียนการสอน การสอน เป็นเหตุทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือประเมินเหตุและนำมาปรับปรุงเหตุ อีกทั้งสิ่งที่ควร ใช้เป็นหลักในการวัดและประเมิน คือการอิงวัตถุประสงค์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของรายวิชาของ หลักสูตรให้ชัดเจน โดยทั่วไปจะวัดเรื่องหลักเกณฑ์ การมองภาพรวม การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ และเรื่องการเป็นคนมีคุณลักษณะเหมาะสมในระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ ต้องสร้างบัณฑิตที่เป็น คนเก่งและคนดีให้สมดุลกัน จุดสมดุลในแต่ละวิชาเป็นเรื่องสำคัญ โดยต้องนำจรรยาบรรณออกมา เป็นพฤติกรรมของรายวิชาและหาทางปลูกฝังคุณธรรมให้มาก

สำหรับ ภราดา ดร.ประทีป ม. โกมลมาศ (2538 : 20-21) กล่าวว่า การวัดผลเป็นเพียง เครื่องมือว่าตนพอใจกับผลงานเพียงใด แต่เป้าหมายคือการอบรมนักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ อีกทั้งการวัดและประเมินผลโดยอาจารย์สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาเป็นสิ่งที่เหมาะสมถูกต้อง เนื่องจากการเรียนรู้ของนักศึกษา และการสอนของผู้สอน ต้องสังเกตพฤติกรรมตลอดเวลา โดย การวัดผลกับการสอนต้องเป็นทิศทางเดียวกันแยกจากกันไม่ได้ คือ การสอนไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดี ดังนั้นหัวใจของการศึกษาจึงไม่ใช่การวัดผล แต่เป็น ขบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับ ทำให้บทบาทของผู้สอนเปลี่ยนเป็นผู้ชี้แนะ

ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลวิชาชีพครู ควรมีแนวทางการดำเนินงานปรับปรุงและ พัฒนาการวัดและประเมินผลให้สามารถวัดได้หลากหลาย รวมทั้งการใช้เครื่องมือวัดผลที่เป็น มาตรฐาน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาฝึกหัดครู

แนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ

ในการปฏิรูปการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการศึกษา และรวบรวมผลการศึกษา นำเสนอแนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาชีพครูในหมวดที่ 4

แนวทางการจัดการศึกษา ทั้งหมด 9 มาตรา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 :11-13)

หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย

4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตราฐาน 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการรู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียน การสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนจบเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวาระหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆรวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรฐาน 10 วรคสอง วรคสาม และวรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวาระหนึ่งและวาระสองแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

การเรียนการสอนวิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏนครปฐม

การเรียนการสอนวิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏนครปฐมดำเนินการในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. หลักสูตร หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มวิชาชีพครู มีทั้งสิ้น 25 หน่วยกิต บัณฑิตเรียน 18 หน่วยกิต ประกอบด้วย 7 รายวิชา โดยมีจำนวนหน่วยกิต เวลาเรียน ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ดังนี้ (สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2545 : 208)

	หน่วยกิต (ทฤษฎี-ปฏิบัติ)
1) วิชาหลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3 (2-2)
2) วิชาเทคโนโลยีการศึกษา	3 (2-2)
3) วิชาการศึกษาและความเป็นครูไทย	3 (2-2)
4) วิชาการประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้	2 (1-2)
5) วิชาหลักการสอน	3 (2-2)
6) วิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา	2 (1-2)
7) วิชาการศึกษาวิจัยทางการศึกษา	2 (1-2)

2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ได้แก่ การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาสำรวจ การระดมสมอง กิจกรรมพัฒนาจิต การศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบคำถาม การซักถาม การแสดงความคิดเห็น การศึกษาจากวีดิทัศน์ (นักศึกษาสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง) การทำงานกลุ่ม การอ่านเอกสาร การสรุปสาระสำคัญ การวิเคราะห์ วิจัย การศึกษาจากเทปโทรทัศน์ การสรุปความรู้ความคิด การเขียนรายงาน การเสนอผลงาน การฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการสอน การฝึกทักษะการสอน หน้าชั้นเรียน การสาธิต การศึกษาจากของจริงและของตัวอย่าง การฝึกปฏิบัติ (การผลิตสื่อการเรียนการสอน) การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มกิจกรรมเดี่ยว การศึกษาเอกสารประกอบการสอน การทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบ การตรวจสอบ ประเมินผลงาน และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาเป็นรายกรณี

3. สื่อการเรียนการสอน ผู้สอนใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน แผ่นโปร่งใส สไลด์ชุดประกอบการเรียน ม้วนวีดิทัศน์ ของจริง ของตัวอย่าง

4. การวัดผลและประเมินผล ผู้สอนมีการวัดผลและประเมินผลนักศึกษาที่หลากหลาย โดยให้นักศึกษา ค้นคว้าการเสนอผลงาน รายงานบุคคล รายงานกลุ่ม ค้นคว้าอภิปรายกลุ่ม

การเข้าชั้นเรียน / กิจกรรมอื่นๆ การอภิปราย ฝึกทักษะการสอน ทดสอบย่อย จิตพิสัย ผลงาน การผลิตสื่อการเรียนการสอน เช่น การประดิษฐ์ตัวอักษร การฝึกเปียก การฝึกแห้ง การผลิต วัสดุกราฟิค การผลิตแผ่นป้ายและวัสดุประกอบ การผลิตวัสดุสามมิติ การเขียนรายงานและ เสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ฝึกปฏิบัติ การศึกษาเป็นรายกรณี การสอบปลายภาค

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาชีพครู อาจสรุป ได้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูให้มีคุณภาพต้องคำนึงถึงคุณภาพขององค์ประกอบที่ สำคัญของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ หลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล

หากสถาบันการศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบดังกล่าวให้มี คุณภาพจะทำให้สามารถผลิตบัณฑิตทางวิชาชีพครูให้เป็นบัณฑิตครูที่มีคุณภาพและพัฒนาให้ ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับสาระ ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 และผ่านการลงทะเบียนเรียนรายวิชา วิชาชีพครู ของสถาบันราชภัฏนครปฐม และกำลังศึกษาอยู่ใน 5 วิชาเอก ได้แก่ วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ จำนวน 517 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 ถึง 4 ของสถาบันราชภัฏนครปฐม ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามระดับชั้นปี และวิชาเอก ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี และวิชาเอก

วิชาเอก	การศึกษาปฐมวัย		วิทยาศาสตร์ทั่วไป		สังคมศึกษา		คณิตศาสตร์		ภาษาอังกฤษ	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ปีที่ 2	33	14	24	10	16	11	17	7	21	9
ปีที่ 3	35	14	23	9	33	14	21	9	36	15
ปีที่ 4	40	16	30	12	36	15	28	11	34	14
รวม	108	44	77	31	85	40	66	27	91	38

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเรียนการสอนวิชาชีพครู เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถาม จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนการสอนวิชาชีพครู จากแบบสอบถามของศุภวดี บุญดวงศรี (2542 : 112-126) ยุพา บุษชะ (2522 : 94-114) และสุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ (2544 : 85-91) เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 143)
4. นำข้อมูลจากข้อ 1-3 มาสร้างแบบสอบถาม เรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม รวมจำนวน 61 ข้อ เสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบในด้านภาษา เนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้นนำเสนอคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโทพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความถูกต้อง
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษา 5 วิชาเอก ที่สถาบันราชภัฏนครปฐม จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยวิธีหาค่าร้อยละ 25 กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยการทดสอบที (t-test) เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้ข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 61 ข้อ ได้แก่ ด้านหลักสูตร จำนวน 16 ข้อ ด้านวิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน จำนวน 21 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 11 ข้อ และด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 13 ข้อ
7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .9704

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ ชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้มาตรวัดตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยผู้วิจัย กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21-5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาชีพรูมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาชีพรูมีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาชีพรูมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาชีพรูมีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.80 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาชีพรูมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงอธิการบดีและคณบดี คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ แบบสอบถามส่งไปจำนวน 180 ฉบับ ได้รับกลับคืน และมีความสมบูรณ์ 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูทของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูทของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม จำแนกตามตัวแปร เพศ ใช้การทดสอบที ส่วนตัวแปร ชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Anova) หากพบว่ามีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Ferguson, 1981 : 308)
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่และนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง เพื่อนำไปใช้ประกอบการอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
  - 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
  - 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
  - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม
  - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ด้วยการทดสอบที (t-test)
  - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม จำแนกตามตัวแปร เพศ โดยใช้การทดสอบที (t-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม จำแนกตามตัวแปรชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ้ (Ferguson. 1981 : 308)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู ของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม จำแนกตามตัวแปรเพศ ใช้การทดสอบที ส่วนตัวแปรชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยการหาค่าความถี่ และนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	36	20.0
1.2 หญิง	144	80.00
รวม	180	100.0
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
2.1 ชั้นปีที่ 2	51	28.3
2.2 ชั้นปีที่ 3	61	33.9
2.3 ชั้นปีที่ 4	68	37.8
รวม	180	100.0
3. วิชาเอก		
3.1 วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย	44	24.4
3.2 วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป	31	17.2
3.3 วิชาเอกสังคมศึกษา	40	22.2
3.4 วิชาเอกคณิตศาสตร์	27	15.0
3.5 วิชาเอกภาษาอังกฤษ	38	21.1
รวม	180	100.0
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	52	28.9
4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลาง	114	63.3
4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	14	7.8
รวม	180	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเป็นเพศชายจำนวน 36 คน (ร้อยละ 20.0) เพศหญิงจำนวน 144 (ร้อยละ 80.0) เป็น ชั้นปีที่ 2 จำนวน 51 คน (ร้อยละ 28.3) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 61 คน (ร้อยละ 33.9) ชั้นปีที่ 4 จำนวน 68 คน (ร้อยละ 37.8) เป็นวิชาเอก

การศึกษารวมวัยจำนวน 44 คน (ร้อยละ 24.4) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 31 คน (ร้อยละ 17.2) วิชาเอกสังคมศึกษาจำนวน 40 คน (ร้อยละ 22.2) วิชาเอกคณิตศาสตร์จำนวน 27 คน (ร้อยละ 15.0) วิชาเอกภาษาอังกฤษจำนวน 38 คน (ร้อยละ 21.1) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 52 คน (ร้อยละ 28.9) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง จำนวน 114 คน (ร้อยละ 63.3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจำนวน 14 คน (ร้อยละ 7.8)

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3 - 11

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน

การเรียนการสอนวิชาชีพรู	นักศึกษา (n = 180)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตร	4.20	.42	มาก
2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.15	.45	มาก
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.93	.61	มาก
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.15	.52	มาก
รวม	4.12	.41	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตรเป็นรายข้อ

การเรียนการสอนวิชาชีพครูด้านหลักสูตร	นักศึกษา (n = 180)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การจัดโครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพครูโดยกำหนดให้นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต	4.12	.63	มาก
2. การจัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาชีพครูที่เป็นวิชาบังคับจำนวน 18 หน่วยกิต	4.12	.62	มาก
3. การจัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาชีพครูที่เป็นวิชาเลือกจำนวน 7 หน่วยกิต	3.94	.72	มาก
4. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข	4.33	.78	มากที่สุด
5. เนื้อหาวิชาสอดแทรกเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในรายวิชาชีพครูต่าง ๆ	4.38	.72	มากที่สุด
6. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น การฝึกสอน / ฝึกงาน การศึกษาดูงานในโรงเรียนต่าง ๆ	4.54	.69	มากที่สุด
7. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์	4.29	.64	มากที่สุด
8. เนื้อหารายวิชาเอื้อให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นทีม	4.13	.70	มาก
9. เนื้อหารายวิชามีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์	4.16	.72	มาก
10. เนื้อหารายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์	4.13	.66	มาก
11. เนื้อหารายวิชามีความทันสมัยกับปัจจุบัน	4.26	.74	มากที่สุด
12. เนื้อหารายวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.27	.66	มากที่สุด
13. เนื้อหารายวิชาสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน	4.13	.80	มาก
14. มีการจัดลำดับเนื้อหารายวิชาได้อย่างเหมาะสม	3.99	.79	มาก
15. เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาเหมาะสมกับจำนวนเวลาเรียนที่กำหนด	3.97	.77	มาก
16. เนื้อหาวิชาเอื้อให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูได้	4.40	.66	มากที่สุด
รวม	4.20	.42	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูทของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดมี 7 ข้อคือ ข้อ 4 เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข ข้อ 5 เนื้อหาวิชาสอดแทรกเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในรายวิชาชีพรูทต่าง ๆ ข้อ 6 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น การฝึกสอน/ฝึกงาน การศึกษาดูงานในโรงเรียนต่าง ๆ ข้อ 7 เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ข้อ 11 เนื้อหารายวิชามีความทันสมัยกับปัจจุบัน ข้อ 12 เนื้อหารายวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และข้อ 16 เนื้อหาวิชาเอื้อให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูได้ ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูทของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

การเรียนการสอนวิชาชีพรูท ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 180)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
17. ผู้สอนได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้ผู้เรียนทราบ	4.27	.53	มากที่สุด
18. ผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้าก่อนเข้าสอน	4.23	.63	มากที่สุด
19. ผู้สอนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสอน	4.16	.69	มาก
20. ผู้สอนมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	4.42	.61	มากที่สุด
21. ผู้สอนสามารถตอบปัญหาของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน	4.21	.69	มากที่สุด
22. มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนการสอน	4.26	.67	มากที่สุด
23. ผู้สอนมีการจัดเชื่อมโยงเนื้อหาที่สอนกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง	4.34	.68	มากที่สุด
24. ผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาในการสอนแต่ละครั้ง	4.18	.68	มาก
25. ผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน	4.18	.69	มาก
26. ผู้สอนเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม	3.77	.96	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

การเรียนการสอนวิชาชีพครู ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 180)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
27. มีการจัดกิจกรรมให้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียน	3.99	1.02	มาก
28. มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประกอบการสอน	3.95	.85	มาก
29. ผู้สอนดำเนินการสอนครบถ้วนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้	4.11	.72	มาก
30. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและ จุดมุ่งหมาย	4.21	.65	มากที่สุด
31. กระบวนการสอนเน้นการใช้วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง	4.12	.68	มาก
32. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.97	.86	มาก
33. ผู้สอนยกตัวอย่างและกรณีศึกษาประกอบในการสอน	4.06	.71	มาก
34. ผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในขณะ สอน	4.21	.68	มากที่สุด
35. ผู้สอนดำเนินการสอนครบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ใน แต่ละรายวิชา	4.13	.66	มาก
36. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนทำงาน เป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงานกลุ่ม เป็นต้น	4.24	.69	มากที่สุด
37. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถขอคำแนะนำปรึกษา เรื่องต่างๆ ได้นอกเวลาเรียน	4.18	.78	มาก
รวม	4.15	.45	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะ
ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความ
เหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
มี 9 ข้อ คือ ข้อ 17 ผู้สอนได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้ผู้เรียน
ทราบ ข้อ 18 ผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้าก่อนเข้าสอน ข้อ 20 ผู้สอนมีความรู้ในวิชา
ที่สอนเป็นอย่างดี ข้อ 21 ผู้สอนสามารถตอบปัญหาของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ข้อ 22 มีการกระตุ้น
ให้ผู้เรียนร่วมแสดงหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนการสอน ข้อ 23 ผู้สอนมีการจัดเชื่อมโยง

เนื้อหาที่สอนกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ข้อ 30 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย ข้อ 34 ผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในขณะ สอน ข้อ 36 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงาน กลุ่มเป็นต้น ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อ การเรียนการสอนวิชาชีวพฤกษศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านสื่อการเรียน การสอน เป็นรายชื่อ

การเรียนการสอนวิชาชีวพฤกษศาสตร์ ด้านสื่อการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 180)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
38. อุปกรณ์และสื่อประกอบการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนมี ความเหมาะสมกับรายวิชา	4.02	.76	มาก
39. สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการสอนมีความทันสมัย	3.85	.79	มาก
40. เอกสารประกอบการสอนที่ใช้ประกอบการอ่านเข้าใจง่าย	4.00	.72	มาก
41. สื่อการสอนที่นำมาสอนอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งาน	3.99	.77	มาก
42. อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวน ผู้เรียน	3.82	.92	มาก
43. สื่อการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความ เข้าใจมากขึ้น	3.99	.74	มาก
44. อุปกรณ์และสื่อการสอนเหมาะสมกับระดับการเรียนการสอน ของผู้เรียน	3.98	.70	มาก
45. สื่อการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาของแต่ละ รายวิชา	4.01	.75	มาก
46. สื่อการสอนสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจใน การเรียน	4.01	.86	มาก
47. สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับขนาดห้องเรียนและจำนวน ของผู้เรียน	3.94	.86	มาก
48. สื่อที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ได้มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.63	1.05	มาก
รวม	3.93	.61	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นรายข้อ

การเรียนการสอนวิชาชีพรู ด้านสื่อการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 180)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
49. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา	4.18	.61	มาก
50. วิธีการประเมินผลการเรียนมุ่งเน้นคุณภาพงานของนักศึกษา	4.16	.67	มาก
51. มีการชี้แจงหรือแจ้งนักศึกษาให้ทราบเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.28	.66	มากที่สุด
52. การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	4.23	.73	มากที่สุด
53. มีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบผลการสอบแต่ละครั้ง	4.12	.85	มาก
54. การวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน	4.10	.74	มาก
55. ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามจุดประสงค์รายวิชา	4.19	.69	มาก
56. การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนมีความชัดเจน	4.09	.82	มาก
57. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนมีหลายรูปแบบ	4.06	.76	มาก
58. อาจารย์นำงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผล	4.28	.73	มากที่สุด
59. มีการนำผลจากการวัดผลและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน	4.08	.84	มาก
60. การวัดและประเมินผลการเรียน ภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม	4.07	.72	มาก
61. การวัดและประเมินผลการเรียน ภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.09	.73	มาก
รวม	4.15	.52	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสม

ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 51 มีการชี้แจงหรือแจ้งนักศึกษาให้ทราบเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน ข้อ 52 การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ข้อ 58 อาจารย์นำงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผล ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีวศรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

การเรียนการสอน วิชาชีวศร	ชาย (n=36)		หญิง (n=144)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. หลักสูตร	4.05	.48	4.23	.39
2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.05	.49	4.18	.43
3. สื่อการเรียนการสอน	3.84	.70	3.95	.59
4. การวัดผลและประเมินผล	4.04	.59	4.18	.50
รวมทุกด้าน	4.01	.49	4.15	.39

จากตาราง 8 แสดงว่านักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีวศรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศชายมีความคิดเห็นว่าทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษาเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าด้านหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีวศรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

การเรียนการสอน วิชาชีวศร	ชั้นปี					
	ชั้นปีที่ 2 (n=51)		ชั้นปีที่ 3 (n=61)		ชั้นปีที่ 4 (n=68)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ด้านหลักสูตร	4.13	.43	4.20	.35	4.24	.46
2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.17	.41	4.19	.46	4.11	.46
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.03	.58	3.97	.64	3.82	.60
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.16	.55	4.24	.49	4.05	.52
รวมทุกด้าน	4.13	.42	4.16	.43	4.08	.40

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีวศรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นที่ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นที่ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นที่ ด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิชาเอก

การเรียนการสอน วิชาชีพรู	วิชาเอกที่ศึกษา									
	การศึกษา ปฐมวัย		วิทยาศาสตร์ ทั่วไป		สังคมศึกษา		คณิต ศาสตร์		ภาษา อังกฤษ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านหลักสูตร	4.38	.34	4.30	.40	4.18	.36	3.97	.40	4.09	.48
2.ด้านวิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน	4.31	.34	4.18	.47	4.16	.41	3.94	.47	4.08	.49
3.ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.18	.46	3.80	.65	3.94	.65	3.82	.56	3.82	.67
4.ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.29	.40	4.08	.63	4.22	.49	4.02	.49	4.04	.57
รวมทุกด้าน	4.30	.30	4.12	.43	4.14	.40	3.94	.40	4.03	.47

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิชาเอกสังคมศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์และวิชาเอกภาษาอังกฤษ มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยมีความคิดเห็นในด้านสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด นักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีความคิดเห็นในด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา มีความคิดเห็นว่าการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ นักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มีความคิดเห็นว่าการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเรียนการสอน วิชาชีพครู	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
	ต่ำ (n=52)		ปานกลาง (n=114)		สูง (n=14)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ด้านหลักสูตร	4.13	.43	4.20	.35	4.24	.46
2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.17	.41	4.19	.46	4.11	.46
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.03	.58	3.97	.64	3.82	.60
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.16	.55	4.24	.49	4.05	.52
รวมทุกด้าน	4.11	.37	4.13	.43	4.13	.50

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ ปานกลาง และสูง มีความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีความคิดเห็นว่าคุณด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดเห็นว่าคุณด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ โดยใช้การ ทดสอบที ส่วนตามชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการเซฟเฟ ดังแสดงในตาราง 12 - 18

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนก ตามเพศ

การเรียนการสอน วิชาชีพครู	ชาย (n=36)		หญิง (n=144)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักสูตร	4.05	.48	4.23	.39	2.37	.258
2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.05	.49	4.18	.43	1.55	.516
3. สื่อการเรียนการสอน	3.84	.70	3.95	.59	.99	.412
4. การวัดผลและประเมินผล	4.04	.59	4.18	.50	1.42	.437
รวมทุกด้าน	4.01	.49	4.15	.39	1.85	.084

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพ ครู สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

การเรียนการสอนวิชาชีพครู	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.36	.18	1.04	.357
	ภายในกลุ่ม	177	30.67	.17		
	รวม	179	31.03			
2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.23	.11	.56	.570
	ภายในกลุ่ม	177	35.31	.20		
	รวม	179	35.54			
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.46	.73	1.96	.144
	ภายในกลุ่ม	177	65.74	.37		
	รวม	179	67.20			
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.15	.57	2.13	.122
	ภายในกลุ่ม	177	47.60	.27		
	รวม	179	48.75			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.23	.12	.67	.514
	ภายในกลุ่ม	177	30.39	.17		
	รวม	179	30.62			

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน วิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิชาเอก

การเรียนการสอนวิชาชีพรู	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	4	3.58	.90	5.71	.000
	ภายในกลุ่ม	175	27.45	.16		
	รวม	179	31.03			
2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	2.61	.65	3.46	.009
	ภายในกลุ่ม	175	32.93	.19		
	รวม	179	35.54			
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	4.11	1.03	2.85	.025
	ภายในกลุ่ม	175	63.09	.36		
	รวม	179	67.20			
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	2.24	.56	2.10	.082
	ภายในกลุ่ม	175	46.51	.27		
	รวม	179	48.75			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	2.66	.67	4.17	.003
	ภายในกลุ่ม	175	27.96	.16		
	รวม	179	30.62			

สรุป

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการวัดผลและประเมินผลไม่พบความแตกต่าง ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 15-17

สำหรับ ด้านสื่อการเรียนการสอน เมื่อทำการทดสอบเป็นรายคู่แล้ว ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่าง ยังไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวม จำแนกตามวิชาเอก เป็นรายคู่

		การศึกษา ปฐมวัย	วิทยา ศาสตร์	สังคม ศึกษา	คณิต ศาสตร์	ภาษา อังกฤษ
$\bar{X}$		4.30	4.12	4.14	3.94	4.03
การศึกษาปฐมวัย	4.30					
วิทยาศาสตร์	4.12					
สังคมศึกษา	4.14					
คณิตศาสตร์	3.94	*				
ภาษาอังกฤษ	4.03	*				

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวม แตกต่างจากนักศึกษา วิชาเอก คณิตศาสตร์ และนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู
ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร จำแนกตามวิชาเอก เป็นรายคู่

		การศึกษา ปฐมวัย	วิทยา ศาสตร์	สังคม ศึกษา	คณิต ศาสตร์	ภาษา อังกฤษ
$\bar{X}$		4.38	4.30	4.18	3.97	4.09
การศึกษาปฐมวัย	4.38					
วิทยาศาสตร์	4.30					
สังคมศึกษา	4.18					
คณิตศาสตร์	3.97	*				
ภาษาอังกฤษ	4.09	*				

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อการเรียน
การสอนวิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตรแตกต่างจากนักศึกษา
วิชาเอกคณิตศาสตร์ และนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามวิชาเอก เป็นรายคู่

		การศึกษา ปฐมวัย	วิทยา ศาสตร์	สังคม ศึกษา	คณิต ศาสตร์	ภาษา อังกฤษ
$\bar{X}$		4.31	4.18	4.16	3.94	4.08
การศึกษาปฐมวัย	4.31					
วิทยาศาสตร์	4.18					
สังคมศึกษา	4.16					
คณิตศาสตร์	3.94	*				
ภาษาอังกฤษ	4.08					

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพร
 ุของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียน

การเรียนการสอนวิชาชีพร ุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	4.82	2.41	.138	.872
	ภายในกลุ่ม	177	30.98	.18		
	รวม	179	31.03			
2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.11	5.36	.268	.765
	ภายในกลุ่ม	177	35.43	.20		
	รวม	179	35.54			
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.11	2.55	.067	.935
	ภายในกลุ่ม	177	67.15	.38		
	รวม	179	67.20			
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.27	6.36	.023	.977
	ภายในกลุ่ม	177	48.73	.28		
	รวม	179	48.75			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.48	7.39	.043	.958
	ภายในกลุ่ม	177	30.61	.17		
	รวม	179	30.62			

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
 การเรียนการสอนวิชาชีพรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน
 ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาจากแบบสอบถาม
ปลายเปิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพครู สถาบันราชภัฏนครปฐม ใน 4 ด้าน จากแบบสอบถาม
ปลายเปิด โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย ดังแสดงในตาราง 19 - 22

ตาราง 19 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะ
ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านหลักสูตร	ความถี่ ของ คำตอบ
1. รายวิชาชีพครูเป็นรายวิชาที่ส่งเสริมและสามารถให้นักศึกษานำความรู้ไปใช้ใน เหตุการณ์จริงได้	2
2. ควรจัดตารางเรียนของนักศึกษาให้มีชั่วโมงว่างให้เหมาะสมกับงานที่มอบหมาย ให้ศึกษาค้นคว้า	2
3. หลักสูตรวิชาชีพครู ทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกควรมีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	2
4. มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพครูที่เหมาะสมกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์	2
5. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับสังคมและสถานการณ์ ในปัจจุบัน	2
6. หลักสูตรวิชาชีพครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการเรียน รายวิชาชีพครูให้มากกว่านี้	1
7. หากนักศึกษาได้รับความรู้จากผู้สอนอย่างเต็มที่จะส่งผลให้นักศึกษาที่จบการศึกษา ออกมาสามารถมาปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างสมบูรณ์	1
8. อาจารย์ในคณะครุศาสตร์สอนไม่เร็วความสนใจ	1
9. ต้องการหลักสูตรวิชาชีพครูที่ให้ออกวิเคราะห้มากๆ	1
10. ควรเพิ่มรายวิชาคุณธรรมและจริยธรรมให้มากขึ้น	1
11. ควรเน้นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิชาเอก	1

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ
เรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตรว่ารายวิชาชีพครู
เป็นรายวิชาที่ส่งเสริมและสามารถให้นักศึกษานำความรู้ไปใช้ในเหตุการณ์จริงได้ ควรจัดตาราง

เรียนของนักศึกษาให้มีชั่วโมงว่างให้เหมาะสมกับงานที่มอบหมายให้ศึกษาค้นคว้า หลักสูตรวิชาชีพครูทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกควรมีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพครูและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพครูที่เหมาะสมกับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับสังคมและสถานการณ์ในปัจจุบัน หลักสูตรวิชาชีพครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาวิชาชีพครูให้มากกว่านี้ หากนักศึกษาได้รับความรู้จากผู้สอนอย่างเต็มที่ส่งผลให้นักศึกษาที่จบการศึกษาออกมาสามารถมาปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างสมบูรณ์ อาจารย์ในคณะครุศาสตร์สอนไม่ได้รับความสนใจ ต้องการหลักสูตรวิชาชีพครูที่ให้คิดวิเคราะห์มาก ๆ ควรเพิ่มรายวิชาคุณธรรมและจริยธรรมให้มากขึ้น ควรเน้นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิชาเอก

ตาราง 20 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	ความถี่ ของ คำตอบ
1. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสซักถาม ขอคำแนะนำ ปรึกษาเรื่องต่างๆ ได้ทุกเวลาแม้ในห้องเรียน โดยอาจารย์ผู้สอนไม่ว่ากล่าว นักศึกษา	3
2. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ และ การเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	2
3. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนควรยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องเร้า ความสนใจ และให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริง	1
4. อาจารย์ผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาที่จะทำการสอนให้ท่องแท้ และนำมาถ่ายทอดแก่ นักศึกษาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	1
5. ควรมีการกระตุ้นและกวดขันเรื่องการเรียนของนักศึกษาให้มากกว่านี้ เนื่องจาก นักศึกษาบางคนไม่ค่อยตั้งใจศึกษาเล่าเรียน	1
6. ควรมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทำ ให้นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ การทำงาน การดำรงชีวิต และซักถามข้อสงสัยจากวิทยากรเพื่อความกระจ่างยิ่งขึ้น	1
7. ในรายวิชาวิชาชีพครูควรมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้มากกว่านี้	1

จากตาราง 20 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนว่า วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสซักถามขอคำแนะนำปรึกษาเรื่องต่างๆ ได้ทุกเวลาแม้ในห้องเรียนโดยอาจารย์ผู้สอนไม่ว่ากล่าวนักศึกษา ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากกว่านี้และการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนควรยึดผู้เรียนเป็นสำคัญต้องเร้าความสนใจและให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริง อาจารย์ผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาที่จะทำการสอนให้ถ่องแท้และนำมาถ่ายทอดแก่นักศึกษาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ควรมีการกระตุ้นและกวดขันเรื่องการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มากกว่านี้เนื่องจากนักศึกษาบางคนไม่ค่อยตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ควรมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเนื่องจากทำให้นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ การทำงาน การดำรงชีวิตและซักถามข้อสงสัยจากวิทยากรเพื่อความกระจ่างยิ่งขึ้น ในรายวิชาชีพครูควรมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้มากกว่านี้

ตาราง 21 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านสื่อการเรียนการสอน	ความถี่ ของ คำตอบ
1. อาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยมีสื่อการเรียนการสอนที่นำมาประกอบการเรียนการสอน	2
2. สื่อการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครูมีความเหมาะสมแต่ควรนำมาประกอบการเรียนการสอนให้มากกว่านี้	1
3. สื่อการเรียนการสอนส่วนมากอาจารย์ผู้สอนจะใช้แผ่นใส และอธิบายเสียงเบา	1
4. เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอกับนักศึกษา และมีสภาพไม่พร้อมที่จะใช้งาน	1
5. สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัย มีสภาพเก่าและมีจำนวนน้อย	1

จากตาราง 21 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอนว่าอาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยมีสื่อการเรียนการสอนที่นำมาประกอบการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครูมีความเหมาะสมแต่ควรนำมาประกอบการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ สื่อการเรียนการสอนส่วนมากอาจารย์ผู้สอนจะใช้แผ่นใสและอธิบายเสียงเบา เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอกับนักศึกษาและมีสภาพไม่พร้อมที่จะใช้งาน สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัยมีสภาพเก่าและมีจำนวนน้อย

ตาราง 22 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านการวัดผลและประเมินผลจากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการวัดผลและประเมินผล	ความถี่ ของ คำตอบ
1. อาจารย์คณะครุศาสตร์มีการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม	3
2. การวัดผลและประเมินผลของรายวิชาชีพครูบางรายวิชาไม่แจ้งคะแนนสอบให้นักศึกษาทราบ	2
3. ข้อสอบกลางภาคเรียนของรายวิชาชีพครูมีความง่าย แต่ปลายภาคเรียนยากเกินไป	
4. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของรายวิชาชีพครูบางรายวิชาไม่ชัดเจน	1
5. การวัดผลและประเมินผลบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่อาจารย์สอน	1
6. การสอบในรายวิชาชีพครูเน้นความจำมากกว่าความเข้าใจ	1
7. ควรวัดผลและประเมินตามผลงานของนักศึกษา	1
8. เนื่องจากเนื้อหาในแต่ละรายวิชาละเอียดมาก การออกข้อสอบควรจะใช้ข้อสอบแบบปรนัย ควบคู่กับข้อสอบแบบอัตนัย เพราะข้อสอบแบบปรนัยจะวัดความรู้ในเนื้อหาได้มากกว่าใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	1

จากตาราง 22 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านการวัดผลและประเมินผลว่า อาจารย์คณะครุศาสตร์มีการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม การวัดผลและประเมินผลของรายวิชาชีพครูบางรายวิชาไม่แจ้งคะแนนสอบให้นักศึกษาทราบ ข้อสอบกลางภาคเรียนของรายวิชาชีพครูมีความง่ายแต่ปลายภาคเรียนยากเกินไป เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของรายวิชาชีพครูบางรายวิชาไม่ชัดเจน การวัดผลและประเมินผลบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่อาจารย์สอน การสอบในรายวิชาชีพครูเน้นความจำมากกว่าความเข้าใจ ควรวัดผลและประเมินตามผลงานของนักศึกษา เนื่องจากเนื้อหาในแต่ละรายวิชาละเอียดมากการออกข้อสอบควรจะใช้ข้อสอบแบบปรนัยควบคู่กับข้อสอบแบบอัตนัยเพราะข้อสอบแบบปรนัยจะวัดความรู้ในเนื้อหาได้มากกว่าใช้ข้อสอบแบบอัตนัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 ถึง 4 ของสถาบันราชภัฏนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 180 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมจำนวน 61 ข้อ ด้านหลักสูตรจำนวน 16 ข้อ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 21 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอนจำนวน 11 ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 13 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ในตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 180 ฉบับ ได้รับคืน 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ใช้ การทดสอบที ส่วนตัวแปรชั้นปี วิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Anova) หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัยมีดังนี้

1. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้านว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก
2. นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่ศึกษาในวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความเห็นแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์และนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ และวิชาเอกภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล นักศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมโดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่าการจัดโครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพครูโดยกำหนดให้นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาวิชาชีพครู ทั้งในรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์เช่นในรายวิชาเทคโนโลยีการศึกษาผู้สอนให้นักศึกษาผลิตสื่อการเรียนการสอนตามความคิดสร้างสรรค์ของตน เช่น การประดิษฐ์ตัวอักษร การผลิตวัสดุกราฟิค การผลิตแผ่นป้าย การผลิตวัสดุสามมิติ นอกจากนี้นักศึกษามีความคิดเห็นว่า เนื้อหารายวิชาวิชาชีพครูมีความทันสมัยและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยสามารถนำความรู้จากรายวิชาวิชาชีพครูไปใช้ในการปฏิบัติงานครูได้ รวมทั้งการสอดแทรกเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในการสอนแต่ละครั้งหรือเกือบทุกรายวิชา สอดคล้องกับอรนุช ลิมตศิริ (2542 : 26) ที่กล่าวว่าหลักสูตร เป็นลักษณะการจัดประสบการณ์ต่างๆ แก่ผู้เรียนมากขึ้น ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และปัญญา การเรียนการสอนควรจัดให้สนองความต้องการและความสนใจที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นผู้สอนจึงควรสอน หรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้กระทำจนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ และมีการพัฒนาการตามที่ได้กำหนดไว้ มิใช่เน้นสอนตามเนื้อหาสาระในรายวิชาต่างๆ เท่านั้น รวมทั้งสอดคล้องกับธำรง บัวศรี (2542 : 164-169) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม ได้แก่ การให้ความเคารพ การแต่งกาย ความซื่อสัตย์สุจริต การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องสนองความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้นักศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เข้ากับสังคมปัจจุบันและสถานการณ์ รวมถึงควรเน้นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิชาเอก ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของพรเทพ ไทยรักษ์ (2539 : 183) ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า เนื้อหาวิชาของหลักสูตรควรมีความน่าสนใจ ทันสมัย และครอบคลุมในสาขาวิชาของผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจของตน และหลักสูตรควรเน้นการฝึกทักษะมากกว่าการท่องจำ

1.2 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า ผู้สอนได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทราบ ทำให้ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวก่อนเรียนได้ รวมทั้งผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและระดับความรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้นและกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนการสอน เช่นในรายวิชาหลักการสอน ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตั้งหัวข้อการอภิปรายและส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาในเรื่องต่างๆ เช่นการเขียนแผนการสอนแบบใหม่และวิธีสอนที่เร้าความสนใจ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถขอคำแนะนำ ปรีกษาเรื่องต่างๆ ได้นอกเวลาเรียนดังที่ วารี ธีรจิตร (2530 : 162-163) กวาวถึงกิจกรรมการเรียน

การสอน ที่มีต่อการเรียนรู้ว่า กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นหมู่ และช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษามีความพึงพอใจกับการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาของแต่ละรายวิชาและสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้นการศึกษา ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความแตกต่างระหว่างบุคคล สื่อการเรียนการสอนมีสภาพพร้อมใช้งาน เหมาะสมกับขนาดห้องเรียนและจำนวนของผู้เรียน เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ดังที่ อรนุช ลิมตศิริ (2544 : 81) ที่กล่าวว่า ควรเลือกใช้สื่อและประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และสอดคล้องกับนิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามครัน (2543 : 131) ที่กล่าวว่าสื่อการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และระดับความรู้ตลอดจนวัยของผู้เรียน ปริมาณสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ไม่มากจนเกินความจำเป็น สื่อการเรียนการสอนต้องมีความประหยัดทั้งราคา เวลาที่ใช้ในการจัดเตรียมและเวลาที่ใช้ พร้อมทั้งเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ด้วย และสื่อการเรียนการสอนที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ต้องมีขนาดใหญ่ เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของภรณ์ วรรณพัฒน์กุล (2517 :127) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้โสตทัศนวัสดุของอาจารย์ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง พบว่าอาจารย์มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของโสตทัศนวัสดุมากที่สุด ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุ ปรากฏว่า สภาพความเหมาะสมของห้องเรียนในการใช้โสตทัศนวัสดุ เป็นปัญหามากที่สุด และทักษะในการใช้โสตทัศนวัสดุทั้งประเภทรูปภาพ แผนภูมิ และประเภทเครื่องมือ เป็นปัญหารองลงมา และงานวิจัยของกิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 69) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีความเห็นว่สื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ อุปกรณ์การเรียนการสอนขาดการดูแลเอาใจใส่ และมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารและผู้สอน ควรนำเอาเทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการสอน ต้องดำเนินการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และสื่อการสอนให้พร้อม รวมทั้งมีปริมาณเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากขึ้น

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาทราบเกณฑ์การวัดและประเมินผลจากอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา อีกทั้งมีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบผลการสอบแต่ละครั้ง ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุง แก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเพื่อพัฒนาการเรียนให้อยู่ในเกณฑ์ดี รวมถึงวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน มีหลายรูปแบบ เช่นจากการรายงานหน้าชั้นเรียน การอภิปราย และการให้

คะแนนและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนมีความชัดเจน ดังที่กรมวิชาการ (2545 :13) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลมีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้าน ความรู้ ทักษะกระบวนการคุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัด กิจกรรมการเรียนรู้อะไรหรือไม่เพียงใด การวัดผลและประเมินผล จึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้อะไร กระบวนการเรียนรู้ และสามารถ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้อะไรของผู้เรียน ในทำนองเดียวกับงานวิจัย ของชุตีรัตน์ เจริญสุข (2545 : 95) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการ เตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ข้อที่เป็นปัญหาและได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือการแจ้งผลการเรียนให้ มีความรวดเร็วมากขึ้น รองลงมาคือควรเพิ่มมาตรฐานในเรื่องของข้อสอบ และกระบวนการใน การสอบ และควรมีเกณฑ์การประเมินผลการเรียนที่ชัดเจนและมีความยุติธรรม และงานวิจัยของ สมศักดิ์ สรสินธุ์ (2540 : 75) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมการจัดการทั่วไป ตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยทวารวดี พบว่า ด้าน การวัดผลและประเมินผลการเรียนไม่ค่อยเป็นไปตามเกณฑ์ และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ที่สอนรายวิชาต่างๆ ยังมีการวัดผลและประเมินผลเอง ไม่ได้เป็น มาตรฐานเดียวกัน ทำให้นักศึกษาที่จบออกมาขาดความเป็นมาตรฐานและไม่เป็นที่ยอมรับของ ตลาดแรงงาน ดังนั้นจึงควรมีการตกลงกันในกลุ่มวิชาเดียวกัน มีการใช้ข้อสอบมาตรฐานและ ประเมินผลร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครูโดยรวมและแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีการรับรู้ต่อการเรียนการสอนของอาจารย์ใน ลักษณะเดียวกัน เนื่องจากอยู่ในสภาวะแวดล้อมเดียวกัน ได้รับการสอนจากกลุ่มอาจารย์เดียวกัน มีเสรีภาพ มีโอกาสในการแสดงออกเท่ากัน มีการพบปะแลกเปลี่ยนศึกษา ความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน ทำกิจกรรมทางการเรียน ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ เหมือนกัน ดังนั้นเพศจึงไม่ใช่ ตัวแปรที่มีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดความแตกต่างทางความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับ โสภภาพรณ ดันตยาคม และสมบัติ วัจนะสาธิตกุล (2523 : 71) ที่กล่าวว่าทั้งชายและหญิงได้รับการอบรม และการปฏิบัติคล้ายคลึงกัน มีเสรีภาพ มีโอกาสในการแสดงออกเท่ากัน จึงส่งผลให้ความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งนักศึกษาสถาบันราชภัฏส่วนมากมีอายุอยู่ในระยะคาบเกี่ยวระหว่างวัยรุ่น กับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้นที่จะคิดและแสดงออกอย่างเสรี ในทำนอง เดียวกับงานวิจัยของสุรีย์ มาเกิด (2544 : 80) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน การสอนวิชาบัญญัติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า นักศึกษาชายและ หญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาบัญญัติโดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และ งานวิจัยของรัตนา ประเสริฐศรี (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของ

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพครูแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 2-ชั้นปีที่ 4 เป็นอาจารย์จากคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมกลุ่มเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนวิชาชีพครู ทั้งด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลในรายวิชาชีพครูเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ทางคณะครุศาสตร์ยังมีการประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือแก้ไขปัญหา ด้านการเรียนการสอนรวมกันทั้งในระดับภาควิชา และระดับคณะเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และความต้องการของผู้เรียน ดังที่ชัวร์ บัควรี (2542 : 164-169) ได้กล่าวว่า หลักการการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องสอดคล้องกับปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคม สอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม สนองความต้องการและการแก้ปัญหาสังคม สนองความต้องการของผู้เรียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของวิทยา เริงโกสม (2534 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาเอกศิลปะระดับอนุปริญญาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปะในสหวิทยาลัยพุทธชินราชและสหวิทยาลัยล้านนา พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของสหวิทยาลัยพุทธชินราชและสหวิทยาลัยล้านนาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปะไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาที่ศึกษาวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ และนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

นักศึกษาที่ศึกษาในวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมด้านหลักสูตรแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์และนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นว่าด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์และนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นว่าด้านหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยเห็นว่าเนื้อหาวิชาชีพครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุขเห็นได้จากรายวิชาของหลักสูตรที่มีรายวิชาการศึกษาและความเป็นครูไทยที่มีการสอดแทรกเรื่องจรรยาบรรณครู ในขณะที่นักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์และนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษเห็นว่าเนื้อหาวิชาเอื้อให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นทีม มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์

อีกทั้งการเรียนการสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์อยู่คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิชาเอกภาษาอังกฤษอยู่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งลักษณะของหลักสูตรแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของวิชาจึงส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างจากวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยที่ศึกษาในคณะครุศาสตร์ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 14) ได้กำหนดแนวดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพว่า การเรียนการสอนต้องให้ยึดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียนและให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ เน้นกระบวนการเรียนรู้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์และกระบวนการกลุ่ม และเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของพรณี แผลงจันทร์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน พบว่าเพศ สถานภาพการสมรส วิชาเอก อายุ ประสบการณ์การทำงาน เกรดเฉลี่ยสะสม และรายได้ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักศึกษาที่ศึกษาในวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐมด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างจากนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มีความคิดเห็นว่าวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่าวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยเมื่อจบการศึกษาไปเป็นครูต้องสอนในระดับอนุบาลซึ่งแตกต่างจากเอกคณิตศาสตร์เมื่อจบการศึกษาออกไปจะสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนย่อมต่างกัน ตามระดับการศึกษา ความพร้อม และพัฒนาของผู้เรียนในแต่ละวัย อีกทั้งเนื่องจากวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยอยู่คณะครุศาสตร์จึงซึมซับวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์คณะครุศาสตร์ ในขณะที่วิชาเอกอื่นมีวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน จึงทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพรูแตกต่างกัน รวมทั้งภาวะการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการสอน สอดคล้องกับที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 119) ที่กล่าวว่า การเลือกวิธีสอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน ความถนัดของผู้เรียน ชั่วโมงสอนในหลักสูตร จำนวนผู้เรียนและขนาดของห้องเรียน ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของอุไรวรรณ วรรณศิลป์ (2540 : 82-97) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนของนักศึกษาภาคสมทบหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง ช่างอุตสาหกรรมวิทยาลัยช่างกลปทุมวัน พบว่า ครูที่ใช้เทคนิคการสอนที่แตกต่างกันมีผลทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาแตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน วิชาชีพครู โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ นักศึกษาไม่ว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง ต่ำ ในขณะที่เรียน ในรายวิชาชีพครูย่อมเห็นและได้รับรู้ประสบการณ์การเรียนการสอนทั้งด้านเนื้อหาในรายวิชาของ หลักสูตร วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและ ประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนแบบเดียวกันจึงส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู ไม่ต่างกัน อีกทั้งนักศึกษาไม่ว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง ต่ำ ย่อมต้องการ เรียนรู้ ศึกษา และแก้ปัญหาในการเรียนรายวิชาชีพครูซึ่งเป็นวิชาหลักที่จะต้องนำไปใช้ประกอบ อาชีพ พัฒนาชุมชน สังคมต่อไป ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538 : 50) กล่าวว่า การเรียนการสอนวิชาชีพครูที่มีลักษณะที่ควรจัดกิจกรรมและแนวทางการดำเนินงาน โดยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาครูเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชนท้องถิ่น และสังคม และใช้กระบวนการ เรียนรู้หลายๆ กระบวนการหรือหลายแบบในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้รู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหา ต่างๆ ของชุมชน ส่งเสริมให้มีการผสมผสานศาสตร์ต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม และให้มีส่วนร่วมในการกระบวนการพัฒนาชุมชนทั้งทางด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดย กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาครูเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาสังคมและส่งเสริม คุณธรรมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของยุพา บุษชะ (2522 : 82) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีพครู ในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการเรียนวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของสิริพร หอมดี (2545 : 79) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน การสอนวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนพนิชยการเพชรบุรี บริหารธุรกิจ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู ด้านหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้หลักสูตรวิชาชีพครูมีความเหมาะสมมากขึ้น ทางคณะครุศาสตร์จึงควรมีการจัดทำหลักสูตรที่สนองความต้องการของผู้เรียนที่สามารถเลือก เรียนในรายวิชาที่สนใจ รายวิชาต่างๆในรายวิชาชีพครูควรมีการบูรณาการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ควรมีการจัดประชุม สัมมนา และทำการประเมินเป็นระยะๆทุก 5 ปี เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

ให้ทันสมัย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป อีกทั้งนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับวิชาเอก

1.2 จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพอครุ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นจึงควรมีตำรา เอกสารประกอบการสอนที่เพียงพอต่อผู้เรียน โดยสถาบันราชภัฏวชิรเวศน์จัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำตำราเรียน เอกสารประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนได้รับการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาทักษะ และวิธีสอนที่ทันสมัยกับปัจจุบัน โดยสามารถนำมาปรับปรุง พัฒนา ให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนสอนทั้งใน และนอกห้องเรียนให้มาก เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรม โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหารายวิชานั้น รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาออกไป เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ดี และมีคุณภาพ

1.3 จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพอครุ ด้านสื่อการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทางสถาบันจึงควรมีการปรับปรุง พัฒนา สื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย ขนาดของสื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน มีความหลากหลาย และมีสภาพพร้อม ใช้งาน รวมทั้งผู้บริหารควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนให้มากกว่าเดิม เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

1.4 จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาชีพอครุ ด้านการวัดผลและประเมินผลว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนั้นคณะกรรมการดูแลการวัดผล และประเมินผลของอาจารย์ผู้สอน จึงควรทำการประเมินผลเป็นระยะทุก 4-5 ปี เพื่อทราบข้อบกพร่อง และนำมาแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนให้มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี เพื่อให้ครอบคลุมจุดประสงค์ เนื้อหารายวิชา ความสามารถของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการประเมินหลักสูตรวิชาชีพอครุ เพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพอครุให้ทันสมัยและตรงความต้องการของสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการวัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ เพื่อหาวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมกับวิชาชีพอครุ

3. ควรศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครู ของสถานศึกษา
อื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มรายวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. ควรศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูตามความคิดเห็น
ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ มณีไต้หวัน. (2540). การประเมินการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา ตาม
ทัศนะของนิสิต. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2545). สื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2544). เอกสารประกอบการประชุมและรับฟัง
ความคิดเห็น (ร่าง) แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 3
(พ.ศ.2545-2549). พิษณุโลก : ศูนย์การแนะแนวจังหวัดพิษณุโลก โรงเรียน
เฉลิมขวัญสตรี. อัดสำเนา
- กรมสามัญศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 และการวิเคราะห์
สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). รายงานผลการสัมมนายุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของ
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม. (2542). สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- คุรุสภา. (ม.ป.ป.). เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ. ม.ป.ท.
- จิตตชา นิลดำ. (2542). ปัญหาในการเรียนการสอนนิสิตปริญญาตรี ภาคสมทบหลักสูตรบริหาร
ธุรกิจ (ต่อเนื่อง 2 ปี) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

- ชุตีรัตน์ เจริญสุข. (2545). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชาติ หงษ์ขาว. (2542). การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศักดิ์ ดีจริงตระกูล. (2546). ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนสาขาธุรกิจ ในเขตห้วยขวาง สังกัดกรมสามัญศึกษา กทม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ ศิละวรรณโณ. (2542). ความพึงพอใจของนิสิตปริญญาโทรุ่นที่ 1 ที่มีต่อหลักสูตรปริญญาโทโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี สาขานโยบายสาธารณะ. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2543). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: ก. พลพิมพ์ .
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวิณการพิมพ์.
- นิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีครามรัน . (2543). หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประกอบ คุณารักษ์ และคนอื่นๆ. (2521). การวิเคราะห์นโยบายคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม: หน่วยวิจัยสถาบัน, สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- ประเสริฐ ธรรมโฆหาร. (2540). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม.
- พรเทพ ไทยรักษ์. (2539). ทักษะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- พรรณณี แผลงจันทิก. (2530). ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ต่อการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2544). การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระกิตติ ราชแก้ว. (2543). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู อาจารย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. ปริญญา กศ.ม. (การศึกษา นอกระบบ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. (2541, พฤษภาคม-มิถุนายน). "สถาบันราชภัฏกับการพัฒนาฝึกหัดครูในภาวะวิกฤติ," วารสารสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 8(4) : 20-23.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2533). ความรู้เบื้องต้นสำหรับครู. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พุทธทาสภิกขุ. (2449). ครูคือผู้สร้างโลก.ชุดธรรมสำหรับครู เล่ม 4 . ม.ป.ท.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2521, พฤศจิกายน-ธันวาคม). "หลักสูตรอุดมศึกษา," วารสารครุศาสตร์. 8(6) : 49.
- ภรณ์ วรรณพัฒนกุล. (2517). ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้วัสดุทัศนวัสดุของอาจารย์ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง. ปริญญา กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภราวดา ประทีป ม.โกมลมาศ. (2538). การวัดและประเมินผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ภัทรา นิคมมานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บัณฑิตวิทยาลัย. (2543). ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ราชบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สุวีริยาปริ้นดิงเฮาส์.
- ยุพา บุษณะ. (2522). ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีพครู ในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ประเสริฐศรี. (2543). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2528). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- เลิศ เรืองสินภิญญา. (2545). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วรรณวิทย์ รัตนสุทธิกุล . (2544). *มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภาที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี . วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วารี ธีรจิตร. (2530). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วิทยา เรืองโกสม. (2534). *ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาเอกศิลปะระดับอนุปริญญาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีพศิลปะในมหาวิทยาลัยพุทธชินราชและมหาวิทยาลัยล้านนา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ศุภวดี บุญญวงค์. (2542) . *ศึกษาวิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาและการแนะแนว). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.*
- สถาบันราชภัฏนครปฐม. (2544). *คู่มือการศึกษาสถาบันราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.*
- _____. (2545). *รายงานการประเมินตนเอง คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.*
- _____. (2545). *หลักสูตรสถาบันราชภัฏนครปฐม พุทธศักราช 2543 สาขาวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.*
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2543). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการปฏิรูปวิชาชีพครู ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.*
- _____. (2538). *การวัดและประเมินผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.*
- สมศักดิ์ สรสินธุ์. (2540). *ปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมการจัดการทั่วไป ตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยทวารวดี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สราญรัตน์ บุญเรืองประภา อูษา พันเปรม และเอมอร ไชยทองดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์ เป็นผู้สัมภาษณ์,ที่สถาบันราชภัฏนครปฐม เมื่อ 28 กันยายน 2546.
- สวัสดิ์ อุดมโกชน. (2541). "สถาบันราชภัฏกับการปฏิรูปการศึกษา," *วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ.* 4(8) : 114 – 118.

- สันต์ วรศิริ. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนวิชาการระเบียบวิธีทั่วไป. ม.ป.ท.
- สิริพร หอมดี. (2545). ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาบัญชีของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2539). การสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จิราภาการ.
- สุธาสินี บุญญาพิทักษ์. (2545). การพัฒนาหลักสูตรนักวิจัยในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัทธา ละอองแก้ว. (2542, กุมภาพันธ์). "จากใจ ดร.ชัยอนันต์ ถึงครูไทย การศึกษาไทย," วารสาร *Education 2000*. 1-13(26) : 36-37.
- สุวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2544). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรีย์ มาเกิด. (2544). ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาบัญชีของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสภภาพรณ ดันตยาคม และสมบัติ วัจนะสาติกุล. (2523). ลักษณะนิสัยระดับอุดมศึกษาและแนวโน้ม. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2538). แผนหลักทางการปฏิรูปการฝึกหัดครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2544). สู่มหาวิทยาลัยวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานก.ค.
- สำนักพัฒนาฝึกหัดครู. (2544). รายงานผลการวิจัยและพัฒนาระบบและกระบวนการใหม่ในการผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: วี ไอ พี สารสิน.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2532). รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อรนุช ลิมตศิริ. (2544). นวัตกรรมและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อรนุช ลิมตศิริ. (2542). *หลักสูตรและการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุไรวรรณ วรรณศิลป์. (2540). *ปัญหาในการเรียนของนักศึกษาภาคสมทบหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูงช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Bergquist, William H. and Phillips R. Steven. (1975). *Advancement for Faculty Development*. New York : Council for the Advancement of Small Colleges.

Boudreae, A. Richard. (1977). Confidence : A Crucial Factors in Adult Education. *Adult Leadership*. 25 : 216 .

Cronbach, J. Lee. (1970) . *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row.

Dobbs, C. Ralph. (1976). A climate for Learning. *Adult Leadership*. 25 : 42.

Ferguson, G.A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. New York : McGraw.Hill.

Gibb, Jack R . (1960). Learning Theory in Adult Education. *In Handbook of Adult Education in United States*. Chicago : Malcolm S. Knowledge 26.

Glickman, Carl D. Gordon, Stephen P. and Ross-Gordon, Jovita M. (1998). *Supervision of Instruction : A Developmental Approach*. 4th ed. Boston : Allyn & Bacon.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book Co.

Saylor, J. Galen. and Alexander, William M. (1974). *Curriculum Planning for Modern Schools*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Smith, Othanel B. and Stanley, William O. (1957) .*Fundamentals of Curriculum Development*. New York : Harcourt, Brace and World.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/1466

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวปิยาภรณ์ ลักษณวิเศษฐ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนามรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การศึกษาปฐมวัย วิทยาศาสตร์ทั่วไป และสังคมศึกษา จำนวน 234 คน ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวปิยาภรณ์ ลักษณวิเศษฐ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-252127 มือถือ 01-4300106

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครปฐม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนวิชาชีพครูนี้ หมายถึง การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาชีพครู ประกอบด้วย วิชาบังคับเลือก 18 หน่วยกิต และวิชาเลือก 7 หน่วยกิต รวม 25 หน่วยกิต

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏนครปฐม 4 ด้าน และในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านเป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โปรดตอบข้อคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้และข้อมูลจะเก็บเป็นความลับ ขอขอบคุณในความร่วมมือ

นางสาวปิยาภรณ์ ลักษมีพิเชษฐ์

ปริญญาโท สาขาวิชาเอกการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครปฐม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อ ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. ชั้นปี

- ชั้นปีที่ 2
- ชั้นปีที่ 3
- ชั้นปีที่ 4

3. วิชาเอก

- วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
- วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป
- วิชาเอกสังคมศึกษา
- วิชาเอกคณิตศาสตร์
- วิชาเอกภาษาอังกฤษ

4. ผลการเรียน

คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) -----

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของ

คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและ
กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับ

ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเพียงช่องเดียว

ค่าน้ำหนักคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด

การเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
	ผู้ตอบเห็น ด้วยมากที่สุด	ผู้ตอบเห็น ด้วยมาก	ผู้ตอบเห็น ด้วยปานกลาง	ผู้ตอบเห็น ด้วยน้อย	ผู้ตอบเห็น ด้วยน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร					
1. การจัดโครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพครูโดยกำหนดให้นักศึกษา ต้องเรียนรายวิชาวิชาชีพครูไม่ น้อยกว่า 25 หน่วยกิต					
2. การจัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาวิชาชีพครูที่เป็นวิชาบังคับ จำนวน 18 หน่วยกิต					
3. การจัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาวิชาชีพครูที่เป็นวิชาเลือก จำนวน 7 หน่วยกิต					
4. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข					
5. เนื้อหาวิชาสอดแทรกเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนใน รายวิชาวิชาชีพครูต่างๆ					
6. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น การฝึกสอนฝึกงาน การศึกษาดูงานในโรงเรียนต่างๆ					

การเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
	ได้แก่	มาก	ปานกลาง	น้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร (ต่อ)					
7. เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์					
8. เนื้อหารายวิชาเอื้อให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นทีม					
9. เนื้อหารายวิชามีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์					
10. เนื้อหารายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์					
11. เนื้อหารายวิชามีความทันสมัยกับปัจจุบัน					
12. เนื้อหารายวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร					
13. เนื้อหารายวิชาสนองตอบต่อความสนใจและความต้องการของ ผู้เรียน					
14. มีการจัดลำดับเนื้อหารายวิชาได้อย่างเหมาะสม					
15. เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาเหมาะสมกับจำนวน เวลาเรียน ที่กำหนด					
16. เนื้อหาวิชาเอื้อให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูได้					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

การเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	น้อย	ไม่ดี
	5	4	3	2	1
ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน					
17. ผู้สอนได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้ผู้เรียนทราบ					
18. ผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้าก่อน เข้าสอน					
19. ผู้สอนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสอน					
20. ผู้สอนมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
21. ผู้สอนสามารถตอบปัญหาของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน					
22. มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนการสอน					
23. ผู้สอนมีการจัดเชื่อมโยงเนื้อหาที่สอนกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง					
24. ผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการสอนเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชาในการสอนแต่ละครั้ง					
25. ผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน					
26. ผู้สอนเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
27. มีการจัดกิจกรรมให้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน					
28. มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประกอบการสอน					
29. ผู้สอนดำเนินการสอนครบถ้วนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้					
30. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย					
31. กระบวนการสอนเน้นการใช้วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
32. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

การเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	น้อย	ไม่ดี
	5	4	3	2	1
ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)					
33. ผู้สอนยกตัวอย่างและกรณีศึกษาประกอบใน การสอน					
34. ผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในขณะที่สอน					
35. ผู้สอนดำเนินการสอนครบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา					
36. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงานกลุ่ม เป็นต้น					
37. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถขอคำแนะนำ ปรึกษาเรื่องต่างๆ ใต้นอกเวลาเรียน					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

การเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	พอ	น้อย	น้อย	น้อย
	5	4	3	2	1
ด้านสื่อการเรียนการสอน					
38. อุปกรณ์และสื่อประกอบการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอน มีความเหมาะสมกับรายวิชา					
39. สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการสอนมีความ ทันสมัย					
40. เอกสารประกอบการสอนที่ใช้ประกอบการอ่าน เข้าใจง่าย					
41. สื่อการสอนที่นำมาสอนอยู่ในสภาพที่พร้อมจะ ใช้งาน					
42. อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
43. สื่อการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความ เข้าใจมากขึ้น					
44. อุปกรณ์และสื่อการสอนเหมาะสมกับระดับการเรียนการสอน ของผู้เรียน					
45. สื่อการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาของแต่ละรายวิชา					
46. สื่อการสอนสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจใน การเรียน					
47. สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับขนาดห้องเรียนและจำนวนของ ผู้เรียน					
48. สื่อที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ได้มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านสื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

การเรียนการสอนวิชาชีวเคมีของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม	ระดับความคิดเห็น				
	ด้อยที่สุด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	ดีเยี่ยม
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดผลและประเมินผล					
49. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา					
50. วิธีการประเมินผลการเรียนมุ่งเน้นคุณภาพงานของนักศึกษา					
51. มีการชี้แจงหรือแจ้งนักศึกษาให้ทราบเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการวัดผลและการประเมินผล การเรียน					
52. การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้					
53. มีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบผลการสอบแต่ละครั้ง					
54. การวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน					
55. ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามจุดประสงค์รายวิชา					
56. การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนมีความชัดเจน					
57. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนมีหลาย รูปแบบ					
58. อาจารย์นำงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผล					
59. มีการนำผลจากการวัดผลและการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน					
60. การวัดและประเมินผลการเรียน ภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม					
61. การวัดและประเมินผลการเรียน ภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

หลักสูตรกลุ่มวิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏนครปฐม

หลักสูตรกลุ่มวิชาชีพครู

วิชา	บังคับ	เรียน	18 หน่วยกิต
	1011106	การศึกษาและความเป็นครูไทย	3(2-2)
	1021205	หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3(2-2)
	1022301	หลักการสอน	3(2-2)
	1032101	เทคโนโลยีการศึกษา	3(2-2)
	1042104	หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา	2(1-2)
	1043408	การวิจัยทางการศึกษา	2(1-2)
	1051203	การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้	2(1-2)
	เลือก	ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้	7 หน่วยกิต
	1011201	สังคมวิทยาการศึกษา	2(2-0)
	1012101	การศึกษาสงเคราะห์ในประเทศไทย	2(2-0)
	1012201	การศึกษากับการพัฒนาชุมชน	2(2-0)
	1013201	การจัดโรงเรียนชุมชน	2(2-0)
	1013202	การศึกษาเปรียบเทียบ	2(2-0)
	1013204	กิจกรรมการศึกษาเพื่อท้องถิ่น	2(2-0)
	1013504	การศึกษาทางเลือก	2(2-0)
	1013205	เศรษฐศาสตร์การศึกษา	2(2-0)
	1013206	การเมืองกับการศึกษา	2(2-0)
	1013102	นโยบายการศึกษา	2(2-0)
	1013207	การศึกษากับสิ่งแวดล้อม	2(2-0)
	1013208	การศึกษากับการปรับปรนวัฒนธรรม	2(2-0)
	1013103	อนาคตศึกษา	2(2-0)
	1012102	กิจกรรมยามว่างเพื่อการศึกษา	2(2-0)
	1014901	การศึกษาเอกเทศทางการศึกษา	2(2-0)
	1014902	สัมมนาปัญหาการศึกษา	3(2-2)
	1023201	กิจกรรมร่วมหลักสูตร	2(2-0)
	1022501	เทคนิคการปกครองชั้นเรียน	2(2-0)
	1022302	การสอนซ่อมเสริม	2(2-0)
	1023210	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	2(1-2)
	1023301	ทักษะและเทคนิคการสอน	2(2-0)
	1023302	การนิเทศการศึกษา	2(2-0)

1023303	การพัฒนารูปแบบการสอน	2(1-2)
1021206	หลักสูตรและหนังสือเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2(2-0)
1034101	การศึกษาโดยระบบสื่อทางไกล	2(2-0)
1031204	การใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา	2(2-0)
1032502	นวัตกรรมการศึกษา	3(2-2)
1042201	การสร้างแบบทดสอบ	3(2-2)
1043102	การประเมินทางการศึกษา	2(1-2)
1043110	การวัดจริยธรรม	2(1-2)
1043107	การประเมินผลการเรียนด้านการปฏิบัติ	2(1-2)
1043409	สถิติและการวิจัยสำหรับครู	2(1-2)
1053101	ความคิดสร้างสรรค์	2(2-0)
1053302	ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม	2(2-0)
1053501	จิตวิทยาการแนะแนวเด็กวัยรุ่น	3(3-0)
1071102	จิตวิทยาพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	3(3-0)
1051103	จิตวิทยาวัยเด็ก	2(2-0)
1053602	การสังเกตพฤติกรรมเด็ก	2(2-0)
1053603	เครื่องมือและเทคนิคการแนะแนว	2(2-0)
1053502	จิตวิทยาการแนะแนว	2(2-0)
1053613	กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน	2(2-0)
1083601	การศึกษาแบบเรียนรวม	3(3-0)
1061101	หลักการบริหารการศึกษา	3(3-0)
1062501	พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา	2(2-0)
1062501	สถาบันวิชาชีพครูและการพัฒนาวิชาชีพครู	2(2-0)
1063101	ธุรกิจการศึกษา	2(2-0)
1063104	การอาชีพศึกษา	2(2-0)
1063303	การบริหารงานบุคคล	2(2-0)
1064301	การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ	2(2-0)
1073203	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	2(2-0)
1073501	การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2(2-0)
2562405	กฎหมายการศึกษาไทย	2(2-0)

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .9704

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านหลักสูตร	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
1	4.211	17	3.709
2	2.036	18	3.977
3	3.601	19	2.870
4	2.311	20	2.634
5	3.053	21	3.219
6	3.425	22	3.977
7	3.004	23	2.892
8	6.513	24	4.905
9	4.499	25	5.604
10	3.373	26	4.063
11	3.288	27	3.012
12	2.403	28	4.511
13	4.333	29	5.136
14	4.615	30	5.315
15	6.235	31	3.212
16	2.900	32	3.992
		33	8.000
		34	2.000
		35	4.687
		36	3.385
		37	4.084

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .9704

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านสื่อการเรียนรู้การสอน	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านการวัดผลและประเมินผล
38	15.000	49	3.742
39	9.379	50	2.575
40	7.000	51	3.000
41	8.641	52	6.068
42	6.859	53	5.814
43	3.989	54	7.891
44	3.121	55	4.830
45	3.742	56	5.814
46	5.601	57	3.055
47	5.020	58	5.641
48	5.789	59	6.763
		60	3.473
		61	7.891

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวปิยาภรณ์ ลักษณะมีพิเชษฐ์
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 30 มีนาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	26-26/1 ถนนพญาพาน ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2543	การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2547	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ